

IBS Mednarodna poslovna šola Ljubljana

100 NAČINOV USPEŠNEGA POUČEVANJA: DOBRE PRAKSE ZA UČITELJE

Ta priročnik je nastal kot del projekta Erasmus+ Empowering teachers for a student-centred approach in je bil financiran iz teh sredstev.

Naslov: 100 načinov uspešnega poučevanja: dobre prakse za učitelje

Vrsta: Priročnik za učitelje

Izdala in založila: IBS Mednarodna poslovna šola Ljubljana

Leto izida: 2016

Izdaja: 1. izdaja

ISBN

© Mednarodna poslovna šola Ljubljana, 2016

Kopiranje in razmnoževanje brez pisnega dovoljenja IBS Mednarodne poslovne šole Ljubljana je prepovedano.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

378.147(035)(0.034.2)

STO

100 načinov uspešnega poučevanja [Elektronski vir] : dobre prakse za učitelje : [priročnik]. - 1. izd. - El. knjiga. - Ljubljana : IBS, Mednarodna poslovna šola, 2016

Način dostopa (URL): http://www.ibs.si/docs/prirocnik_za_ucitelje.pdf. - Na vrhu nasl. str.: Erasmus+

ISBN 978-961-93492-3-6 (pdf)

287374592

100 NAČINOV USPEŠNEGA POUČEVANJA: DOBRE PRAKSE ZA UČITELJE

Kazalo

1 KAJ POMENI UČENJE, OSREDOTOČENO NA ŠTUDENTE.....	7
2. DOBRE PRAKSE V SLOVENIJI	13
2. 1 Dobre prakse v učnem procesu	13
2. 1. 1 Izvedba učenja preko medpredmetnega povezovanja, ki vključuje obisk podjetij v tujini – Avstrija (mag. Jelka Bajželj)	13
2. 1. 2 Učenje s pomočjo vključevanja praktičnih izkušenj (mag. Valerija Balkovec, dr. med.).....	14
2. 1. 3 Izvedba učenja s pomočjo raziskovanja: globalno partnerstvo v izobraževanju (dr. Annmarie Gorenc Zoran in mag. Iris Fink).....	15
2. 1. 4 Projektno učenje/raziskovanje (dr. Maja Gaber).....	17
2. 1. 5 Kombiniranje diskusije in praktičnih izkušenj študentov (dr. Irena Marinko)	19
2. 1. 6 Reševanje problema na delovnem mestu s pomočjo leposlovnega dela (dr. Irena Marinko).....	20
2. 1. 7 Izvedba učenja s pomočjo ogleda popularnega filma (dr. Irena Marinko)	20
2. 1. 8 Izvedba učenja s pomočjo predstavitve dobre prakse na delovnem mestu (dr. Irena Marinko).....	21
2. 1. 9 Upoštevanje izkušenj - reševanje problemov na osnovi resnične situacije iz delovnega okolja (dr. Irena Marinko)	22
2. 1. 10 Upoštevanje izkušenj - reševanje problemov v delovnem okolju z diskusijo (dr. Irena Marinko).....	22
2. 1. 11 Igra vlog – simulacija razgovora o zaposlitvi (dr. Irena Marinko)	23
2. 1. 12 Pomoč študentom, da se naučijo časovnega načrtovanja (dr. Irena Marinko)....	24
2. 1. 13 Študij primera – določanje prioritet in taktno pisno izražanje (dr. Irena Marinko)	25
2. 1. 14 Upoštevanje izkušenj, pridobljenih na delovnem mestu - kako zmanjšati konflikte, ki nastanejo zaradi jeze (dr. Irena Marinko)	25
2. 1. 15 Učenje s pomočjo timskega dela: priprava nastopa pred kamero (dr. Irena Marinko).....	26
2. 1. 16 Študij primera s simulacijo – ocenjevanje prošenj za zaposlitev (dr. Irena Marinko).....	27
2. 1. 17 Učenje s pomočjo raziskovanja: načrt izobraževanja v podjetju (dr. Irena Marinko).....	27
2. 1. 18 Navajanje literature v seminarskih in diplomskih delih - osnove informacijske pismenosti (dr. Irena Marinko).....	28
2. 1. 19 Študij primera - popravljane navajanja literature (dr. Irena Marinko).....	29
2. 1. 20 Primerjava zanesljivosti knjižničnih in internetnih virov - osnove informacijske pismenosti (dr. Irena Marinko).....	29
2. 1. 21 Iskanje literature za raziskovalne naloge/diplomsko nalogo - osnove informacijske pismenosti (dr. Irena Marinko).....	30
2. 1. 22 Učenje tujega jezika v avtentičnem okolju (Jurij Marinko MA Education)	31
2. 1. 23 Učenje tujega jezika v avtentičnem okolju (Jurij Marinko MA Education)	31
2. 1. 24 Študentom prijazno poučevanje tujih jezikov (dr. Irena Marinko)	32
2. 1. 25 Učenje s pomočjo raziskovanja (dr. Irena Marinko).....	33
2. 1. 26 Vključevanje branja znanstvene oziroma strokovne literature v študij (dr. Irena Marinko).....	33

2. 1. 27 Poučevanje tujega jezika s pomočjo pesmi za mlajše učence - učenje od demonstracije preko raziskovanja do lastnega izdelka (dr. Andreja Retelj).....	34
2. 1. 28 Predstavitve seminarskih nalog in spodbujanje aktivnega sodelovanja (dr. Tanja Sedej).....	36
2. 1. 29 Poučevanje Poslovne statistike med študenti, ki ta predmet sprejemajo s slabo motivacijo, pogosto celo z odporom (dr. Jože Šrekl).....	37
2. 1. 30 Učenje s pomočjo raziskovanja (dr. Ksenija Vodeb).....	38
2. 2 Dobre prakse pri ocenjevanju.....	41
2. 2. 1 Personalizirano ocenjevanje - individualni izpitni roki (Jurij Marinko, MA Education)	41
2. 2. 2 Ocenjevanje - profesorjev komentar izpita (dr. Irena Marinko)	41
2. 2. 3 Personalizirano ocenjevanje: izpiti, pri katerih študentom ni treba znati snovi na pamet (dr. Irena Marinko)	42
2. 2. 4 Personalizirano ocenjevanje: priznavanje izpitov (dr. Irena Marinko).....	42
2. 2. 5 Personalizirano ocenjevanje: priznavanje že obstoječega praktičnega znanja (dr. Irena Marinko).....	43
2. 3 Dobre prakse – različne druge oblike personaliziranega pristopa do študentov	45
2. 3. 1 Pomoč študentom z dodatnimi vajami pri tujih jezikih (dr. Irena Marinko).....	45
2. 3. 2 Personalizirano učenje: priprava študentov na izpite (dr. Irena Marinko).....	45
2. 3. 3 Personaliziran pristop do študentov - uvedba dosegljivosti po telefonu/po e-pošti ves dan (Jurij Marinko MA Education).....	46
2. 3. 4 Personaliziran pristop do študentov: akceleracija študija (dr. Irena Marinko)	47
2. 3. 5 Personaliziran pristop do študentov: kombinacija študija na daljavo in v predavalnici (dr. Irena Marinko)	48
2. 3. 6 Omogočanje študija zaposlenim študentom in študentom z družino – različne oblike študija na daljavo (dr. Irena Marinko).....	48
2. 3. 7 Personaliziran pristop do študentov: gradiva v slovenskem in angleškem jeziku (dr. Irena Marinko).....	49
2. 3. 8 Personaliziran pristop do študentov: spodbujanje študentov k uspešnemu študiju (dr. Irena Marinko).....	50
2. 3. 9 Personaliziran pristop do študentov: predavanja tujih predavateljev (dr. Irena Marinko).....	50
2. 3. 10 Personaliziran pristop do študentov - konzultacije za študente (dr. Irena Marinko).....	51
2. 3. 11 Personaliziran pristop do študentov: spodbujanje učiteljev za spremembe v razmišljanju, načrtovanju, poučevanju in ocenjevanju (dr. Irena Marinko)	51
2. 3. 12 Personaliziran pristop do študentov: pogosto spreminjanje učnih metod (dr. Irena Marinko).....	52
2. 3. 13 Personaliziran pristop do študentov : pomoč študentom (dr. Irena Marinko).....	53
2. 3. 14 Personaliziran pristop do študentov - upoštevanje individualnih potreb študentov (dr. Irena Marinko).....	53
2. 3. 15 Personaliziran pristop do študentov: fleksibilen čas učenja in opravljanja izpitov (dr. Irena Marinko).....	54
2. 3. 16 Personaliziran pristop do študentov: omogočanje študentom, da študirajo ob delu in družini (dr. Irena Marinko)	54
2. 3. 17 Personaliziran pristop do študentov: izražanje spoštovanja do študentov (dr. Irena Marinko).....	55
2. 3. 18 Personaliziran pristop do študentov: izkazovanje empatije (dr. Irena Marinko)	55
2. 3. 19 Personaliziran pristop do študentov: motiviranje študentov (dr. Irena Marinko).....	56

2. 3. 20 Personaliziran pristop do študentov: prijazno komuniciranje s študenti po e-pošti (dr. Irena Marinko).....	58
2. 3. 21 Personaliziran pristop do študentov: navajanje študentov na rutino pri študiju (dr. Irena Marinko).....	58
2. 3. 22 Personaliziran pristop do študentov: spodbujanje kreativnega mišljenja (avtorica dr. Irena Marinko)	59
3. DOBRE PRAKSE V LITVI.....	60
3. 1 Dobre prakse v učnem procesu	60
3. 1. 1 Integrirani projekt – načrt razvoja športne organizacije (proizvoda) po načelih trajnostnega razvoja (Aistė Veverskytė, Laima Jesevičiūtė- Ufartienė, Aušra Liorančaitė-Šukienė, Aleksandras Vasiljevas)	60
3. 1. 2 Projektno poučevanje in učenje – ta metoda se uporablja za izvajanje samostojnega učenja – priprava projekta <i>Varnost in zaščita okolja v družbi N</i> (Audronė Alijošiūtė, Virginija Piligrimienė).....	61
3. 1. 3 Aktivno praktično učenje (Lecture Danute Binkiene)	62
3. 1. 4 Metoda šestih klobukov razmišljanja Edwarda de Bono (Biruta Švagždienė, Lithuanians Sports University).....	62
3. 1. 5 Integrirani projekt samostojnega učenja “Analiza poslovnega okolja izbrane organizacije” (V.Gembickiene).....	64
3. 1. 6 Učenje s pomočjo raziskovanja, analize in napovedovanja. Prikaz rezultatov, sklepov in grafična prezentacija (Giedrė Gudeliūnienė).....	64
3. 1. 7 Uporaba elektronskega izobraževalnega pripomočka – interaktivna tabla (eBeam Interact program) med poukom matematike (Milda Ilčiukienė).....	65
3. 1. 8 Integrirani projekt “Poslovno srečanje v angleščini” (Aušra Arminienė, Simona Jankauskaitė)	68
3. 1. 9 Integrirani projekt samostojnega učenja: prezentacija podjetja (Irena Jankauskienė, ZitaVariakojienė)	70
3. 1. 10 Integrirani projekt samostojnega učenja: prezentacija podjetja (Irena Jankauskienė, Aurika Vaičaitienė).....	70
3. 1. 11 Evalvacija ravnanja potrošnikov: odnos med potrošnikovim sistemom čutov in oglaševanjem. Ta tema je ena od desetih tem praktičnega izobraževanja, ki jih pokriva predmet Ravnanje potrošnikov (Associated Professor Dr Laima Jesevičiūtė-Ufartienė) 71	
3. 1. 12 Integrirana projektna naloga Priprava in analiza poslovnega projekta (Irena Klimavičienė, Virginija Piligrimienė).....	72
3. 1. 13 Simulacija sodnega postopka (Kristina Lukauskaitė).....	73
3. 1. 14 Naloga iz samostojnega učenja - Javna predstavitev sebe ali družbe (Vilija Mačiulienė).....	74
3. 1. 15 Kratko snemanje video filmov kot učna strategija in njihova aplikacija pri študiju splošne prakse za medicinske sestre (dr. Viktorija Piscalkiene).....	75
3. 1. 16 Integrirana naloga v okviru samostojnega učenja: projekt Ocena možnosti za razširitev vrste proizvodov z uvedbo novih imenov znamk in razvoj osebnih prodajnih veščin (Rasa Šabrinskienė, Jūratė Maščinskienė).....	76
3. 1. 17 Kako pripraviti nalogo samostojnega učenja za predmet strokovna angleščina (Rasa Šemiotienė)	77
3. 1. 18 Ustanovitev in vodenje športne organizacije (Dr. Andrius Šimkus).....	77
3. 1. 19 Ustanovitev pravne osebe (Vitalija Skėruvienė).....	78
3. 1. 20 Integrirana naloga samostojnega učenja: Obvladovanje konfliktov zaradi odpuščanja delavcev (Birutė Leonienė, Vitalija Skėruvienė)	79
3. 1. 21 Esej (Dr. Dalia Štreimikienė).....	79
3. 1. 22 Miselne sheme (Dr. Biruta Švagždienė)	80

3. 1. 23 Projekt – organizacija izleta (Violeta Urbaitė).....	82
3. 1. 24 Samostojna naloga: Posebnosti poslovne komunikacije s predstavniki države X (Danguolė Žuklienė)	83
3. 1. 25 Poslovna etika: samostojna naloga (Danguolė Žuklienė).....	84
4. DOBRE PRAKSE V POLJSKI.....	86
4. 1 Dobre prakse v učnem procesu	86
4. 1. 1 Uporaba metod e-učenja na Univerzi za humanistiko in ekonomijo v Lodzu (dr. Andrzej Gołębiowski in dr. Gerard Paweł Maj)	86
4. 1. 2 Uporaba projektnih tehnik v izobraževanju študentov na izbranih primerih (dr. Andrzej Gołębiowski, dr. Gerard Paweł Maj).....	87
4. 1. 3 Podpora študentom pri izbiri poklicne kariere na Univerzi za menedžment v Varšavi (dr. Mieczysław Dudek)	92
4. 1. 4 Študent kot subjekt sodelovanja med WSM in tujino (dr. Mieczysław Dudek)...	94
4. 1. 5 Virtualna dekanova pisarna – projekt univerze kot študentom prijaznega prostora (dr. Alina Maria Basak).....	96
4. 1. 6 Virtualna študentska soba Univerze za humanistiko – ekonomiko v Lodzu (dr. Alina Maria Basak)	97
4. 1. 7 Akademska študentska karierna pisarna v Akademiji za ekonomiko Radom (dr. Piotr Chojnacki)	97
4. 1. 8 Svet delodajalcev Ekonomske akademije v Radomu (dr. Piotr Chojnacki)	98
4. 1. 9 Projekt Študentska objava mladih znanstvenikov (Magdalena Kępa, B.S., dr. Andrzej Gołębiowski)	99
4. 1. 10 Prostovoljstvo študentov (dr. Agnieszka Sadowska)	100
4. 1. 11 Študent v lokalnem okolju (Paulina Tuchowska B.S.).....	101
4. 1. 12 Debatni krožki (dr. Paweł Kowalski).....	102
4. 1. 13 Mednarodni kulturni dnevi (dr. Gerard Paweł Maj)	103
4. 1. 14 Študentski znanstveni klub (dr. Andrzej Gołębiowski)	104
4. 1. 15 Akademska mednarodna srečanja (dr. Gerard Paweł Maj).....	105
4. 1. 16 Študentsko gledališče – gledališka igra Nebesa (dr. Monika Mazur – Mitrowska)	106
4. 1. 17 Kultura- tehnika v izobraževanje (dr. Monika Mazur – Mitrowska)	107
4. 1. 18 Izobraževanje s pomočjo kulture in umetnosti (dr. Andrzej Gołębiowski)	107
LITERATURA.....	109

1 KAJ POMENI UČENJE, OSREDOTOČENO NA ŠTUDENTE

Ta priročnik je del projekta **Erasmus+: Empowering teachers for a student-centred approach**, s katerim želimo partnerji iz Slovenije, Litve in Poljske prispevati k nadaljnjemu razvoju učenja, osredotočenega na študente.

Pregled literature kaže, da se je na študente osredotočeno učenje precej uveljavilo v visokošolskem izobraževanju in da ima pri tem pomembno vlogo bolonjski sistem (Lemos, Sandars, Alves and Costa, 2014).

Med raziskavo in pri pisanju tega priročnika smo se večkrat soočili z **vprašanjem različnih definicij učenja, osredotočenega na študente** in z različnimi mnenji o tem, kaj predstavlja na študente osredotočeni pristop. Čeprav se zavedamo vrste terminov, ki se uporabljajo pri opisovanju na študente osredotočenega pristopa, smo se odločili, da bomo izraz uporabljali v kar najširšem smislu vključno z individualnim pristopom do študentov.

Medtem ko obstajajo razlike v interpretaciji, kaj je na študente osredotočeno učenje, je možno določiti tudi obsežne in trdne podobnosti in vidike. Te se lahko na široko interpretira kot določanje specifičnih potreb in primanjkljajev v znanju, uporabo metod, ki ustrezajo učnim stilom študentov, povečujejo njihovo angažiranost in zagotavljajo relevantnost vsebine predmetov. Možno je upoštevati tudi argument, da bi morali imeti študenti besedo ali nadzor nad tem, kako pristopajo k učenju (online, majhne skupine, individualne konzultacije z mentorjem) in kdaj se lahko učijo (ustrezen dan in čas glede na druge obveznosti).

Harden in Laidlaw (2013) poudarjata, da imajo študenti individualne potrebe glede na osebne zmožnosti, motivacijo, učne cilje, karijerne namene, doseganje dobrih rezultatov pri predmetih, učne stile, mesto učenja – v kampusu, na daljavo – in čas učenja. Pri uvajanju na študente osredotočenega pristopa bi morale šole upoštevati izkušnje vsakega posameznega študenta, njegove perspektive, preteklost, interese, zmožnosti in potrebe (Harkema in Schout, 2008). Individualizacijo je mogoče doseči na mnogo načinov. Učni program je lahko organiziran tako, da lahko študenti izbirajo med možnostjo, da bodo obiskovali predavanja, si pomagali z digitalno vsebino, sodelovali v skupinskem reševanju problemov skupaj z mentorji, ali delali samostojno s pomočjo online programa. Študijske vire ali učne priložnosti se lahko prilagodi ali pripravi tako, da se učne izkušnje študentov personalizira v skladu z njihovimi individualnimi potrebami. Vsak študent bi moral imeti za študij na razpolago toliko časa, kot je potrebno, da obvlada večšine. Tudi kurikulum naj bi oblikovali tako, da bi pomagal študentovim individualnim zahtevam, npr. vključevanje izkušenj na začetku predmeta, motiviranje za problemski pristop, uporaba virtualnih problemov v zvezi s predmetom, razprave o učnih izkušnjah študentov (Harden in Laidlaw, 2013, 31). Çubukçu (2012) navaja, naj učitelji pritegnejo študentovo zanimanje tako, da organizirajo vsebino in dejavnosti okoli zadev, ki študentom nekaj pomenijo, naj omogočijo vsem študentom, da bodo razvili učenje, veščine in napredek, naj uvajajo dejavnosti, ki bodo pomagale študentom razumeti in izboljšati njihova stališča, razvijati globalne, interdisciplinarne in

komplementarne aktivnosti, ki bodo podpirale nove izzive, čeprav se zdijo študentom težki in naj poudarjajo dejavnosti, ki vodijo k sodelovanju z drugimi študenti. V okoljih, osredotočenih na študente, je bistveno, da študenti prevzamejo odgovornost za učenje in da so neposredno vključeni v odkrivanje znanja ter izbiranje gradiv, ki jim dajejo priložnost, da aktivirajo podzavestno znanje in zagotovijo, da so načrtovane dejavnosti osnovane na reševanju problemov.

Mclean and Gibbs (2010) trdita, da bi morali biti študenti vključeni tudi v načrtovanje, izvedbo in evalvacijo učnih načrtov. Študenti kot stranke bi morali biti del procesa, ki razvija učne načrte, osredotočene na študente. Potrebno bi bilo razviti jasno politiko pogojev za vpis. Šole bi morale podpirati različnost študentov, njihove individualne učne potrebe, psihološke in družbene vidike različnosti študentov, razvijati veščine za samostojno učenje študentov, omogočiti dovolj časa za samostojno učenje in zasledovanje lastnih interesov, redno pregledovati vsebine obveznih predmetov, upoštevati, da se izobraževanje nadaljuje tudi po diplomi, zagotoviti priložnosti za strokovni razvoj študentov in ne samo govoriti o osredotočenosti na študente.

European Students' Union (Student-centred learning, 2010) poudarja transparentne postopke za študente, ki se jim mora omogočiti, da dajejo povratno informacijo o kvaliteti izobraževalnega procesa, da je treba študente vprašati za mnenje o vsebinah učnih načrtov, o metodah poučevanja in evalvacije, da morajo biti študenti vključeni v periodične preglede kvalitete programov, enakopravno sodelovati v komisijah, imeti na razpolago postopke, s katerimi se lahko pritožijo proti odločitvam o njihovih akademskih dosežkih ali o napredovanju, pritegniti jih je treba k oblikovanju učnih rezultatov, pri načrtovanju učnih rezultatov upoštevati potrebe in različnost določenih skupin študentov, študente je treba obveščati o načrtovanih učnih rezultatih, preden začnejo s predmetom ali modulom. Predstavniki študentov naj bodo enakopravni člani odborov, ki izvajajo preglede zagotavljanja kakovosti, visoke šole morajo priznavati predhodno učenje tudi v neformalnih učnih okoljih, postopek priznavanja neformalnega učenja pa mora biti brez velikih stroškov oziroma birokracije. Visoke šole bi morale dajati podporo študentom, ki prihajajo iz težkih razmer. Učne poti bi morale biti dovolj fleksibilne, da bi omogočile študentom delo in družinsko življenje. V učnem procesu naj se uporablja skupinsko delo, učitelji in študenti naj se dogovorijo o ciljih učnega procesa, kot metoda ocenjevanja študentov naj se uporablja tako ocenjevanje s strani učitelja kot samoocenjevanje, ocenjevanje študentov naj poteka tudi s pomočjo projektov, simulacije, resničnih življenjskih situacij. Študenti morajo imeti dostop do raziskovalnih in študijskih pripomočkov. Visokošolske ustanove naj prispevajo k promoviranju narodne/regionalne kulture učenja, osredotočenega na študente, učni programi naj uporabljajo na študente osredotočen pristop pri organiziranju usposabljanja o inovativnih učnih metodah in razvijajo učne načrte v skladu s tem pedagoškim pristopom.

Med najpogosteje omenjenimi modeli na študente osredotočenega učenja so problemsko učenje, projektno učenje, učne pogodbe, fleksibilno učenje, učenje s pomočjo raziskovanja, pregled snovi tik pred predavanjem itd. in personalizirano učenje.

Pri problemskem učenju predavatelj pred začetkom študente seznanijo s problemom, nato pa morajo pridobiti novo znanje o določeni temi, da bi lahko rešili problem. Študenti dobijo informacijo o postopku problemskega učenja, o pravilih dela v skupini, ciljih, vlogah in o strategiji ocenjevanja (Tarhan in Acar-Sesen, 2013).

Projektno izobraževanje je model, ki organizira učenje okrog projektov – kompleksnih nalog, ki zahtevajo reševanje zapletenih vprašanj ali problemov in vključujejo študente v oblikovanje, reševanje problemov, odločanje, raziskovanje itd. (Thomas, 2000).

Učna pogodba zagotavlja, da študenti načrtujejo svoje učne izkušnje skupaj z akademskim osebjem (Bone, 2014). Glavne prednosti učne pogodbe so v tem, da je takšno učenje v interesu študenta, ga motivira, študent si lahko izbere področje učenja, lahko se uči v skladu s svojim tempom, učna pogodba spoštuje razlike med posamezniki in povečuje zaupanje in pobudo pri učenju.

Pri fleksibilnem učenju (Guest, 2005, 287) se lahko študenti z učitelji pogajajo o zadevah, kot je izbira vsebinskih področij, uporaba učnih gradiv kot učbeniki in spletni viri, urniki, kraj srečanja z učitelji, narava in presoja posameznih ocenjevalnih nalog. Študenti imajo nekaj avtonomije o tem, kako, kdaj, kje in kaj se bodo učili.

Silen in Uhlin (2008) posvečata posebno pozornost samostojnemu učenju kot bistvenemu delu problemskega učenja in v širšem smislu na študente osredotočenega učenja. Samostojno učenje pomeni, da morajo študenti študirati iz ustreznih virov literature, da razvijejo veščine/kompetence informacijske pismenosti.

Učenje z raziskovanjem uporablja aktivno učenje (Plush, 2014), ki bolj poudarja razvoj eksperimentalnih in analitičnih veščin kot pa osnovno znanje.

Poučevanje ravno ob pravem času vključuje uporabo online dejavnosti v obliki kratkih odgovorov in vprašanj z več možnimi odgovori, ki jih študenti izpolnijo, tik preden pridejo na predavanja (Plush, 2014).

Izraz individualizirano/personalizirano učenje so najprej uporabili britanski politiki, ki so poudarjali, da bi morali učitelji pri individualnem pristopu resnično poznati močne in šibke točke posameznih študentov in razvijati kompetence in zaupanje vsakega študenta s pomočjo poučevanja in učenja, ki gradi na individualnih potrebah. Vsak študent bi moral uživati v izbranem študiju. Personalizirano učenje zahteva novo šolsko organizacijo, ki bi jo morala podpirati tudi država (Johnson, 2004).

Nekateri od teh modelov so popularni in v uporabi že leta (problemsko učenje, projektno učenje), medtem ko se o drugih manj govori npr. učne pogodbe. Po drugi strani pa nastaja čedalje več literature o personaliziranem učenju in videti je, da se bo ta strategija lahko v bodoče še bolj razvila.

Ocenjevanje je že od nekdaj ena od najpomembnejših točk na študente osredotočenega učenja in obstaja vrsta predlogov o tem, kako uvesti reforme na to področje (Randall, Zundel, 2012). Papinczak et al. (2012) trdijo, da bi morali študenti pri učenju, osredotočenem na študente, aktivno sodelovati v procesu ocenjevanja, razmišljati o ocenjevanju, se sami ocenjevati, dajati povratne informacije drugim študentom in ocenjevati skupaj z učiteljem. Učitelji bi morali angažirati študente, da bi sami delali naloge za ocenjevanje in določali kriterije za ocene.

Čeprav ima učitelj v tej novi paradigmi poučevanja in učenja vlogo moderatorja, to ne zmanjšuje njegova pomena. Učitelj mora sodelovati v mednarodnih programih mobilnosti, iskati inovativne metode poučevanja in učenja, da bi organiziral študij in vplival na to, da postane aktiven udeleženec tudi študent. Na študenta osredotočeno učenje zahteva posebno osebno držo moderatorja in (vsaj do določene mere) odprtost proti učnemu načrtu kot tudi proti študentom. Iz osebne izkušnje bi k temu dodali še potrebo oziroma korist socialnih veščin in tehnik moderiranja. Te pomagajo, da so skupinski procesi bolj transparentni, da pride do hitrejšega zblíževanja in da se poveča zadovoljstvo študentov. Učitelji morajo demonstrirati določen nivo didaktičnega znanja, ko začnejo uporabljati ta pedagoški pristop, potrebno je poznavanje timskega dela, vključevanje mednarodnih partnerjev ter ustrezna organizacijska kultura, ki podpirajo ta proces spreminjanja. Še en pomemben aspekt, ki ga je treba upoštevati, je posvečanje pozornosti psihosociološkimi vidikom, ki so pomembni tako za učiteljeve znanstvene dejavnosti kot za kvaliteto študija in odnos med visokošolskimi ustanovami in družbo.

Pri spreminjanju vloge učitelja postajajo zelo pomembne njegove sposobnosti, da skrbi za osebni strokovni razvoj, da uporablja in ustvarja inovativne metode poučevanja ter podpira razvoj kompetenc študentov. Učitelj, ki sprejme na študenta osredotočeno učenje, mora delati veliko več kot prej, da razvije znanje in osebne lastnosti, potrebne za pristop, osredotočen na študente. Učitelj potrebuje precejšen nivo didaktičnega znanja, da je sposoben organizirati proces poučevanja in učenja, pripraviti učne materiale, možnosti za učenje na daljavo itd. Učitelj še sodeluje v znanstvenih dejavnostih. Biti mora tudi sposoben delati v timu, sodelovati z mednarodnimi partnerji, upoštevati organizacijsko kulturo itd. Vsega tega znanja in kvalitete ne more razviti tekom študija, zato je potrebna nadaljnja podpora z razvojnimi programi.

Razvoj na študente osredotočenega učenja ne pomeni samo koristi za študente. Blackie, Case in Jawitz (2010) trdijo, da **na študente osredotočeno učenje ustvarja povezavo, ki lahko spremeni študente in učitelje**. Ta pristop zahteva, da učitelji v resnici razumejo in upoštevajo študente in njihovo učenje (Blackie et al, 2010, 638), da učitelji uporabljajo Rogersov optimistični pogled na potencialne vsakega človeškega bitja, da si prizadevajo za psihološko zdravje in zrelost, da so učitelji dosledni, da brezpogojno pozitivno gledajo na študente, izkazujejo empatijo in tako pomagajo razvijati globoke človeške odnose med učitelji in študenti. Avtorji predlagajo razvoj akademskega osebja, ki bo uvedel idejo o SCL v

visokošolskem izobraževanju. Učitelji in predavatelji bi morali delati na tem, da bi povečali lastni občutek veljave in samospoštovanja, kakor tudi študentovega in začeli verjeti, da se je možno spremeniti (Blackie et al, 2010, 645).

Po nekaterih podatkih se zdi strokovnjakom učenje, osredotočeno na študente, lažje, bolj primerno kot učno okolje in tudi bolj uspešno kot drugi pristopi. Barraket (2005) ugotavlja, da ima na študente osredotočeno učenje lahko v določenih primerih pozitiven učinek na delo študentov. Prince (2004) navaja, da je prišlo pri predmetih, ki so uporabljali aktivno učenje, do večjega vpisa in da so si ti študenti bolj zapomnili snov kot pa tisti, ki so obiskovali enake predmete, kjer so jih poučevali s tradicionalnimi predavanji. Tudi ugotovitve na Stanfordu kažejo, da strategije in praksa SCL povečujejo akademske dosežke. The Stanford Center for Opportunity Policy in Education (SCOPE) se je poglobil v 4 šole, ki so dosegale pozitivne rezultate in odkril, da so razvijale visok nivo znanja pri študentih različnih ras, študentih angleščine in pri revnih študentih (Friedlaender, 2014).

Medtem ko obstajajo številni primeri in predlogi glede strategij, ki omogočajo na študente osredotočeno učenje, te same po sebi niso vedno dovolj, da bi zagotovile konsistentnost v dobri praksi. Kaže, da je precej pomembno, da praktiki razumejo teorijo kot tudi, da se seznanijo z odličnimi dejanskimi primeri ali študijami primera na tem področju.

V tem priročniku smo želeli predstaviti uspešne študije primerov na študente osredotočenega učenja, naj bi pomagale pri nadaljnjem uvajanju na študente osredotočenega učenja in odpravljanju težav, ki nastajajo pri odmikanju od tradicionalnih metod poučevanja. Konkretni opisi prakse pa lahko tudi pokažejo učiteljem, kako naj ocenjujejo svoj napredek in napredek študentov na tem področju.

V naši empirični raziskavi so univerzitetni učitelji navedli, da uporabljajo zlasti naslednje primere prakse učenja, osredotočenega na študente: delo v skupinah, vključevanje problematike iz delovnih organizacij študentov, vključevanje izkušenj študentov, poučevanje s pomočjo projektov in problemov, zanimanje predavateljev za probleme študentov, povezovanje teorije s prakso, analiza pričakovanj študentov v povezavi s posameznim predmetom, uporaba metod učenja na daljavo, sistematične konzultacije za študente, virtualna pisarna dekana, integrirane naloge, praktične naloge, konzultacije s študenti, aktivne učne metode, diskusije, učitelji študente peljejo na razstave in jim dajo naloge, igra vlog, samoocenjevanje, obravnava situacij iz resničnega sveta gospodarstva itd. Prepričani smo, da vsak učitelj že uporablja vsaj nekatere od teh metod. Med opisanimi primeri dobrih praks pa lahko najdemo še številne nove ideje in jih vključimo v delo s študenti. Med temi so lahko obsežni projekti, ki zahtevajo povezovanje več področij ali mednarodno povezovanje, za katerega je potrebna primerna računalniška tehnologija. Veliko je primerov uporabe znanja v praksi oziroma navezovanja učenja na delovne izkušnje. Opisali pa smo tudi številne preproste primere, s katerimi lahko razvijamo individualen pristop do študentov, kot na primeren individualni izpitni roki, pomoč študentom, izkazovanje empatije itd. Obsežni projekti lahko dajo študentom številna nova znanja z več področij in izpostavijo široko razgledanost predavateljev. Individualni izpitni roki in pomoč študentom tudi izven delovnega

časa pa dajejo študentom več možnosti, da dokončajo študij in prispevajo k boljšemu razumevanju med študenti in predavatelji. Prav vseeno je, katere od navedenih praks si bodo učitelji izbrali, da bodo napredovali pri delu in nikakor ni potrebno ali mogoče, da bi jim bili vsi predstavljeni načini všeč. Morda se bo kateri od učiteljev na začetku odločil le izboljšati nekatere metode, ki jih že uporablja; ali pa uvedel samo dva ali tri nove načine učenja. Vendar priročnik ostaja na spletnih straneh in ga lahko vsak predavatelj vsak hip uporabi, kadar nima prave ideje, kako pritegniti študente. Predvsem pa upamo, da bodo spodnji opisi pomagali predavateljem, ki začenjajo s prakso in še ne poznajo učenja, osredotočenega na študente.

2. DOBRE PRAKSE V SLOVENIJI

2. 1 Dobre prakse v učnem procesu

2. 1. 1 Izvedba učenja preko medpredmetnega povezovanja, ki vključuje obisk podjetij v tujini – Avstrija (mag. Jelka Bajželj)

Namen

Povezovanje teorije in prakse, različnih znanj iz predmetov Poslovno komuniciranje (začenši s pravili poslovnega bontona) in Poslovni tuji jezik 2 – nemščina. Študentje aktivno poslušajo in oblikujejo informacije ter dajejo povratne informacije v tujem jeziku (nemščina), sodelujejo v poslovnem razgovoru v nemščini, ustrezno predstavijo v nemščini določeno podjetje in njegove produkte oziroma storitve ter poslovne rezultate.

Predstavitev dejavnosti

S pomočjo raziskovanja (računalniška učilnica, internet) študentje poiščejo osnovne informacije o izbranih podjetjih, se med seboj posvetujejo (predavatelj po potrebi usmeri posamezne študente) in skušajo oblikovati izvlečke v nemščini z najpomembnejšimi podatki: sedež podjetij, pravna oblika, vodstvo, velikost in organiziranost podjetij ter število zaposlenih, glavne dejavnosti, proizvodi oziroma storitve, letni promet, prisotnost na borzi, oglasi za zaposlitve, posebnosti itd. Študentje razmišljajo o tem, kaj bi jih kot posameznike zanimalo oziroma kakšna vprašanja bi ob priliki obiska v teh podjetjih morda postavili tam zaposlenim in/ali vodilnim.

Predavatelji in študenti pisno zaprosijo za obisk v podjetjih - v našem primeru DSV Österreich Spedition GmbH v Arnoldsteinu in v nakupovalnem centru ATRIO Shopping Center GmbH v Beljaku. Študenti so aktivno sodelovali v razgovorih v obeh podjetjih, v Atriu so vodstvene kadre na primer spraševali, kolikšen je letni promet centra, ki je bil leta 2009 je bil razglašen za najbolj inovativen nakupovalni center na svetu, zanimala jih je višina začetnih investicij in kako vodstvo ocenjuje perspektivo nakupovalnih centrov. V diskusiji so si nekateri študentje občasno pomagali z angleščino, saj so bili med njimi tudi začetniki pri učenju nemščine. Nekateri bolj kompleksni odgovori so bili zato podani v obeh jezikih (nemško, angleško), pogovor pa je potekal brez posebnih zadreg ali jezikovnih težav. Za zaključek smo imeli še priliko občutiti predpraznični utrip v starem mestnem jedru.

Naslednji korak predstavlja delo v skupinah - analiza obiska v Avstriji (čeprav smo si prve vtise sicer izmenjali že takoj po končanih obiskih), zaokrožitev predstavitve izbranega podjetja (DSV), vaje na šoli. Nato si je vsak od študentov v skladu s svojimi interesi in poklicnimi zanimanji izbral svoje podjetje (s sedežem na nemškem govornem področju) in pripravil njegovo predstavitev v nemščini. Izdelek je bilo potrebno predhodno oddati v spletni učilnici, kjer so študentje nato prejeli kratke povratne informacije, po potrebi (različne zmožnosti študentov) ali želji pa se je predavatelj še bolj posvetil posameznemu študentu na vajah, ki so sledile.

Predstavitve podjetij so bile izvedene ob podpori elektronske prezentacije. Študenti so rok/e za izvedbo nastopa lahko izbirali znotraj časovnega obdobja treh tednov. Po vsakokratni predstavitvi je najprej sledila samoocena študenta (kriterij za izvedbo javnega nastopa so jim bili poznani že iz prejšnjega študijskega leta), nato so izvedeno predstavitev komentirali in (so)ocenjevali tudi sošolci, šele na koncu je svoje mnenje in oceno predstavil in utemeljil predavatelj. Ocenjevanje se vedno zaključuje s svetovanjem, kje je moč predstavitev oziroma nastop/e še izboljšati, pozitivne stvari pa so vedno pohvaljene, ker pohvala v veliki večini primerov opazno vpliva na dvig motivacije za učenje. Izrazit pozitiven vpliv opazamo tudi pri vključevanju različnih medpredmetnih povezav v učenje in poučevanje.

Opomba

Priporočljivo je, da pri medpredmetnem povezovanju uporabljamo različne učne strategije, vendar pa morajo biti te kakovostne, ustrezne stopnji izobraževanja, primerne sposobnostim učencev oziroma študentov in do neke mere tudi njihovim interesom.

2. 1. 2 Učenje s pomočjo vključevanja praktičnih izkušenj (mag. Valerija Balkovec, dr. med.)

Namen

Seznanitev študentov z dejavnostmi, ki potekajo v bolnišnici, s poudarkom na hospitalnem delu (kjer bolniki ležijo) in na ambulantnem delu (kjer potekajo vsak dan pregledi in preiskave v različnih specialističnih ambulantah); praktični pregled kože in svetovanje pri zdravljenju kožnih bolezni študentk in njihovih bližnjih med vajami.

Predstavitve dejavnosti

Po predhodnem dogovoru z vodstvom bolnišnice in vodstvom šole se učitelj s študentkami dogovori, naj na prve laboratorijske vaje pridejo v bolnišnico, kjer učitelj počaka študentke. Na uvodni predstavitvi v kabinetu jih seznanijo z dejavnostmi, ki potekajo v bolnišnici. Nato jim razkaže bolnišnico in oddelke, ki jih študentke želijo spoznati. Nekatero zanima oddelek za dializo, kjer se večkrat tedensko zdravijo bolniki, ki so jim odpovedale ledvice. Bolniki, priključeni na aparate, navadno z veseljem odgovarjajo študentkam. Diplomirana medicinska sestra odgovarja na vsa vprašanja bodisi v zvezi z aparaturami, kot tudi boleznimi, ki pripeljejo do odpovedi ledvic. Na otroškem oddelku z dojenčki in večjimi otroki praviloma bivajo v bolnici tudi starši. Študentke predvsem zanimajo bolezni, zaradi katerih morajo otroci ostati v bolnici. Na porodniškem oddelku si študentke ogledajo prostore dojenčkov skupaj z mamicami, posteljico za obsevanje za dojenčkov z zlatenico, porodno sobo, poslušajo obrazložitev postopka poroda in si ogledajo prostor za bodoče očete.

V drugem delu vaj v bolnišnici je čas namenjen ogledu dermatoloških ambulant, kjer dela njihova učiteljica. Študentkam pokaže ambulantne prostore, sprejemni prostor, posebno sobo in kad za kopeli bolnikov, ki imajo rane na nogah. Ogledajo si vse aparature ter določene procese zdravljenja in testiranja za alergije na koži. Pri nekaterih študentkah, ki imajo težave z alergijsko kožno boleznijo ali težave z dihalci, je možno opraviti alergološke vbodne teste na inhalatorne alergene in test lahko pokaže alergijo na pršico, cvetni prah, trave, mačjo dlako.

Študentke so prisotne tudi pri izvedbi testov na bolnikih, ki so tisti čas naročeni v ambulanto. Prikaže se jim postopek krioterapije s tekočim dušikom, ki ga uporabljamo pri terapiji zamrzovanja virusnih bradavic in tudi drugih sprememb, tudi predrakavih. Učitelj vsem, ki želijo, s posebnim aparatom dermatoskopom pogleda morebitna sumljiva kožna znamenja in jih tako reši skrbi.

Učitelj da velik poudarek na njihovo zdravstveno varnost in zaščito pri delu. Pogovarjamo se o možnosti prenosa različnih okužb, predvsem s predmeti, lahko pa tudi ob stiku s krvjo, npr. pri bolj grobi pedikuri, negi stopala sladkornega bolnika in podobno. To so seveda mlada dekleta, ki vstopajo v svoje življenje, zato imamo tudi predavanja o spolno prenosljivih okužbah, na katere morajo ob stiku s stranko paziti tudi v salonu in domačem okolju. V ta namen smo imeli letos na predavanju tudi gostjo, zdravnico infektologinjo, ki je povedala nekoliko več o prenosu hepatitisa in HIV okužbe.

Pred vajami v kabinetu so študentke dobile nalogo, da pripeljejo na vaje sorodnike, prijatelje, ki imajo težavo s kožo. Nato smo v skupini to osebo pogledale in se pogovorile na to temo. Pripeljale so svoje prijatelje z različnimi vrstami aken, težav s suho kožo, pigmentnimi madeži. Ena študentka je pripeljala na posvet svojo mamo, ki ima luskavico in ob tem vnetje sklepov. Predavatelj iz naše šole pa je pripeljal za pregled in posvet desetletno punčko, ki nam je z veseljem povedala vse o svojih mozoljčkih.

Opomba:

S to dejavnostjo učitelj študentkam kozmetike pri predmetu dermatologija izpolni željo, da dejansko vidijo različne bolnišnične oddelke in jim pokaže, da jih spoštuje kot študentke, bodoče žene in mamice. S pregledom njihove kože in kožnih znamenj pa jim na vajah opravi tudi strokovni zdravniški pregled.

2. 1. 3 Izvedba učenja s pomočjo raziskovanja: globalno partnerstvo v izobraževanju (dr. Annmarie Gorenc Zoran in mag. Iris Fink)

Namen

Povečati motivacijo študentov za aktivno uporabo tujih jezikov, razviti veščino sodelovanja in komuniciranja s tujimi partnerji, razvijati medkulturno kompetenco in mednarodno dejavnost s pomočjo inovativne uporabe sodobne IK tehnologije.

Predstavitve dejavnosti

Najprej šola v Sloveniji pridobi uradno partnerstvo s tujo izobraževalno institucijo, ki izvaja projekt globalnega povezovanja izobraževalnih institucij in ima bazo šol iz številnih držav in različnih kontinentov.

Nekaj tednov pred začetkom semestra se določi partnerje med različnimi visokošolskimi institucijami iz več držav na različnih kontinentih. Določi se tudi urnik za povezovanje (datumi in ura – pozorni smo na časovne razlike, in če je potrebno, prilagodimo urnik). Šola se s partnersko institucijo poveže šestkrat in med vsako povezavo se izvaja diskusija na različne izbrane teme. Srečanja so dvakrat tedensko, po 2 pedagoški uri. Najprej se s potekom in zahtevami učenja z raziskovanjem s tujo partnersko šolo seznanijo učitelji, nato le-ta seznanijo s

projektom še študente in jih motivira za aktivno sodelovanje. Vsekakor jim je potrebno predstaviti dodano vrednost sodelovanja. Pred vsakim srečanjem skupaj s študenti pregleda priprave, naredijo se morebitni popravki, dopolnitve; po srečanju sledi diskusija z refleksijo. Študenti so pri izbiri virov na določeno temo samostojni, z učiteljem pred srečanjem skupaj pregledajo pripravo.

Študenti slovenske in tuje šole v parih pripravijo skupni projekt, ki se predstavi na zadnjem srečanju oziroma zaključnem povezovalnem dnevu.

Med prvo povezavo študenti iz partnerskih institucij predstavijo svojo državo, kraj in institucijo. Nato učiteljica iz tuje partnerske šole pošlje seznam študentov, druga določi partnerje – vsak študent iz tuje fakultete dobi enega študenta iz Slovenije. Med prvim in naslednjim srečanjem študenti med sabo komunicirajo preko socialnih omrežij oziroma e-pošte in že začnejo z uvodnimi pripravami na zaključni projekt. Pripravijo tudi vprašanja, ki jih bodo postavili na naslednjem srečanju ter odgovore za Slovenijo. Na primer, če naši študenti vprašajo »Kakšna je povprečna plača učitelja?« in nato dobijo nazaj isto vprašanje, morajo študenti poznati odgovor tudi za Slovenijo. Zato je pomembno, da študenti za naslednje srečanje ne pripravijo le npr. 10 vprašanj, temveč tudi odgovore.

Na drugem srečanju študenti diskutirajo o temi, za katero so se predhodno dogovorili v parih in se pripravili z vprašanji in odgovori. Diskusija poteka istočasno na dva različna načina. Polovica študentov sodeluje pri skupinski diskusiji (videokonferenca) in druga polovica študentov je v t.i. »chat« sobah na računalnikih in komunicira s svojimi partnerji v tujini. Namen je, da se obenem, ko poslušajo skupinsko diskusijo tudi pogovarjajo s svojim partnerjem. Na koncu vsakega srečanja študenti naredijo refleksijo diskusije. Do naslednjega srečanja se pripravijo na novo temo in s svojim partnerjem v tujini delajo na končnem projektu.

Na tretjem srečanju je postopek podoben, kot je opisano zgoraj, vendar je druga tema in študenti zamenjajo način komuniciranja. Tisti, ki so bili na prejšnjem srečanju v skupinski diskusiji (videokonferenca), se zamenjajo in so v »chat« sobah in tisti, ki so bili v »chat« sobah, sodelujejo v skupinski videokonferenčni diskusiji. Na koncu ure in pol diskusije napišejo refleksijo, se pripravijo za naslednje srečanje ter komunicirajo s svojim partnerjem o idejah za zaključni projekt.

Četrto in peto srečanje se izvede podobno, kot prejšnja srečanja. Na vsakem srečanju študenti izmenjujejo način komuniciranja, imajo novo temo za diskusijo, napišejo refleksijo in se na koncu pripravijo za naslednje srečanje.

Na zadnjem srečanju (6. povezovalni dan) študenti predstavijo svoje končne projekte. Vsak par skupaj predstavi delo, ki sta ga skupaj opravila med semestrom. Na koncu skupaj prediskutiramo celotno izkušnjo.

Pisni del projektne dela (po vzorcu, ki ga pripravi učitelj) študent odda teden dni kasneje, kot tudi vsa vprašanja, odgovore, refleksije na povezovalne dneve. Učitelj jih nato oceni.

Opomba

Učitelj študente opozori, če je pri dejavnosti nekaj posebno pomembno, če so potrebni kakšni posebni materiali, in podobno. Priporočeno število študentov v eni skupini je 8-16, potrebna je stabilna internetna povezava in tehnična pomoč za vse povezovalne dneve, kamera, mikrofoni in projektor med skupinskimi povezovalnimi dnevi (videokonferenca), računalnik

za vsakega študenta med »chat« povezovalnimi dnevi, videokonferenčna tehnologija H.323, IRC. Obvezna je priprava študentov na tematiko pogovora pred povezovalnim dnevom, ocenjevanje diskusije, refleksije, sodelovanje z namenom, da izmerimo učni izid. Projektne teme so lahko različne, vendar se morajo pari dogovoriti za skupno temo.

2. 1. 4 Projektno učenje/raziskovanje (dr. Maja Gaber)

Namen

S pričujočim načinom izvajanja učenja želimo študente vzpodbuditi k samostojnemu raziskovanju v okviru umetnostnozgodovinske stroke, ki temelji zlasti na odkrivanju novega besedišča v tujem jeziku ter povezovanja med tradicionalno, kanonizirano in sodobno likovno umetnostjo. Novo strokovno besedišče uporabimo v praksi. Študenti so sposobni, da v tujem jeziku (nemščina) sami označijo likovno umetnino ter jo ob uporabi stalnih sintaktičnih zvez in običajnih jezikovnih paradigmah stroke znajo tudi opisati. Raziskovalni del je vezan na izbor ustreznih likovnih umetnin, projektni na njihovo refleksijo v sodobnosti.

Predstavitev dejavnosti

Študenti so v okviru obveznih vaj iz nemščine izbrali dvanajst primerov iz slovenske umetniške produkcije ter jih postavili v nov, sporočilni kontekst, tako da so izhajajoč iz originalnih del skušali prikazati vzporedne refleksije, ki so jih zamejili s študijskimi razmerami in dogajanjem na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Osnovnemu sporočilu umetnine - originala je torej dodano novo sporočilo, ki v svojem bistvu sicer zadrži prvotno sporočilo, vendar ga tudi oplemeniti. *Kofetarica* Ivane Kobilice tako ni več stara gospa s skodelico kave v roki, temveč je to študentka, katere vsakdanost je »coffee to go« iz kavnega avtomata. *Cecilija grofica Auersperg* Jožefa Tominca se na Filozofski fakulteti preobrazi v dekanjo, delovno in aktivno žensko 21. stoletja, ki skrbi za dobrobit študentov in zaposlenih, a kljub temu ohranja svoj nasmeh in svojo ženskost. Groharjev *Sejalec* je sejalka modrosti in znanja – to je namreč dandanašnji dolžnost predavatelja v visokem šolstvu, ... Vsako delo ima svojo »FF-realnost«, svojo novo vpetost v sedanji čas, ki je razvidna ne le iz slikovne podobe, temveč tudi iz pripadajočega naslova. Serijo dvanajstih primerov zaključuje fotografija Filozofske fakultete z zgovornim sporočilom: *these are the things we are fighting for*. Slednje povzema vse ostale fotografije – za fakulteto se bomo borili kot (FF) garda študentov in študentk, borimo se z elektronsko pošto, s kulturno širino, ki jo bogatijo izmenjave erasmovcev, s študijem (čeprav nemalokrat v nemogočih razmerah lastne knjižnice), z uspešno opravljenimi izpiti in s krepitvijo lastne podobe.

Poleg raziskovanja po slovenski umetniški zakladnici so študenti usvojili novo tuje besedišče, ki ga bodo kot bodoči kritiki, kustosi ipd. morali uporabljati pri svojem nadaljnjem delu v stroki. Prav tako so bili študenti zelo ustvarjalni pri iskanju ustreznih refleksij na izbrano delo. Za to so se morali usklajevati, sprejemati ideje in argumente drugega ter se navajati na konstruktivno timsko delo. Predlogi, debate, usklajevanja so potekali v tujem jeziku, podkrepjeni so bili z ustrežno argumentacijo in nastopom (prav tako v tujem jeziku). V zaključni fazi so študenti usvajali prevodne veščine: naslove in oznake umetnin so iz

slovenščine prevajali v nemščino ter na novo nastale refleksije-fotografije iz slovenščine v nemščino.

Vseh 24 del so izdelali v obliki plakatov in jih razstavili v avli Filozofske fakultete.

Opis učnega procesa:

- Študenti v treh skupinah izberejo najbolj prepoznavna dela iz slovenske umetniške produkcije.
- Skupaj s predavateljem se uskladijo in izmed predlaganih del izberejo 12 takšnih del, ki so najbolj primerna za sodobno refleksijo na matično ustanovo – Filozofsko fakulteto.
- Na spletu skupaj s predavateljem poiščejo podatke o umetniških delih ter podatke za prvih šest prevedejo skupinsko s pomočjo predavatelja (npr. velikost slike, tehnika, nahajališče, lastnik ipd.). Za naslednjih šest del predavatelj podatke projicira, študenti jih na osnovi usvojenega besedišča individualno prevedejo ter jih uskladijo s kolegi. Predavatelj preveri ustreznost prevoda in pravilen zapis.
- Študenti v tujem jeziku predlagajo refleksije k izbranim delom: motiv, lokacija, akterji.
- Predavatelj za vsakega posameznega študenta določi nalogo: kdo bo na izbrani fotografiji-refleksiji in kaj bo počel.
- Študenti s sodobno tehnologijo (iPhone, Nokia Lumia ipd.) posnamejo nova dela, fotografije - refleksije in izberejo najboljše primerke. Pri tem vadijo nemške načine za izražanje mnenja: pritrjevanje drugemu/vljudno zanikanje/manj vljudno zanikanje/nasprotovanje.
- Študenti za domačo nalogo izberejo naslove za nova dela, torej za izbrane fotografije - refleksije ter jih zapišejo v slovenščini in v nemščini. Prav tako v obeh jezikih zapišejo podatke o delu.
- Študenti s pomočjo predavatelja uskladijo naslove in prevodne ustreznice.
- Študenti oblikujejo ustrezne pare: novo nastalo fotografijo - refleksijo postavijo ob bok izbranemu slovenskemu umetniškemu delu.
- Študenti posamezne pare (12) z ustreznimi dvojezičnimi besedili oblikujejo v računalniškem programu InDesign.
- Predavatelj poskrbi za tisk plakatov in ustreznih katalogov.
- Študenti v sodelovanju s predavateljem organizirajo razstavo plakatov.
- Študentom se udeležba pri projektu šteje kot pozitivno ocenjena seminarska naloga.

Opomba

Izvedba takšnega projekta je mogoča tudi z večjim številom študentov. Projekt vključuje vsakega posameznika: študenti vadijo argumentiran govor v tujem jeziku, učijo se in aktivno uporabljajo strokovni jezik. Svoje raziskovalno delo (v obravnavanem primeru iskanje primernih del, kar zahteva poznavanje pretekle in sodobne slovenske umetnostne zgodovine) nadgradijo s prevodnimi aktivnostmi in končnim rezultatom: razstavo.

Prav tako lahko študentom ponudimo vsebinsko zamejitev drugačne vrste: npr. izberite 10 umetniških del, ki tematizirajo vojno in jim dodajte dvojezična besedila in opise, ali 10 umetniških del evropskih avtorjev, 10 renesančnih del, 10 viteških miniaturn ipd. Pomembno je, da v okviru tematske zamejitve sami odločajo o končnem izboru in da lahko vsak vključi

svoj izbor. Za izvedbo projekta potrebujemo: računalniško učilnico, slovarje, strokovno predznanje študentov, računalniški program InDesign, ustrezne pripomočke za fotografiranje.

2. 1. 5 Kombiniranje diskusije in praktičnih izkušenj študentov (dr. Irena Marinko)

Namen

S pomočjo diskusije spodbudimo študente ob delu, da uporabijo izkušnje, pridobljene na delovnem mestu, da razpravljajo o uspehih in problemih na delovnem mestu v pisarni, da izvedo, kako skušajo različne organizacije doseči produktivnost pisarniškega poslovanja in izmenjajo mnenja, da rešujejo probleme drug drugega, ki nastajajo v resničnih situacijah, da uporabijo teoretično znanje v praksi. Pri tem študenti razvijajo veščine skupinskega dela, dobrega komuniciranja in diskusije.

Predstavitel dejavnosti

Učitelj predstavi mnenja nekaterih relevantnih avtorjev o produktivnosti pisarniškega dela in pri tem vključi tudi provokativno izjavo kakšnega avtorja, da gre v pisarniškem delu zgolj za birokracijo in ne za produktivnost. Pri obrazložitvi teorije navedemo, da gre pri pisarniškem delu za nižjo stopnjo produktivnosti kot v proizvodnih dejavnostih in razpravljamo o glavnih vzrokih. Povemo, kakšni so predlogi relevantnih avtorjev za izboljšanje učinkovitosti pisarniškega dela in prikažemo nekaj najpomembnejših načinov, npr.:

- optimalno oblikovanje delovnih postopkov in procesov
- smotrno organiziranje informacijskega procesa
- učinkovito oblikovanje komunikacijskih tokov
- racionalizacija vseh oblik komuniciranja
- zniževanje stroškov za pisarniški material.

Študente razdelimo na nekaj skupin in vsaki damo nalogo, da razpravlja o tem, kaj delajo v njihovem podjetju/organizaciji/pisarni, da bi optimalno oblikovali delovne postopke ali znižali stroške za pisarniški material. Študenti dobijo navodilo, naj nekdo v skupini vodi diskusijo, drugi naj zapisuje glavne predloge, spet tretji pa naj se pripravi, da jih bo predstavil pred vsemi študenti. Skupino opozorimo na osnovna pravila dobre razprave. Po 10 minutah skupine predstavijo ugotovitve, preostali študenti pa dajejo komentarje, pripombe, navajajo lastne izkušnje. Študente sproti opozarjamo, naj si zapisujejo dobre predloge, saj bodo na koncu povedali, kaj od tega, kar so izvedeli v skupini, bodo uvedli v lastno poslovanje. Na koncu povabimo študente, ki so se bolj malo oglašali, naj povedo, kateri predlog sošolcev jim je bil najbolj všeč in kako ga bodo uporabili v svojem delovnem okolju.

Opomba

Pri diskusiji mora biti učitelj posebno pozoren na to, da spodbuja k odprti in korektni komunikaciji in k timskemu delu vseh. Hodi od skupine do skupine in če kje sliši pripombe, ki bi lahko užalile koga med študenti, prekine diskusijo celotne skupine in opozori, da pri diskusiji ne sme biti žaljivih pripomb, uveljavljanja zgolj lastnega mnenja, da mora diskusija potekati na miren in spoštljiv način. Opazuje tudi delo v skupinah in si zapomni nekaj

študentov, ki ne sodelujejo. Če so med študenti, ki ne sodelujejo, dovolj odprte in pogumne osebe, eno ali dve vpraša, zakaj niso bolj sodelovali in kako so se ob tem počutili. Pazi, da ne vrednoti odgovorov, ampak samo spodbuja k boljšemu sodelovanju.

2. 1. 6 Reševanje problema na delovnem mestu s pomočjo leposlovnega dela (dr. Irena Marinko)

Namen

Spodbudimo študente, da se zamislijo v problematiko birokratizacije v javni upravi in spoznajo, kaj pomeni doseganje ciljev z optimalno porabo časa in sredstev. Študenti skušajo rešiti realen problem v realni poslovni situaciji tako, da preberejo nekaj strani v romanu.

Predstavitev dejavnosti

Učitelj predstavi mnenja nekaj relevantnih avtorjev o pomenu doseganja ciljev z optimalno porabo časa in sredstev. Študentom po e-pošti posreduje nekaj strani iz knjige Bela Masajka, ki opisujejo, kako se je glavna junakinja trudila, da bi pridobila potni list svojega partnerja in se pri tem spopadala z dolgotrajnim čakanjem v afriških javnih ustanovah, z neznanjem jezika, z nejevoljo in nerazumevanjem partnerja in s podkupljivostjo državnih uslužbencev, ki je bila v tistem prostoru čisto nekaj običajnega, ni pa bila v skladu s prepričanjem avtorice. Študente prosi, naj si preberejo strani in razmislijo o ciljni naravnosti glavne junakinje. Naslednjo učno uro pričnemo s predstavitvijo domačih nalog. Ker naloga ni obvezna, je predstavitev malo. Najboljši avtor dobi točk za prispevek, ki se bodo na koncu prištele k izpitu.

Opomba

Pri tej nalogi se študenti soočijo s konfliktom dveh interesov: poslovnih – pridobiti potrebne papirje in pravičnosti – ne se spustiti v podkupovanje. Učitelj mora študentom pomagati, da razumejo oba cilja: pridobitev potrebnega dovoljenja in borba za etiko, predvsem pa, da razmišljajo, če je možno oboje združiti.

2. 1. 7 Izvedba učenja s pomočjo ogleda popularnega filma (dr. Irena Marinko)

Namen

S pomočjo ogleda popularnega filma (Hudičevka v Pradi) učitelj spodbudi študente, da razmišljajo o bodoči karieri, koliko s pripravljeni narediti zanje in o etiki pri razvoju kariere. Glavni protagonistki filma sta izraziti karieristki, hkrati pa osebi, ki cenita osnovne človeške vrednote, kot je prijateljstvo in družina. Direktorica podjetja Prada izgublja družino zaradi kariere, njena tajnica pa se še pravočasno zave, da tudi njej preti ista nevarnost. Učitelj želi doseči, da se študenti vprašajo o kariernih ciljih, ali na delovnem mestu dosejajo te cilje in poživiti predavanja z obiskom filma.

Predstavitev dejavnosti

Študentom predstavimo osnove načrtovanja kariere, kako različne skupine (mladi, zaposleni, brezposelni) razvijajo kariero, kako je najlažje razvijati kariero, za katera delovna mesta je največ povpraševanja, napovedi za razvoj delovnih mest v bodoče itd. Razpravljamo o delovnih vrednotah in delovnih interesih. Nato študente napotimo na ogled filma Hudičevka v Pradi, jim po e-poti pošljemo nekaj vprašanj, ki se nanašajo na kariero študentov oziroma na film in jih tako spodbudimo, da tudi sami razmišljajo o lastni karieri:

- Ste kdaj prišli v podobno situacijo kot junakinji v filmu?
- Opišite situacijo.
- Kako ste reagirali?
- Kakšno delovno mesto si želite?
- Kaj mislite, da morate narediti, da bi ga dosegli.

Na naslednjem predavanju študente prosimo, naj predstavijo odgovore in mnenja. Po vsaki predstavitvi povabimo študente, da tistemu, ki je predstavil svoj pogled na kariero, postavljajo (spoštljiva) vprašanja, študent pa lahko nanje odgovarja ali ne. Študentov, ki se jim zdi tema preveč osebna, ne silimo k razpravljanju o karieri.

Opomba

Pri tej nalogi obstaja nevarnost, da bi morali študenti preveč razkriti o svojem delovnem mestu, zato se jih ne sme siliti k sodelovanju. Lahko se spodbuja odprtost s tem, da učitelj razpravlja o lastnih ambicijah in tako pokaže študentom, da govoriti o svojih slabostih in napakah ni nič hudega. Lahko pa se študente spodbudi tudi s točkami, ki jih dobijo kot nagrado za prispevek.

2. 1. 8 Izvedba učenja s pomočjo predstavitve dobre prakse na delovnem mestu (dr. Irena Marinko)

Namen

Predstavitev dobre prakse na delovnem mestu daje študentom možnost, da opišejo uspešno opravljeno delovno nalogo in jih osvesti, da jim lahko pri študiju pomagajo delovne izkušnje.

Predstavitev dejavnosti

Študentom povemo, naj razmislijo o delovni nalogi, ki so jo doslej najboljše opravili. Obljubimo jim, da bodo dobili dodatne točke (k izpitu), če se bo vsem študentom zdela rešitev resnično kreativna. Za pripravo jim damo 15 minut in jih prosimo, naj si za predstavitev zapišejo ključne besede. Ko študenti končajo z nalogo, jih povabimo k predstavitvi, vendar le tiste, ki to želijo. Po predstavitvi vprašamo sošolce, ali se jim zdi uspešno opravljena naloga zares kreativna in če si zasluži dodatne točke. Če je učitelj in večina študentov za dodatne točke, si učitelj zapiše število točk, ki se študentu prištejejo h končnemu izpitu.

Opomba

Pri tej nalogi obstaja možnost, da bodo študenti preskromni in si ne bodo upali predstaviti dobre prakse. V takšnem primeru jim povemo, da ne gre za bahanje, pač pa za popolnoma normalno opisovanje dela.

2. 1. 9 Upoštevanje izkušenj - reševanje problemov na osnovi resnične situacije iz delovnega okolja (dr. Irena Marinko)

Namen

Študente želimo naučiti, kako naj kreativno in pozitivno rešijo problem na delovnem mestu – izboljšanje komuniciranja v podjetju. V vsaki delovni organizaciji prihaja do konfliktov, z dobro komunikacijo pa je konflikte možno omiliti. Veliko ljudi je prepričanih, da do konfliktov ne prihaja zaradi njih, zato niso zainteresirani za dodatno izobraževanje na tem področju. Študente prosimo, naj napišejo e-sporočilo vsem sodelavcem, da obstaja možnost izobraževanja in da naj v sporočilu skušajo prepričati tako vodstvene delavce kot vse ostale, da bi se udeležili takšnega izobraževanja.

Predstavitev dejavnosti

Predstavimo mnenja dveh ali treh relevantnih avtorjev o konfliktih v delovnem okolju, o njihovem reševanju in o pomenu komunikacije pri reševanju konfliktov. Nato jim predlagamo, da vodstvene kadre in sodelavce prepričajo, naj povabijo v podjetje predavatelja, ki jim bo razložil kaj več o reševanju konfliktov in bo z njimi naredil nekaj vaj. Študenti imajo torej trojno zadolžitev: razmisliti o konfliktih, o pomenu komuniciranja za reševanje konfliktov in napisati prepričevalen dopis sodelavcem. Nalogo delata po dva ali trije študenti skupaj. Vsi trije dajejo ideje in razpravljajo, nato pa napišejo e-sporočilo in na koncu ga eden med njimi prebere pred ostalimi študenti. Ostali študenti razpravljajo o dobrih in slabih straneh dopisa in predlagajo morebitne popravke.

Opomba

Pri tej nalogi mora učitelj študentom pojasniti, da v dopisu ne bo ocenjevanja slovničnih napak, pač pa bomo ocenjevali prepričljivost e-sporočila – ali bo sporočilo tudi nas prepričalo, da se je vredno udeležiti izobraževanja.

2. 1. 10 Upoštevanje izkušenj - reševanje problemov v delovnem okolju z diskusijo (dr. Irena Marinko)

Namen

Študenti se naučijo, kako pomembna je sistemizacija delovnega mesta in kako se je treba lotiti sistemizacije. Študenti se tudi naučijo, kako se isto delovno mesto od enega do drugega podjetje lahko razlikuje in da se opis delovnega mesta lahko kar naprej spreminja.

Predstavitev dejavnosti

Študentom navedemo nekaj mnenj relevantnih avtorjev, kako pomembna je sistemizacija delovnega mesta in zakaj je pomembna. Potem jih prosimo, naj napišejo deset najpomembnejših nalog, ki jih opravljajo na delovnem mestu in sicer kvalitativno in kvantitativno. Vedno se najde tudi nekaj študentov, ki sistemizacije svojega delovnega mesta nimajo ali je ne poznajo, vendar pa lahko kljub temu izvedejo nalogo. Nato povabimo, da predstavi svoje delovno mesto študent, ki ima sistemizacijo in študent, ki je nima. Po predstavitvi sledi diskusija o tem, komu je bilo lažje predstaviti delovno mesto in zakaj je potrebno poznati svoje delovne naloge.

Opomba

Pri tej nalogi mora učitelj študente vprašati, ali mislijo, naj bi zaposleni opravljal samo naloge, ki so navedene v sistemizaciji, ali tudi katere druge. Študente je treba seznaniti z dejstvom, da je treba v podjetju opravljati vse naloge, ki so jih sposobni opravljati. Učitelj mora večini študentov tudi razložiti, zakaj je tako pomembno, da zna zaposleni opisati svoje delovne naloge s številkami (če je treba, jim mora dati nekaj primerov).

2. 1. 11 Igra vlog – simulacija razgovora o zaposlitvi (dr. Irena Marinko)

Namen

Želimo, da se študenti naučijo, kako naj sodelujejo v zaposlitvenem razgovoru. Razložimo jim, katera vprašanja lahko navadno pri tem pričakujejo in kakšni odgovori bodo sprejemljivi za delodajalce.

Predstavitve dejavnosti

Študentom povemo, da je zaposlitveni razgovor ena od najpomembnejših faz pri iskanju zaposlitve in da se je treba nanj dobro pripraviti. Skupaj pregledamo seznam najpogostejših vprašanj delodajalcev; učitelj spodbuja študente, da sami dajejo ustrezne odgovore. Če so odgovori napačni, jih učitelj popravi in razloži, zakaj je treba odgovore primerno prilagoditi. Nato učitelj porazdeli vse študente na pare, predlaga, da je eden od študentov delodajalec, drugi pa iskalec zaposlitve. Študent delodajalec se pripravi, da bo spraševal, iskalec zaposlitve pa predvsem, da bo odgovarjal (mora pa pripraviti tudi nekaj vprašanj o firmi). Študentom damo 15 minut časa, da se pripravijo na igro vlog, nato pa vsak par zaigra zaposlitveni razgovor. Po predstavitvi študenti ocenijo igro vlog (oceno dasta tako izvajalca vloge kot tudi ostali študenti). Pri tem učitelj opozori študente, naj omenijo tako negativne kot tudi pozitivne strani razgovora.

Opomba

Pri tej nalogi mora učitelj zelo jasno (in večkrat) povedati, da pričakuje igranje vlog in ne opisovanje zaposlitvenega razgovora. Učitelj med pripravami hodi po razredu in posluša razgovore študentov. Če opazi, da študenti ne nameravajo igrati vloge, pač pa opisovati razgovor, je treba vsemu razredu ponovno jasno povedati, da gre tu za igranje vlog in ne za opisovanje. Lahko da študentom, ki zelo dobro izvedejo razgovor, dodatne točke k izpitu.

2. 1. 12 Pomoč študentom, da se naučijo časovnega načrtovanja (dr. Irena Marinko)

Namen

Študenti se naučijo, na kaj vse morajo računati pri pisanju diplome oziroma koliko časa jim bo pisanje vzelo.

Predstavitev dejavnosti

Študentom predstavimo, katera najpomembnejša dela so nujna pri izdelavi diplome. Najprej jim pokažemo samo posamezne naloge, nato pa jih sprašujemo, koliko časa jim bo posamezna naloga vzela in zakaj. Če študenti izrazijo mnenje, ki je v nasprotju z učiteljevimi izkušnjami, učitelj natančneje obrazloži, kako poteka naloga in koliko časa vzame posamezen dogodek. Eden od študentov ali učitelj sproti vpisuje križce pod posamezne mesece, na koncu pa skupaj še razmislijo, če bi se dalo katero od posameznih nalog skrajšati.

Časovni načrt za pripravo diplome

Naloga	Mesec 1	Mesec 2	Mesec 3	Mesec 4	Mesec 5	Mesec 6	Mesec 7	Mesec 8
Določitev teme	x							
Prijava teme	x							
Iskanje literature	x	x						
Pregled literature			x					
Empirična raziskava				x				
Reference				x				
Grafi, priloge					x			
Prvo branje					x			
Prvo popravljanje					x			
Drugo branje						x		
Drugo popravljanje						x		
Tretje branje							x	
Tretje popravljanje							x	
Tehnični pregled							x	
Vezava							x	
Prijava na zagovor								x
Zagovor diplome								x

Opomba

Veliko študentov misli, da je možno diplomsko nalogo napisati v enem do dveh mesecih, zato mora biti učitelj precej natančen, ko razlaga, zakaj je treba na primer pri pisanju dispozicije računati vsaj na en mesec (marsikateri študent se zelo težko odloči za temo). Študenti tudi ne računajo, da bo mentor potreboval nekaj časa, preden se bo lotil popravkov.

2. 1. 13 Študij primera – določanje prioritet in taktno pisno izražanje (dr. Irena Marinko)

Namen

Študenti se naučijo postavljanja prioritet in taktnega pisnega izražanja pri predmetu Organizacija dela.

Predstavitev dejavnosti

Študentom razložimo osnove postavljanja prioritet in potrebo po korektnem komuniciranju. Povemo jim, da bodo na delovnem mestu pogosto dobivali naloge z nerealnimi termini. Če takšno nerealno zahtevo že na začetku ignorirajo, se lahko izpostavijo očitku, da niso sposobni opraviti dela. Zato je treba pokazati, da o nalogi znajo in so pripravljeni razmišljati, vendar pa morajo dokazati, da je do roka ne morejo izpolniti, ne pa kratko in malo zavrniti nadrejenega, da izvedba naloge ni mogoča. Zavzeti je treba pozitiven pristop: določijo stopnje, ki so potrebne, da nalogo izpolnijo v zahtevanem času in raziščejo, če obstajajo načini, kako bi težavo premostili. Mogoče bi jim lahko pri delu kdo pomagal, mogoče lahko premaknejo rok. Nadrejenemu razložijo, katere naloge morajo opraviti in ga vprašajo, če lahko delajo samo na najbolj nujni. Seveda pa bo to težko narediti, če delajo za več šefov, ali pa če jim roke postavljajo zunanje institucije, npr. ministrstva, stranke, zakonodaja in podobno. Potem damo študentom nalogo, da v dvojicah sestavijo e-sporočilo za tri nadrejene, od katerih eden zahteva poročilo o stroških izobraževanja v tekočem letu, drugi prijavo projekta, tretji pa poizvedbo o nabavi večjega števila novih računalnikov (vse naloge naj bi bile nujne). Potem, ko študenti napišejo e-sporočilo, ga pred razredom preberejo, drugi študenti pa ocenijo pravilnost odločitve in če je ton odgovora primeren.

Opomba

Študente je treba pri nalogi večkrat opozoriti, naj bodo vljudni do nadrejenih in naj razložijo, zakaj predlagajo določen vrstni red nalog.

2. 1. 14 Upoštevanje izkušenj, pridobljenih na delovnem mestu - kako zmanjšati konflikte, ki nastanejo zaradi jeze (dr. Irena Marinko)

Namen

Študenti se naučijo, kako lahko preprečijo izbruhe jeze in s tem povezane konflikte v delovnem ali študijskem okolju.

Predstavitev dejavnosti

Študente lahko za začetek vprašamo, kaj jih v službi najbolj moti in verjetno bomo dobili precej odgovorov, da jih zelo motijo ljudje, ki imajo jezne izbruhe. V vsakem podjetju nastajajo konflikti, ki so včasih izraženi kot manjše sitnarjenje, drugič pa kot hudi dvoboji. Čeprav nekateri teoretiki zagovarjajo stališče, da konflikti lahko povzročijo spremembe na bolje, pa jih je bolje reševati preventivno. Študente opozorimo na prve znake motenj v medsebojnih odnosih, ki jih morda komaj opazimo, vendar bi nam morali dati misliti, da v

organizaciji vlada napetost in da je dobro komuniciranje ogroženo. Take odnose je možno razčistiti na več načinov, npr. z letnim razgovorom, s spodbujanjem k odkriti izmenjavi mnenj, včasih koristi svetovanje itd. Učitelj razloži, kaj povzroči jeza: če se napadeni odzove z jezo, to sproži še večjo jezo in frustracijo in pride do krize. Jeza povečuje frustracije, preprečuje reševanje problemov, vodi v še večjo jezo in konflikte, razjezi tudi druge ljudi in povzroča stres. Jezo lahko obvladamo samo, če vidimo, da se ne izplača in če se hočemo spremeniti. Tudi če se drugi jezijo, se lahko obvladamo in z lastnim zgledom preprečimo tudi jezo drugih. Po tem uvodu študente povabimo, naj naštejejo čim več načinov za obvladovanje in preprečevanje jeze in ob tem povedo primer, ko so sami ali nekdo drug uspešno rešili izbruh jeze.

Opomba

Nekateri študenti menijo, da so izbruhi jeze dobri za reševanje konfliktov in so proti predlaganemu načinu. Morda bodo spremenili mnenje, vendar pa vedno ostane nekaj študentov, ki so prepričani, da učitelj v tem pogledu nima prav in da je boljši njihov način. Če skušajo prepričati učitelja, da imajo oni prav, mora učitelj v določenem trenutku ustaviti razpravo, saj se sicer lahko preveč razvleče.

2. 1. 15 Učenje s pomočjo timskega dela: priprava nastopa pred kamero (dr. Irena Marinko)

Namen

Študenti se naučijo, kako lahko na dobro opravljeno nalogo vpliva delo v skupini.

Predstavitve dejavnosti

Študente seznanimo, da lahko skupino sestavlja od 2 do 25 oseb; kaj je značilno za uspešne skupine (močno in učinkovito vodstvo, natančno zastavljeni cilji, jasno zastavljeni cilji, sprejemanje odločitev na podlagi podatkov, sposobnost hitrega odzivanja na sprejete odločitve, odkrito komuniciranje, obvladovanje znanj za izdelavo konkretnega projekta, da ima vsak član določeno vlogo, da mora delo potekati usklajeno, da člani skupine delajo kot partnerji). Vsakega člana skupine je treba opogumljati, da bo dal lasten prispevek tako na tehnični kot na osebni ravni. Nato damo študentom navodila, naj pripravijo TV show, pri čemer naj najprej določijo vodjo, razdelijo vloge, izdelajo posamezne prispevke in jih predstavijo. Eden ali dva od študentov snemata.

Na koncu predstavitve učitelj pohvali vse, kar je bilo dobro. Če kateri od študentov ni sodeloval po pričakovanjih, ga vpraša, kako se počuti in kako bi opravil delo v skupini naslednjič.

Opomba

Študentom je treba dati za pripravo dovolj časa (vsaj eno uro). Učitelj skuša delo študentov le opazovati (lahko prižge prijetno tiho glasbo). V delo študentov se učitelj vključi le, če je nujno potrebno. Učitelj mora biti prijazen do vseh in čeprav se pojavijo študenti, ki samo

opazujejo dogajanje, teh ne spodbuja, naj se vključijo. Na koncu te študente mirno in brez obsojanja vpraša, kako so se počutili in če bodo prihodnjič sodelovali.

2. 1. 16 Študij primera s simulacijo – ocenjevanje prošenj za zaposlitev (dr. Irena Marinko)

Namen

Študenti se seznanijo, na katere osebnostne lastnosti je treba pomisliti pri vrednotenju prošenj za zaposlitev.

Predstavitev dejavnosti

Študente opozorimo, da je treba biti pri ocenjevanju prošnje pozoren na to, kako kandidat govori o svojih dosedanjih delodajalcih. Zelo slab znak je, če o njih govori z grenkobo. Kandidati, ki preveč poudarjajo družinske, stanovanjske, socialne razmere, lahko s tem zakrivajo strokovne pomanjkljivosti. Nekateri kandidati zelo poudarjajo ime firme, v kateri so delali, ne naštejejo pa del, ki jih usposablja za prosto delovno mesto v podjetju, ki išče kadre. Pri zaposlovanju je treba biti pozoren na to, če je bil kandidat neprekinjeno zaposlen. Če je prijaviteljenec v nekem podjetju delal le nekaj mesecev in je to popolnoma izpustil iz prijavnice, se je treba o tem obdobju z njim natančno pogovoriti, pa čeprav je to morda neprijetno. Če prošnja vsebuje le izkušnje v začetku delovne dobe, je to lahko znak, da kandidat slabo načrtuje. Prošnje kandidatov, ki so končali izobraževanje pred petimi ali več leti, morajo vsebovati veliko delovnih izkušenj. Če nekdo preveč poudarja hobije ali določen vidik dela, je to lahko znak, da se resnično zanima za to, ne pa za dejansko opravljanje vseh nalog, ki jih zajema prosto delovno mesto. Nobeden od teh vidikov nujno ne pomeni, da kandidat ni primeren za zaposlitev. Vendar je prav, da smo previdni in da to raziščemo v zaposlitvenem razgovoru. Nato damo študentom na zaslon prošnjo kandidata, ki iz življenjepisa izpusti določeno obdobje in jih prosimo, da pripravijo simulacijo razgovora med delodajalcem in kandidatom za zaposlitev, pri čemer mora delodajalec na vljuden način ugotoviti, zakaj je kandidat to obdobje izpustil iz življenjepisa.

Opomba

Pri vaji poudarimo, da želimo simulacijo (igro vlog) in ne povzetek zgodbe o tem, kaj bi naredili.

2. 1. 17 Učenje s pomočjo raziskovanja: načrt izobraževanja v podjetju (dr. Irena Marinko)

Namen

Študenti se usposobijo za načrtovanje izobraževanja v učeči se organizaciji in za prepričljivo predstavitev potreb po izobraževanju.

Predstavitev dejavnosti

Študentom predstavimo osnovne teoretične ugotovitve o pomenu izobraževanja. Seznanimo jih, da bo EU do leta 2020 potrebovala 35 % oseb z visokošolsko izobrazbo, medtem ko jo ima v letu 2016 le 26 %. Študente spomnimo na pojem učeče se organizacije in na pomen vodstvenih kadrov za vpeljavo takšne organizacije. Le redka podjetja imajo dandanes osebe, zaposlene samo za organizacijo izobraževanja. Velikokrat morajo zaposleni o potrebnosti izobraževanja prepričevati celo svoje nadrejene. Izobraževanje za podjetje navadno predstavlja zelo majhne stroške. Če bi zaposleni dobro predstavili načrt in učinke izobraževanja, bi se verjetno lahko našla sredstva za plačilo šolnine. Študente prosimo, da do naslednjega srečanja raziščejo, če obstajajo kakšni načrti izobraževanja v podobnih podjetjih, kot je njihovo in nato pripravijo načrt izobraževanja za lastno podjetje. Predlagamo jim, naj bo načrt sestavljen iz 1) uvoda, v katerem naj poskušajo motivirati vse zaposlene za izobraževanje; 2) opisov področij, na katerih je najbolj potrebno izobraževanje (na primer računalništvo, tuji jeziki, prodaja, reševanje konfliktov itd.) 3) opisov formalnih in neformalnih oblik izobraževanja (pri čemer naj pregledajo učne vsebine, metode, pogoje za udeležbo, trajanje, lokacijo, termine izvedbe in ceno) in 4) prijavljanje na izobraževanje. Pri naslednji uri študenti predstavijo svoje načrte.

Opomba

Nekateri študenti niso vajeni delati takšnih načrtov, zato jim je treba precej natančno prikazati strukturo, ki jo želimo in večkrat poudariti, da morajo spodbuditi sodelavce k izobraževanju.

2. 1. 18 Navajanje literature v seminarskih in diplomskih delih - osnove informacijske pismenosti (dr. Irena Marinko)

Namen

Študenti se seznanijo z načinom navajanja literature.

Predstavitev dejavnosti

Študentom najprej razložimo, kaj pomeni citiranje v besedilu in kaj pomeni navajanje literature na koncu seminarske ali diplomske naloge. Če nekaj dobesedno prepisemo, to označimo z narekovaji ter z navedbo priimka avtorja citata, letnico in stranjo publikacije. Če neko besedilo dobesedno navajamo, pri tem pa ne označimo, da gre za citat, zagrešimo plagiat in se seminarsko ali diplomsko nalogo lahko zavrne. Citati relevantnih znanstvenikov večajo pomembnost strokovnega dela. Večine avtorjev ne povzemamo dobesedno, pač pa po svojih besedah. Tudi v takšnih primerih moramo navesti vir in sicer tako, da v oklepaju napišemo priimek avtorja in letnico publikacije. Na koncu seminarske ali diplomske naloge je potrebno napisati seznam uporabljene literature. Literaturo navajamo po določenih pravilih. Med študente razdelimo liste s primeri citiranja monografij, člankov v serijskih publikacijah, e-virov itd. in jim povemo, da obstajajo različna pravila za navajanje literature, najpogostejši pa je harvardski način citiranja. Opozorimo na razlike med navajanjem literature, če je vir monografija, članek, zbornik itd. Nato jih prosimo, da naredijo nekaj primerov navajanja literature za publikacije, ki smo jih prej pripravili. Študenti jih pridejo napisat na tablo, njihovi sošolci pa ugotavljajo, če so reference napisane pravilno.

Opomba

Čeprav imajo študenti pred sabo model navajanja različnih vrst literature in čeprav se lahko med seboj posvetujejo, le redkim uspe, da navedejo literaturo brez napak. Zato mora učitelj sproti popravljati napake. Pri tem uporablja humor, da študentov ne prizadene, hkrati pa opozori, da gre tu za zelo natančno delo.

2. 1. 19 Študij primera - popravljanje navajanja literature (dr. Irena Marinko)

Namen

Študenti se naučijo natančnosti pri navajanju literature in spoznajo različne možne načine navajanja literature.

Predstavitev dejavnosti

Študentom predstavimo spodaj navedeno literaturo in predlagamo, naj ocenijo pravilnost navedb. Ko študenti navedejo nekaj pomanjkljivosti, jih prosimo, naj navedbe napišejo pravilno in sicer po harvardskem načinu. Če se sami nikakor ne spomnijo, kje naj dobijo pravila za harvardski način navajanja literature, jih spomnimo na internet. Ko najdejo pravila, predlagamo, da dajo primere za navajanje najpogostejših publikacij na zaslon (za knjige, članke v revijah, prispevke v zbornikih in za e-vire). Nato se študenti porazdelijo na dvojice in začnejo popravljati opis. Povemo jim, da morajo poiskati tudi podatke, ki manjkajo (in jih po potrebi spomnimo na COBISS).

1. Bendarik J., Klasifikacija športnih produktov, Ljubljana, 1995
2. Strel, Janko et al. Šport v Sloveniji 92-96, Ljubljana, 1997
3. Bednarik J., Financiranje športa v državah evropske unije in nekateri finančni viri v slovenskem športu, Revija za teoretična in praktična vprašanja športa, Ljubljana, 1995
4. Wikipedia, Zgodovina društev na slovenskem;

Dostopno na naslovu: http://sl.wikipedia.org/wiki/Zgodovina_drustev na Slovenskem
Ko študenti prenehajo s popraviljanjem, vsaka dvojica predstavi po en popravljen opis. Učitelj po potrebi dopolni popravljene opise.

Opomba

Pri tej nalogi študenti potrebujejo računalnik z dostopom do interneta, da bodo lahko zbrali potrebne podatke.

2. 1. 20 Primerjava zanesljivosti knjižničnih in internetnih virov - osnove informacijske pismenosti (dr. Irena Marinko)

Namen

Študenti se naučijo, da so knjižnični viri bolj zanesljivi kot internetni.

Predstavitev dejavnosti

Študentom predstavimo, kako poteka nabava literature v knjižnici. Za nabavo knjig se odloči komisija, ki pri tem upošteva želje in potrebe svojih bralcev, relevantnost avtorjev, kvaliteto založb in tako dalje. Ko knjiga prispe, jo za to določena služba obdela, pri čemer ne naredi zgolj kratkega opisa, ampak knjigo tudi prebere in jo vsebinsko označi. Pri internetu je postopek bistveno drugačen: o objavi odloča zgolj oseba, ki nekaj želi povedati. Le pri redkih publikacijah na internetu se preverja resničnost in zanesljivost objavljenega gradiva. Zato obstaja veliko večja verjetnost, da bodo resnične informacije, ki jih pridobimo iz knjižnice, kakor pa tiste na internetu. Ker je možno informacije veliko hitreje pridobiti preko interneta, se študenti odločajo tudi za ta način. Treba pa jim je povedati, da morajo vsakič presoditi zanesljivost podatkov (veliko bolj zanesljive so informacije, ki so na primer v Wikipedii ali na straneh priznanih univerz, kakor pa informacije, ki jih navajajo posamezniki). Nato študentom damo nalogo, naj presodijo internetne informacije. Na platno projiciramo nekaj zapisov o tem, kako zdraviti na primer prehlad ali sladkorno bolezen in jih prosimo, naj presodijo zanesljivost informacije. Potem nekaj študentov pove, kaj si misli o zanesljivosti katere od objav.

Opomba

Čeprav smo študentom prej povedali, katere informacije so zanesljive, jih navadno več med njimi zatrdi, da je določen način zdravljenja prehlada zanesljiv. Mnenje utemeljijo s tem, da so ravno takšno metodo tudi sami preizkusili in da deluje. Učitelj mora povedati, da je za zanesljivost potrebno strokovno mnenje in ne zgolj eno ali dve mnenji posameznikov.

2. 1. 21 Iskanje literature za raziskovalne naloge/diplomsko nalogo - osnove informacijske pismenosti (dr. Irena Marinko)

Namen

Študenti se naučijo, kako naj iščejo vire, s pomočjo katerih bodo naredili pregled literature v raziskovalnih nalogah in v diplomskem delu.

Predstavitev dejavnosti

Študentom razložimo, zakaj je pomembno, da v raziskavi najprej navedemo, kaj o določeni problematiki pišejo sodobni relevantni avtorji. Da bi našel njihova mnenja, mora študent prebrati veliko gradiva, ki ga lahko išče v knjižnicah ali po internetu. Danes ni več potrebno, da bi študenti že na začetku pisanja hodili v knjižnico, saj lahko literaturo poiščejo po ključnih besedah preko Interneta. Študentom povemo, naj se domislijo čim več ključnih besed in iščejo sodobne avtorje. Lahko bodo najprej naleteli na tisoče zadetkov (ker so vnesli preveč splošne ključne besede), lahko pa nobenega (ker so iskanje preveč natančno specificirali). V takšnem primeru skušajo najti nove ključne besede, dokler ne dobijo 100 do 500 zadetkov. Ko jih pregledajo, se jim porodijo nove ideje za ključne besede in ponovno iščejo. Google Scholar navaja veliko literature in pri marsikaterem delu omogoča tudi dostop do celotnega besedila. Še več literature bodo dobili, če imajo povezavo z res dobro knjižnico, ki omogoča branje celotnih tekstov, zbranih v najboljših podatkovnih zbirkah (npr. ERIC, Scopus itd.). Ko študente seznanimo s temi viri, naredimo skupno vajo, s pomočjo katere jim pokažemo, kako

iščemo literaturo. Najprej nekoga prosimo, da pove, kakšno temo za diplomu želi obdelati, nato pa začnemo iskati literaturo na Google Scholar in študente opozarjamo na dela, zanimiva za diplomu (pa tudi povemo, zakaj druga niso primerna). Pokažemo jim, kako jih vnašajo v posebno mapo, kako jih potem preberejo, označijo relevantne dele besedila in po svojih besedah vnesejo v pregled literature. Za konec študentom še predstavimo kakšno zares dobro knjižnico, do katere imamo dostop.

Opomba

Pri tej nalogi je treba študente opozarjati, naj pregledujejo samo literaturo relevantnih avtorjev in to sodobno literaturo, saj razvoj znanosti hitro napreduje. Tudi pri tej nalogi opozarjamo na nevarnost plagiatorstva.

2. 1. 22 Učenje tujega jezika v avtentičnem okolju (Jurij Marinko MA Education)

Namen

Študente želimo spodbuditi za uporabo tujega jezika v avtentičnem okolju (seznanitev z britansko angleščino).

Predstavitev dejavnosti

Študentom povemo, da bo naslednje srečanje (2 – 3 pedagoške ure) potekalo v proizvodnji čokolade, ki jo vodi britanski lastnik. Pokazali jim bodo proizvodnjo in izdelke (ki jih bodo lahko tudi kupili) in se pogovarjali o tem, kako pride tujec na misel, da bi odprl podjetje v Sloveniji, na kakšne probleme pri tem naleti (posebno v primerjavi z odpiranjem podjetja v domovini), kako jih rešuje in kako se počuti v Sloveniji. Učitelj pove študentom, kje se zberejo in ob kateri uri; da jim tudi telefonsko številko, na katero lahko pokličejo, če morda ne bi našli lokacije.

Opomba

Pri tej nalogi mora učitelj pred razgovorom spodbuditi študente, da naj vsak zastavi lastniku vsaj po dve vprašanji.

2. 1. 23 Učenje tujega jezika v avtentičnem okolju (Jurij Marinko MA Education)

Namen

Študenti se naučijo uporabiti tuj jezik v avtentičnem okolju (seznanitev z avstralsko angleščino).

Predstavitev dejavnosti

Študentom povemo, da bo naslednje srečanje (2 – 3 pedagoške ure) potekalo v pivovarni, ki jo vodi avstralski lastnik. Pokazali jim bodo proizvodnjo in izdelke in se pogovarjali o tem, kako lahko vodi podjetje tujec, ki proizvaja pijačo sredi hude slovenske konkurence, s kakšnimi problemi se pri tem srečuje, kako jih rešuje in kako se pri tem počuti. Učitelj pove študentom,

kje se zberejo in ob kateri uri; da jim tudi telefonsko številko, na katero lahko pokličejo, če morda ne bi našli lokacije. Učitelj prosi študente, naj pridejo 15 minut prej in da naj si pripravijo vprašanja, ki jih bodo postavljali lastniku.

Učitelj lastnika prosi, naj najprej predstavi svojo dejavnost. Potem lastnik povabi študente na ogled izdelkov, nato pa študenti postavljajo vprašanja in se pogovarjajo. Učitelj spodbuja k razgovoru vse študente, vendar pa jih ne sili, da morajo nujno postavljati vprašanja. Naslednjo uro učitelj vpraša študente o njihovih vtisih, kaj se jim je zdelo težko, česa morda niso razumeli in ves čas opogumlja študente, da pri razgovorih s tujci ni pomembno niti popolnoma pravilno govorjenje, niti strah, pač pa je važno, da govorijo in skušajo tremo premagati. Učitelj da študentom napotke, kako naj se obnašajo, kadar ne razumejo skoraj nobene besede, kako vprašajo za pomoč in kako naj skušajo razumeti pomen stavka na osnovi tistih nekaj besed, ki jih pač razumejo.

Opomba

Učitelj mora biti pri tej nalogi zelo spodbuden in pozitiven in študentom nikakor ne sme omenjati napak, ki so jih naredili pri razgovoru.

2. 1. 24 Študentom prijazno poučevanje tujih jezikov (dr. Irena Marinko)

Namen

Študente želimo pri učenju tujega jezika sprostiti in jih naučiti sproščenega izražanja v tujem jeziku, pri katerem ne občutijo strahu.

Predstavitev dejavnosti

Študentom na začetku predavanj oziroma vaj povemo, da želimo doseči sproščeno in prijetno vzdušje, zato jih bomo zelo redko popravljali. Prosimo jih, naj bodo tudi oni do sošolcev prijazni in naj se ne spotikajo ob napake, ki jih naredijo. Pri vajah, kjer bomo izvajali igro vlog, ni potrebno, da skušajo blesteti s pametnimi odgovori, da vedno govorijo resnico, pač pa je zelo dobrodošlo, če pokažejo smisel za humor in da čim več govorijo. Pomembno je, da si pripravijo nekaj izrazov, s katerimi bodo zapolnili neprijetne premolke, ki nastanejo takrat, ko se kdo ne more spomniti besede v tujem jeziku. Študenti si lahko med seboj pomagajo tako, da spomnijo sošolca, kako se reče kakšni besedi v tujem jeziku.

Opomba

Starejši študenti, ki so iz srednje šole navajeni učenja slovnice, se navadno ob tem načinu poučevanja namrdnejo, da to sploh ni učenje, saj ni nič težko in ne verjamejo, da se bodo česa naučili. Čez nekaj časa marsikdo prizna, da je v razgovoru veliko bolj sproščen in da v tujini nima več nobenih problemov z govorom. Še vedno pa študenti radi pripomnijo, da bi morali bolje obvladati slovnico in velikokrat rečejo učitelju, naj jim popravlja napake (saj ne bodo zamerili). Dodatne vaje iz slovnice učitelj lahko da zlasti v obliki domačih nalog ali takrat, ko so študenti zelo utrujeni, ker jim slovnica spet zbudi možgane. Preveč časa za slovnico pa ni potrebno zapravljati. Učitelj naj dosledno popravlja samo največje napake študentov.

2. 1. 25 Učenje s pomočjo raziskovanja (dr. Irena Marinko)

Namen

Spodbuditi študente k samostojnemu študiju.

Predstavitev dejavnosti

Študentom predstavimo učno gradivo o poslovni dokumentaciji in jim povemo, da si lahko 20 % točk za izpit pridobijo tako, da sodelujejo pri raziskavi o poslovni dokumentaciji v različnih organizacijah. Damo jim vprašalnik s 15 do 20 odprtimi vprašanji o dokumentaciji v njihovem podjetju in jih prosimo, naj čim bolj izčrpno odgovorijo nanj. Da bi pravilno odgovorili, morajo dobro preštudirati učno gradivo in se tako seznaniti z osnovnimi pojmi, ki jih srečajo pri izpolnjevanju vprašalnika. Nato pa morajo še razmišljati o tem, kako je s poslovno dokumentacijo v njihovem podjetju. Med vprašanji so na primer: S kakšnimi tipičnimi vrstami dokumentov se srečujete na svojem delovnem mestu, opišite tri pomembne dokumente, ki ste jih morali pred kratkim napisati na delovnem mestu, opišite pomemben dokument, ki ste ga morali napisati ali izpolniti v tujem jeziku, kako upoštevate poslovno etiko v poslovnih dopisih (pravna, upravna in druga pravila, bonton), kateri so najpomembnejši etični problemi, s katerimi ste se srečali pri pisanju poslovne dokumentacije, kakšne občutke imate, ko prejmete dopise, v katerih so slovnične, vsebinske ali oblikovne napake, kako reagirate, če opazite, da sodelavci pišejo slabe dopise ali e-sporočila, kje ste se učili pisanja poslovnih dopisov in e-sporočil, česa bi se še želeli naučiti v zvezi s poslovno dokumentacijo, kakšen nasvet o pisanju poslovnih dopisov bi dali kolegom.

Z nalogo prispevamo k več ciljem: študenti samostojno preštudirajo učbenik, se poglobijo v posamezne pojme, aplicirajo teoretično znanje na prakso in prispevajo k skupni raziskavi. Ta način učenja je zelo primeren za študente, ki ne morejo veliko hoditi na predavanja.

Opomba

Pri navodilih mora predavatelj študentom povedati, da bodo dobili dodatne točke le v primeru, če se bodo res potrudili in dobro odgovorili na vprašanja.

2. 1. 26 Vključevanje branja znanstvene oziroma strokovne literature v študij (dr. Irena Marinko)

Namen

Poskrbeti, da študenti pri izpitu uporabijo znanstveno literaturo.

Predstavitev dejavnosti

Če učitelj hoče, da začnejo študenti uporabljati znanstveno literaturo, je treba to vključiti v gradivo in v izpit. Na prvi stopnji visokošolskega študija navadno le redki predavatelji navajajo študente na branje znanstvenih in strokovnih člankov, na drugi stopnji (magisterij) pa je to nujnost. Najbolje je, da predavatelj študente oskrbi z vsaj dvema do tremi članki (jim pošlje povezavo ali jih priloži). Članki se morajo nanašati na snov, ne smejo biti pretežki in predolgi, predvsem pa morajo obravnavati zanimivo temo. Študente je treba tudi seznaniti z

iskanjem znanstvene literature. Najpreprostejši način je Google Scholar. Slovenija sicer ima sistem COBISS, ki omogoča dostop do vse literature, ki je na razpolago v slovenskih knjižnicah, vendar je večina literature v slovenščini, poleg tega pa COBISS ne omogoča dostopa do celotnih tekstov.

Študente je treba tudi naučiti načina branja literature. Študenti naj sprva le preletijo gradivo - pregledajo kazalo, naslove in podnaslove in morda podrobneje pregledajo tisto poglavje, ki obeta kaj zanimivega. Če imajo posamezna poglavja krepki tisk, lahko preberejo tudi tega, prav tako tudi tisto, kar je pisano s poševnim tiskom oziroma vse, kar zbudi pozornost. Če se jim zazdi, da so nekaj pomembnega izpustili, lahko obrnejo list nazaj in si zanimivo stran ponovno ogledajo. Lahko pa tudi preskočijo nekaj listov in najdejo kakšno zanimivo povezavo naprej. Če želijo razumeti glavna dejstva, ali se morajo odločiti, če je neko poročilo, članek, revija itd., vredno, da ga preberejo, uporabijo tehniko hitrega branja. Pri tem berejo predvsem prve, druge in zadnje odstavke (v teh je navadno največ bistvenih informacij). Lahko preberejo tudi samo prvi in zadnji odstavek, če ima poglavje povzetek ali sklep, najdejo v teh najpomembnejše. Zadnji odstavek velikokrat vsebuje celoten povzetek poglavja. Pri tem načinu branja berejo hitro predvsem tisto, kar ni posebej pomembno. Ko pa naletijo na nekaj, kar bodo potrebovali pri študiju, upočasnijo tempo. Dele, ki so posebej zanimivi, kasneje še enkrat temeljito preberejo.

Opomba:

Študenti navadno zelo uživajo in preberejo kakšen zanimiv znanstveni članek; z veseljem ga tudi kritično ocenijo.

Veliko učiteljev ima navado dati študentom sezname literature, ki naj jo preberejo. Če seznam navaja 20 člankov (ali so vmes celo knjige), je to veliko preveč in takšnih seznamov nihče ne vzame resno.

2. 1. 27 Poučevanje tujega jezika s pomočjo pesmi za mlajše učence - učenje od demonstracije preko raziskovanja do lastnega izdelka (dr. Andreja Retelj)

Namen

- Preko praktičnega prikaza (demonstracija učne sekvence) spodbuditi refleksijo o učenju tujega jezika preko pesmi.
- Spodbuditi študente k razmisleku o ustreznosti prikazanih metod.
- Poglobiti znanje preko lastnega raziskovanja in poglobljenega študija literature.
- Opolnomočiti študente za izdelavo učne priprave.
- Preizkušanje načrtovanja v praksi.

Predstavitev dejavnosti

Faza 1: Demonstracija

Študenti sedijo na tleh v sklenjenem krogu. Učitelj jim pokaže igračo (plišasto račko) in v tujem jeziku pove, kaj je to. Vsak študent prime igračo v roko in za učiteljem ponovi besedo. Cilj: Spoznavanje ciljnega besedišča.

Učitelj zapoje pesem in pri tem z gibi ponazori dogajanje, ki ga pesem posreduje.

Razumevanje dodatno podkrepi z vizualnim prikazom na video posnetku.

Cilj: Spodbujanje razumevanja s pomočjo vizualizacije.

Učitelj izgovarja ciljne besede in s pomočjo gibov prikaže njihov pomen.

Študenti ponavljajo besedišče za učiteljem in z gibi ponazarjajo pomen.

Cilj: Učenje ciljnega besedišča.

Učitelj ponovno zapoje pesem in z gibi podkrepi razumevanje, študentje ponavljajo gibe in pojejo.

Cilj: Učenje in utrjevanje besedišča v kontekstu.

Učitelj z gibi ponazori ciljno besedišče. Učenci ponovijo gibe in povedo v ciljnem jeziku, kaj so ponazorili.

Cilj: Preverjanje usvojenega znanja.

Opomba: Učna ura je bila izvedena pri študentih nemščine na pedagoški smeri. Učiteljica je za ciljni jezik izbrala španščino, ki je nihče izmed študentov ni obvladal. Razlog za izbiro drugega jezika je bistveno večja avtentičnost učne situacije, saj bi sicer študenti lahko le domnevali o morebitnih težavah pri učenju, tako pa so to lahko konkretno s svojim lastnim doživljanjem preizkusili.

Faza 2: Diskusija

V fazi diskusije študenti pripovedujejo o lastnem doživljanju učne sekvence. Razmišljajo o prikazanih metodah in evalvirajo svoj učni napredek. V diskusiji oblikujejo nabor ustreznih metod za poučevanje s pomočjo pesmi in smernice za izbiro primernih pesmi za mlajše učence.

Cilj: Študent zna izbrati ustrezne metode za poučevanje mlajših otrok in zna izbrati ustrezne pesmi.

Faza 3: Uporaba strokovne literature in drugih virov (flipped learning)

Študenti preberejo izbrane članke s področja poučevanja otrok in pripravijo kratke 5 minutne predstavitve prebranih člankov ter izpostavijo priporočila za poučevanje mlajših učencev, ki izhajajo iz prebranega čtiva.

Iz nabora pesmi, ki jih je pripravil učitelj, vsak študent izbere eno pesem in argumentira možnost uporabe pesmi pri poučevanju.

Cilj: Študent preko raziskovanja poglobi znanje o didaktično metodičnih principih poučevanja mlajših otrok in ga aplicira na poučevanje s pomočjo pesmi.

Opomba: Do člankov in povezav na posnetke pesmi so študenti dostopali preko spletne učilnice. Priporočila so zapisali v forum, ki ga spletna učilnica omogoča.

Faza 4: Didaktizacija pesmi in priprava učne sekvence

Študenti pripravijo učno pripravo, v katero zapišejo temo učne ure, določijo cilje in zapišejo natančen potek učne ure po fazah.

Vsak študent prevzame vlogo učitelja in pripravi demonstracijo učne ure. Kolegi dajo vsakemu izvajalcu povratno informacijo. Študent na podlagi povratne informacije kolegov in učitelja dopolni učno pripravo.

Cilj: Študent izdela učno pripravo in praktično preizkusi z mini nastopom svoje načrtovanje. Študent uzavešča pomen dajanja konstruktivne povratne informacije.

Faza 5: Izdelava zbirnika didaktiziranih pesmi

Učitelj vse učne priprave zbere, skupaj s študenti oblikujejo zbirnik priprav, ki je vsakemu študentu na voljo v spletni učilnici.

Cilj: Uzaveščanje pomena timskega dela

Opomba

Zbirnik pesmi je dostopen na spletni strani Katedre za didaktiko nemščine (Lieder) in ga lahko uporabijo vsi učitelji, ki poučujejo mlajše učence.

2. 1. 28 Predstavitve seminarских nalog in spodbujanje aktivnega sodelovanja (dr. Tanja Sedej)

Namen

Ključni namen je v spodbujanju aktivnega poslušanja in sodelovanja ob predstavitvah skupinskih seminarских nalog.

Predstavitev dejavnosti:

Faza 1: Izobraževanje o komentiranju in postavljanju vprašanj in možnih odzivov nanje

Na seminarских vajah se pred terminom predstavitve seminarске naloge nameni čas komentiranju in postavljanju različnih vrst vprašanj in odgovarjanju. Temeljna delitev tipov vprašanj je na vprašanja zaprtega in odprtega tipa.

Druga delitev pa je:

- na vprašanja, ki so pozitivno naravnana in so v osnovi informativne narave, usmerjena k pridobivanju dodatnih informacij, npr. Tema je zanimiva. Bi lahko povedali več o procesu ...?

- in vprašanja, ki so negativno naravnana, usmerjena v izražanje dvomov v pravilnost navedb ali samopotrditvev slušatelja z drugačnim pogledom, npr. Tema je zanimiva, vendar menim, da je vaša teza neizvedljiva. Glede na trenutno gospodarsko situacijo, ali zares ocenjujete, da je vaš projekt uresničljiv?

Razloži se proces in možni načini odgovarjanja na vprašanja in predstavijo predlogi odziva na zastavljena vprašanja. Obstajata dva ključna tipa odzivov:

- sprejem vprašanja (Vesel sem, da ste me na to opozorili. Načeli ste zelo pomembno točko. Povsem se strinjam z vami. Seveda je o tej temi veliko nasprotujočih se mnenj ...) ali

- postavitve povratnega vprašanja (Kaj vas je spodbudilo k tem vprašanju? Bi lahko, prosim, vaše vprašanje konkretizirali? Kaj natančno bi želeli vedeti?).

Faza 2: Predstavitev seminarske naloge in izvedba dodatnih aktivnost

Sledijo seminarske vaje, kjer študenti predstavijo skupinsko seminarsko nalogo. Pred začetkom predavitve se študentom razloži, kako in v kakšnem vrstnem redu bodo potekale aktivnosti, hkrati pa se zadolži študente poslušalce:

- Ti morajo v okviru skupin pripraviti minimalno 2 vprašanji, eno s pozitivno, drugo z negativno usmeritvijo. Na voljo imajo čas za pripravo in uskladitev vprašanj (5-10 minut takoj po predavitvi). Predstavniki tima postavi dve vprašanji (lahko tudi več) neposredno študentom, ki seminarsko nalogo predstavljajo.
- Študenti, ki predstavljajo seminarsko nalogo, pa se morajo čim bolj ustrezno odzvati na zastavljena vprašanja.

Opomba

Študenti morajo aktivno poslušati seminarske naloge svojih sošolcev, da lahko kasneje postavijo vsebinsko smiselna vprašanja. Razvijajo kritično razmišljanje, aktivno sodelujejo v timu in nastopajo v procesu predavitve seminarskih nalog. Študenti, ki imajo predavitve, pa se učijo v sproščenem okolju načinov, kako se odzvati na različne tipe vprašanj. V praksi se namreč zelo pogosto srečujemo z vprašanji obeh tipov in dobro je, da se znamo s pomočjo različnih tehnik tudi na njih ustrezno odzvati.

2. 1. 29 Poučevanje Poslovne statistike med študenti, ki ta predmet sprejemajo s slabo motivacijo, pogosto celo z odporom (dr. Jože Šrekl)

Namen

Pridobiti pozornost študentov, jih pritegniti k delu in jim omogočiti, da s pridobljenim znanjem samostojno opravijo preproste statistične raziskave. Minimalni cilj predmeta je, da študenti vsaj razumejo vrednost rezultatov posameznih statističnih raziskav. Predavatelj želi predavati statistiko slušateljem, ki že dolga leta niso imeli nobenega stika z matematiko, pritegniti zanimanje študentov, da bi sodelovali in jim predmet ne bi predstavljal morečih sanj.

Predstavitev dejavnosti

Učitelj izbere za predavanje klasično metodo predavitve snovi s projekcijo, ki podpira predavanje. Piše tudi na tablo, posebej še ob predavitvi preprostih računskih primerov. S primeri se poskuša približati vsakdanji uporabi statistike, kot je razumevanje in komentiranje

rezultatov anket v dnevnikih časopisih, statistiki kot orodju za argumentiranje trditev gospodarstvenikov, politikov itd.

Učitelj študentom naloži za nalogo preprosto statistično raziskavo, ki vsebuje vse elemente tehnik, ki jih obravnavajo na predavanjih. S pomočjo raziskave od anketiranja pa vse do posredovanja in interpretiranja statistično obdelanih podatkov se slušatelji prebijejo skozi vse faze statistične raziskave. Pri tem morajo uporabiti gradiva, ki so jih dobili za predavanja. Predavatelj se izogne klasičnemu računanju, uporabi se EXCEL. To naredi s posebnim namenom. Lahko bi uporabili posebne statistične programe kot so SPSS, Matlab, Statistics ali podobne, vendar naj slušatelji s preprostimi, dostopnimi orodji pridejo do rezultatov. Prav ta dostopnost računskih orodij dvigne motivacijo pri slušateljih. »Že dolgo delam v službi z EXCELOM, vendar se mi ni niti sanjalo, da ga je mogoče uporabiti za statistične obdelave podatkov«, »Ta orodja bi večkrat rabil v službi, pa jih nisem poznal« in podobne izjave potrjujejo prepričanje o pravi izbiri računalniških orodij. Ker gre pri seminarskih nalogah predvsem za preizkušanje znanja in aplikacije tega znanja v praktične primere, študenti uporabljajo majhne vzorce, ki so jih pridobili s svojim anketiranjem. Zato so rezultati njihovih raziskav pogosto popačeni ali celo povsem napačni. Vendar gre za pravilno uporabo tehnike in interpretiranja dobljenih rezultatov.

Da bi učitelj pokazal smiselnost zbiranja podatkov, vse njihove podatke uporabi za globljo statistično analizo in rezultate, ki pa seveda zaradi dovolj velikega vzorca in uporabljenih metod imajo težo.

Učitelj je raziskavo predstavil na simpoziju in objavil v znanstveni reviji, o čemer je opozoril slušatelje in so tako začutili svoj prispevek v znanstvenem raziskovanju.

Opomba

Čeprav je seminarska naloga videti zelo rutinska, se vendarle izkaže, da slušatelje prisili v globlje razmišljanje o problemu. O tem priča izjava študenta: «Dobil sem nesmiselno povezavo med dvema lastnostima v populaciji. Ali je zato kriv majhen in nereprezentativen vzorec?» Večina študentov ob izpitu prizna, da jih je predavatelj uspel motivirati in so izgubili odpor do statistike.

2. 1. 30 Učenje s pomočjo raziskovanja (dr. Ksenija Vodeb)

Namen

Študent absolvira vsebine pri predmetu Turizem in prosti čas.

Predstavitev dejavnosti

Na uvodnem predavanju učitelj predstavi način dela pri predmetu, osnovno in dopolnilno literaturo, predstavi osnovne cilje predmeta in tematske sklope.

Prvi tematski sklop učitelj predstavi bolj podrobno, s ključnimi izhodišči, temami in vprašanji, ki jih v nadaljevanju, kot oblikovane naslove krajših pisnih poročil, po lastni presoji študenti sami izberejo - se prijavijo k temi. Učitelj poda tehnična in vsebinska navodila za pripravo pisnega poročila - naloge, ki jo študent samostojno pripravi ob uporabi strokovne in znanstvene literature, spletnih virov in drugih gradiv.

Pisna naloga obsega 3 do 5 tipkanih strani z uporabo namanj 5 enot virov in literature na izbrano temo. Viri so znanstvena in strokovna literatura s področja, ne starejši od 10 let, z izjemo kapitalnih del. Naloga ima obliko referata. Upoštevati je treba APA stil navajanja virov.

Na naslednjem srečanju študenti samostojno predstavijo naloge izbranih tem ob uporabi power point presentation orodja, ob čemer se spodbuja uporaba le ključnih besed in ne stavkov ali povedi, slikovni material, avdio in video material, s katerim se temo še dodatno osvetli in ponazori.

Študent mora po 10 do 15 minutni predstavitvi svoje teme vzpodbuditi skupinsko razpravo v razredu tako, da zastavlja vprašanja, izpostavi svoja kritična stališča in s tem reflektira na obdelano tematiko iz teoretičnega in/ali epistemološkega vidika. Učitelj moderira diskusijo in drži rdečo nit teme pogovora ter jo navezuje na učne cilje s področja obravnave. Povzema ugotovitve, izpostavlja poudarke, odpira nova vprašanja ter spodbuja zastavljanje vprašanj pri študentih. Na tak način nastanejo tudi predlogi za morebitne nove teme nadaljnjih nalog (sicer je te pripravil že učitelj). Teme sledijo učnim ciljem pri predmetu iz naslova učnega načrta in tematskih sklopov ter kompetenc, ki jih ta določa.

Dejansko teme pisnih nalog predstavljajo izpitna vprašanja pri predmetu, s tem, da odgovore poglobljeno iščejo študenti sami z izhodiščno literaturo, ki je pri predmetu predpisana po učnem načrtu, se pa dodatno tudi sami odločajo pri izbiri med vsemi drugimi dostopnimi viri in literaturo s področja teme.

Več kot je predstavljenih tem, več je možnosti za povezovanje med ugotovitvami, teorijami, pogledi in praktičnimi primeri, ki jih teme nalog odkrivajo. Posamezni študent na izbrano temo lahko uporabi vse razpoložljivo gradivo, a se mora zanj sam odločiti. Ves čas mu je pri tem na voljo tudi učitelj, ki ga po potrebi oz. želji študenta usmeri glede literature ali pa pregleda nastajajočo nalogo in ga opozori na morebitne dopolnitve, sugerira, katera področja bi moral še bolj osvetliti, bolj jasno napisati, glede tehničnih in oblikovnih vprašanj ustreznosti naloge in podobno. Študenta se spodbuja, da je pri predstavitvi naloge čim bolj nazoren in se pri tem izraža na način, ki mu je najbližji. Uporablja lahko različne tehnike od diagramov, grafičnih ponazoritev, glasbenih vložkov, slikovnega gradiva, risb in podobno.

Po zaključku vsakega tematskega sklopa (s predstavitvami tem nalog študentov) učitelj poda nova izhodišča za obravnavo novega tematskega sklopa. Prične s ključnimi vprašanji, ki jih je treba obdelati in jih na kratko predstavi, da zainteresira študente za izbiro pripravljenih tem. Pri tem pušča možnost izbire (oblikovanja teme) tudi študentom, v kolikor predlagana tema ne odstopa od predvidenih obravnavanih vsebin po učnem načrtu. Ob tretji in vsaki naslednji temi študenti pri delu praviloma ne rabijo več vodenja učitelja, pač pa suvereno obdelajo temo po navodilih in jo korektno predstavljajo sošolcem.

Opomba

Pri dejavnosti je potrebno zagotoviti redno delo in ocenjevanje dela študentov (posameznih pisnih nalog) s popolno povratno informacijo in razlago, pri čemer je poudarek na pohvali za odlično oddelane elemente naloge in konstruktivni kritiki za nekaj slabše oddelane elemente naloge ali predstavitve. Nalogo in predstavitev oceni tudi študent sam, prav tako tudi slušatelji in sodelujoči v razpravi ob predstavitvi. Na tak način dobi učitelj celovito oceno naloge, ki jo zapiše na pisni izdelek in vstavi v mapo študenta. Za mapo nalog skrbi študent sam, saj mora

imeti ob koncu semestra v mapi 7 ustreznih pisnih nalog. Na tak način je delo in ocenjevanje pri predmetu zaključeno, študenti pa so poglobljeno raziskovali teme, ki na zaokrožen način predstavljajo izpitna vprašanja pri predmetu. Pridobljeno znanje je tako bolj temeljito in celovito, saj so z lastnimi naporji in aktivnostjo prišli do informacij, ugotovitev in sklepov. Ob primernem vremenu zaradi narave predmeta predstavitve tem izvedemo v »učilnici na prostem« (pred fakulteto na travniku), kjer je dovolj miru za resno delo, a okolje izven predavalnice vpliva spodbudno in sproščujoče na vse sodelujoče.

2. 2 Dobre prakse pri ocenjevanju

2. 2. 1 Personalizirano ocenjevanje - individualni izpitni roki (Jurij Marinko, MA Education)

Namen

Študentom, ki imajo v času rednih izpitnih rokov delo, zbolijo, so na službeni poti, imajo bolne otroke itd. želimo omogočiti redno opravljanje izpitov.

Predstavitev dejavnosti

Določimo enega ali več zaposlenih, da bodo enkrat na teden nadzorovali izpite. Študente obvestimo, da imajo poleg rednih izpitnih rokov na razpolago tudi izredne in jim povemo termine (na primer vsak petek ob 9.00 uri). Za individualne izpite se morajo študenti prijaviti ravno tako kot za redne izpitne roke nekaj dni pred izpitom. Ko študenti pridejo na izpit, jih prosimo, da odložijo torbe, telefone in ostale stvari na posebej določeno mesto, sami pa sedejo za mizo in pričnejo pisati izpit. Pri izpitu lahko študenta večkrat vprašamo, če mu dobro gre in če razume vprašanja. Po potrebi mu damo dodatna navodila. Študentom dovolimo uporabljati pripomočke (kalkulator, računalniki, učbeniki, ipd.) v skladu z navodili nosilca predmeta.

Opomba

Na začetku študenti niso vajeni individualnih izpitnih rokov, zato sploh ne prihajajo nanje. Ko ugotovijo, kaj to pomeni, pa pogosto prosijo za individualne roke. Nekateri študenti razumejo individualne izpitne roke narobe – mislijo, da lahko sami določajo izpitni rok. Tem je treba povedati, da so individualni izpitni roki enkrat na teden.

2. 2. 2 Ocenjevanje - profesorjev komentar izpita (dr. Irena Marinko)

Namen

S pomočjo komentarja želimo dati študentom poglobljeno mnenje o njihovem znanju.

Predstavitev dejavnosti

Komentarje lahko pišemo v več oblikah. Med najpogostejšimi so komentarji v obliki priloge in v obliki komentarja k posameznim stavkom ali delom izpita. Lahko se naredi tudi kombinacija, vendar le, če nimamo preveč izpitov. Navadno najprej pohvalimo, kar je v nalogi dobrega (to je zanimiva ideja, naredili ste lep uvod v nalogo), nato pa stvarno, jasno in vljudno povemo tudi tisto, kar ni pravilno (npr. manjka povzetek, naloga vsebuje precej slovničnih napak, niso omenjene vse bistvene točke, kakor na primer..., misel...se večkrat ponovi, literatura ni navedena v skladu z našimi pravili itd.) oziroma kje bi lahko študent svojo nalogo izboljšal, kako bi se še dalo razmišljati, kaj bi lahko študent še prebral in podobno.

Opomba

Pri tem ocenjevanju je treba paziti, da smo do študentov prijazni in potrpežljivi, hkrati pa jasno povemo, kaj je narobe. Učitelj mora navajati tako dobre kot slabe strani naloge (ne samo slabe).

2. 2. 3 Personalizirano ocenjevanje: izpiti, pri katerih študentom ni treba znati snovi na pamet (dr. Irena Marinko)

Namen

Študenti se nečesa naučijo brez učenja na pamet.

Predstavitev dejavnosti

Študentom povemo, da pri nekem predmetu (na primer Poslovna dokumentacija) skoraj ni treba znati nič na pamet. Vedeti morajo, kateri so nujni sestavni deli dopisov in e-sporočil, dobro morajo prebrati učbenik, da poznajo posamezne pojme, nato pa morajo znanje uporabiti na izpitu. Seznanimo jih s tem, kako je videti izpit: 4 do 6 vprašanj, pri katerih razmišljajo, diskutirajo, komentirajo, pišejo dopise in e-sporočila, odgovarjajo na dopise in podobno. Pri pisanju morajo biti vljudni in prepričljivi. Pokažemo jim nekaj primerov, kaj pričakujemo od njih:

- 1) Napišite dopis, s katerim se boste pritožili v podjetju, ki je namesto vas sprejelo na delovno mesto delavko z nižjo izobrazbo kot jo imate vi (in veste, da je sprejeta delavka nečakinja direktorja).
- 2) Napišite e-sporočilo, s katerim boste opozorili nadrejenega, da vaša organizacija nima čajne kuhinje, ga skušali prepričati, zakaj bi tak prostor koristil, katere najnujnejše kose opreme bi za začetek potrebovali in koliko bo to stalo.
- 3) Opišite glavne dokumente, ki jih uporabljate pri svojem delu in naredite predlog, za katere od teh dokumentov ni nujno, da bi bili v papirnati obliki (približno 300 besed). Predlog utemeljite.

Opomba

Včasih moramo še posebej poudariti vljudnost, prijaznost in prepričljivost.

2. 2. 4 Personalizirano ocenjevanje: priznavanje izpitov (dr. Irena Marinko)

Namen

Študentom, ki so že opravili enake ali podobne izpite na drugi visoki šoli, se prizna te izpite kot veljavne delno ali v celoti.

Predstavitev dejavnosti

Študentom povemo, da lahko zaprosijo za priznanje že opravljenih predmetov in da bomo pri tem gledali predvsem na vsebino, zato potrebujemo učne načrte predmetov. Navadno se od študentov zahteva, da prinesejo potrjene učne načrte predmetov, lahko pa učne načrte

predmetov tudi same šole poiščejo na spletnih straneh (to je do študenta veliko bolj prijazno). Nato eden od članov komisije ali nosilec predmeta naredi podrobno analizo vsebine.

Opomba

Veliko šol zahteva, naj študenti sami podajo Komisiji za študijske zadeve predlog, kaj naj jim prizna. Ta zahteva je do študentov zelo neprijazna, saj ima še oseba z doktorsko izobrazbo veliko dela, preden ugotovi podobnost predmeta na dveh univerzah. Na večini visokih šol ne delajo tako natančne analize, pač pa zahtevajo mnenje nosilca predmeta. Tudi ta način je ustrezen, če nosilec predmeta ne zahteva, da študent opravi vse vsebine za priznanje predmeta, pač pa se drži navodil Komisije za študijske zadeve, ki navadno zahteva, da je študent seznanjen z vsaj 60 % vsebine.

2. 2. 5 Personalizirano ocenjevanje: priznavanje že obstoječega praktičnega znanja (dr. Irena Marinko)

Namen

Študentom, ki že imajo določene delovne izkušnje, omogočimo, da pridobijo oceno oziroma del ocene s pomočjo znanja, ki so si ga pridobili z delovno prakso.

Predstavitev dejavnosti

Študentom damo pisna navodila, kako naj opišejo svoje delovne izkušnje in poudarimo, da pri nalogi ne smejo biti skromni in da se morajo zavedati, da so marsikatera znanja prenosljiva iz enega na drugo delovno mesto. Navodila so lahko naslednja:

Naloga naj ima:

- 1) naslovno stran, ki vsebuje: naziv šole, naziv programa, naslov naloge (Praktično izobraževanje), ime mentorja, ime študenta/ke, kraj in čas izdelave seminarske naloge
- 2) uvod, v katerem študent/ka navede osnovne podatke o podjetju, v katerem opravlja praktično izobraževanje
- 3) jedro, v katerem študent/ka s pomočjo seznama tipičnih del na področju npr. mednarodnega poslovanja podrobno opiše, kakšna dela je opravljal/a
- 4) zaključek, v katerem študent/ka navede nekaj svojih misli o možnostih izboljšanja praktičnega dela
- 5) priloge, ki ilustrirajo tipična dela (če želijo).

Projektna naloga je napisana na 7 – 10 straneh.

Vsebovati mora podatke o tem, koliko časa je študent/ka opravljal/a delo v organizaciji in biti mora podpisana in žigosana s strani mentorja oziroma predstavnika delodajalca.

Pri seminarski nalogi si študenti lahko pomagajo s seznamom tipičnih del, ki naj služi kot opomnik za čim boljšo izvedbo naloge in s tem tudi za čim boljšo oceno iz predmeta Praktično izobraževanje.

Modul 1: Komunikacija v slovenskem in v tujih jezikih

Osebnostno sprejemanje in usmerjanje strank, kontakti s sodelavci, dobavitelji itd.
Sprejemanje in usmerjanje telefonskih klicev
Sprejemanje, razvrščanje, odgovarjanje na dopise v slovenskem in tujih jezikih
Pisanje poročil, analiz, člankov itd.
Kontakti s strankami preko interneta
Usmerjanje strank na osnovi pregleda dokumentov (npr. v ambulanti)
Informiranje strank (npr. v knjižnici)
Komuniciranje z upravnimi organi
Sodelovanje pri propagandnih akcijah
Telefonski marketing

Modul 2: Ekonomika, računovodstvo in finance

Pregled računov, usmerjanje podpisnikom oziroma likvidaturi
Izpolnjevanje obrazcev pri plačilih v tujino
Vodenje blagajne in blagajniške dokumentacije
Dvigovanje in oddajanje gotovine
Pisanje virmanov, predračunov, računov, dobropisov
Obračunavanje plač
Obračun davka
Sodelovanje pri inventuri, revizorskih pregledih
Knjigovodska dela
Komuniciranje z računovodskim servisom
Opomini in izterjava
Priprava kalkulacij
Spremljanje zalog.

Opomba

Ljudje (študenti in profesorji), ki niso nikoli opravljali analize delovnega mesta, se pogosto ne zavedajo, da so si delovne naloge na različnih delovnih mestih in v različnih delovnih organizacijah lahko zelo podobne. Tako je na primer izdajanje računov, komuniciranje, delo na računalnik, arhiviranje itd. skoraj enako v vseh podjetjih. Študent, ki želi, da se mu to praktično znanje prizna, se mora najprej zavedati, da so določene naloge povsod enake, nato pa svoja stališča tudi zagovarjati.

2. 3 Dobre prakse – različne druge oblike personaliziranega pristopa do študentov

2. 3. 1 Pomoč študentom z dodatnimi vajami pri tujih jezikih (dr. Irena Marinko)

Namen

Študentom, ki imajo slabše znanje tujega jezika, damo dodatne vaje in jih s tem pripravimo, da se bolje počutijo na rednih predavanjih.

Predstavitev dejavnosti

Študentom se na začetku predavanj pove, da bodo imeli možnost dodatnih ur, če bodo čutili, da je njihovo znanje v primerjavi z znanjem sošolcev šibko. Nekateri študenti že med prvim srečanjem ugotovijo, da je njihovo znanje na nižjem nivoju kot znanje njihovih sošolcev in prosijo za dodatne ure. Dodatne ure lahko potekajo enkrat ali dvakrat na teden, najbolje le po dve uri. Na začetku učitelj vpraša študente, kje imajo največje probleme. Študenti običajno navedejo kot problem slovnico, okorelost ali tremo pri razgovorih v tujem jeziku, ali pa, da si ne zapomnijo besed. Zato ima učitelj pripravljene kratke razlage o osnovnih slovničnih pojmi, veliko vaj, pri katerih uvaja igro vlog in druge metode, s katerimi zmanjšuje strah pred govorom v tujem jeziku in jih pripravi do govora. Prav tako jim tudi večkrat ponovi načine za zapomnitev besed v tujih jezikih (vsakdanje ponavljanje, branje tujih časopisov, gledanje TV itd.).

Opomba

Čeprav večina študentov misli, da mora pri tujih jezikih poznati predvsem slovnico, imajo navadno dovolj znanja za najosnovnejše izražanje. Zato učitelj ponovi le osnovna slovnična pravila, slovnične vaje pa študenti opravijo za domačo nalogo. Pri rednih urah se učitelj osredotoči na branje tekstov, razumevanje besed in ne popravlja vseh slovničnih napak študentov.

2. 3. 2 Personalizirano učenje: priprava študentov na izpite (dr. Irena Marinko)

Namen

Študenti se naučijo, da se je na izpite možno pripravljati na različne načine.

Predstavitev dejavnosti

Študentom razložimo, da obstajajo različne vrste izpitov in da je dobro, če se vnaprej pozanimajo, na kakšen način profesor preverja znanje, kako dolg je izpit pri posameznem predmetu, na koliko vprašanj je treba odgovoriti, kakšno oceno bodo dobili za določeno število točk itd. O tem lahko vprašajo profesorja ali pa tudi druge študente, ki so že delali ta izpit. Nekateri šole hranijo stare izpitne pole in dovolijo študentom, da si jih ogledajo. Seveda

pa na izpitu ne morejo pričakovati enakih vprašanj kot v starih testih. Najstarejša oblika izpitov (a žal še vedno zelo pogosta) vsebuje vprašanja, pri katerih morajo študenti reproducirati snov, ki so se je naučili. Najbolje je, da si natančno razporedijo, koliko snovi se bodo naučili vsak teden oziroma vsak dan. Najprej si je treba urediti zapiske, narediti miselne sheme, razmisliti o tem, če bi študirali v skupini itd. Nekateri izpiti vsebujejo le nekaj vprašanj (3 do 6), na katera je treba odgovoriti v nekaj sto besedah. Nekateri učitelji nikoli ne povedo, kakšna bodo izpitna vprašanja in na izpitu tudi ne dovolijo uporabe učnega gradiva. Drugi izpiti so v obliki testov, katerih vprašanja ponujajo tri do pet možnih odgovorov. Nekatera so preprosta, druga pa zelo zavita. Lahko so izpiti tudi kombinacija prvega in drugega, torej eno ali dve esejski vprašanji, ostalo pa v obliki testa. Nekateri profesorji pri izpitu dovolijo uporabo gradiva ali literature. Takšni izpiti so na prvi pogled videti čisto lahki, v resnici pa niso. Vprašanja v izpitu so takšna, da odgovorov ni mogoče kar prepisati, ampak morajo študenti kaj poiskati, primerjati, uporabiti analogijo in podobno. Tudi čas, v katerem lahko podatke poiščejo v literaturi, je navadno zelo omejen.

Nato damo študentom za vajo izpitna vprašanja, ki zahtevajo, naj študenti nekaj opišejo, ovrednotijo, primerjajo. Damo jim preprosta vprašanja, na katera lahko hitro odgovorijo, nato pa študente, ki niso prepričani, da so pravilno odgovorili, prosimo, naj preberejo odgovore. Potem komentiramo pravilnost: če je naloga zahtevala, da nekaj naštejejo, je treba razmisliti, ali so napisali dejstva, ali je pisanje preveč široko. Vprašanje, da nekaj predstavijo, zahteva obsežnejši odgovor. Nekateri izpiti se začenjajo z besedo definiraj. Tu je treba odgovoriti z navedbo neke trditve. Kadar morajo primerjati dva pojavi ali dogodki, lahko najprej opišejo vsakega posebej, nato pa ju primerjajo (razen če že vnaprej izvedo, da profesor tega ne trpi in da hoče samo bistvo). Zelo širok odgovor zahteva vprašanje, ki se začinja z »razpravljaj«. Kadar profesor hoče, da mu nekaj ponazorijo, lahko to naredijo z diagramom, skico, s primerom in podobno. Lahko pa dobijo tudi vprašanje z zahtevo, naj nekaj interpretirajo. Takšna vprašanja so lahko zelo zahtevna, vendar pa se stvari pogosto lahko interpretira tako, kot jih razume posameznik. Če morajo interpretirati pesem, si je treba vzeti samo dovolj časa, v katerem skušajo opaziti čim več pomenov in pesniških figur. Profesor bo lahko pesem drugače razumel, vendar bo verjetno zadovoljen, ker znajo razmišljati po svoje. Ko študente tako seznanimo z osnovnimi načini izpitov, jih spodbudimo, naj si skušajo zamisliti, kakšna vprašanja bodo dobili pri naslednjem izpitu.

Opomba

Pri tej vaji je treba paziti, da smo do študentov, ki se javijo in predstavijo odgovore, prijazni in potrpežljivi. Odgovori so velikokrat napačni, vendar se študentom ne smemo posmehovati. Treba je povedati, da nas zelo veseli, ker odgovor ni čisto pravilen in lahko študente naučimo pravilnega odgovarjanja.

2. 3. 3 Personaliziran pristop do študentov - uvedba dosegljivosti po telefonu/po e-pošti ves dan (Jurij Marinko MA Education)

Namen

Študenti spoznajo, kaj pomeni individualni pristop, saj je nekdo iz šole dosegljiv po telefonu oziroma po e-pošti ves dan in jim lahko pomaga, če se jim zatakne pri seminarski ali kakšni drugi nalogi.

Predstavitev dejavnosti

Študente na začetku študijskega leta obvestimo, da smo uvedli dežurno službo (pri uvodnem srečanju in na spletni strani) in da lahko v primeru problemov ali pokličejo ali pa pošljejo mail. Najprimernejša oseba za takšno delo je nekdo, ki je seznanjen z vsem dogajanjem na visoki šoli in ki se lahko zelo hitro poveže s sodelavci. Oseba, ki prevzame dežurno službo, mora biti na to pripravljena in ne sme odgovarjati z nejevoljo, če jo študenti pokličejo zvečer ali v nedeljo. Za to delo niso primerni zaposleni, ki želijo imeti v svojem prostem času mir, pač pa takšen zaposleni, ki meni, da je stvari najbolje reševati sproti in da so telefoni zato, da se jih uporablja.

Opomba

Čeprav je celodnevno dajanje informacij po telefonu ali e-pošti na prvi pogled huda obveznost oziroma se nekaterim zdi, da človeku, ki prevzame dežurstvo, jemlje vse privatno življenje, v resnici ni veliko klicev v večernem času, v soboto ali nedeljo. Vsekakor pa te službe ni mogoče poveriti nekemu, ki informacij ne bo dajal z veseljem, pač pa bo želel študente učiti, naj telefonirajo ob uradnih urah.

2. 3. 4 Personaliziran pristop do študentov: akceleracija študija (dr. Irena Marinko)

Namen

Zainteresiranim študentom želimo omogočiti, da opravijo študij hitreje, kot je določeno z učnim načrtom.

Predstavitev dejavnosti

Študentom na začetku študija povemo, da je možno narediti študij na visoki šoli hitreje kot v treh letih. Opišemo jim, v kakšnih primerih je to najbolj običajno: če že imajo nekaj izpitov priznanih s kakšne druge šole, če so pripravljene študirati samostojno (brez predavanj; po potrebi pa lahko dobijo konzultacije) ali med počitnicami. Predstavimo jim kakšnega študenta, ki je opravil izpite hitreje, kot pričakovano, zakaj se je odločil za akceleracijo, katere predmete je imel priznane in kako si je organiziral študij. Povemo tudi, kako šola podpira akceleracijo: z individualnimi izpitnimi roki, z možnostjo opravljanja izpitov tudi čez poletje, s tem, da ne zahteva učenja na pamet itd. Študentom opišemo tudi plačilne pogoje pri akceleraciji študija.

Opomba

Najboljši vzor za akceleracijo študija je kakšen študent, ki je že hitreje opravil študij.

2. 3. 5 Personaliziran pristop do študentov: kombinacija študija na daljavo in v predavalnici (dr. Irena Marinko)

Namen

Študentom želimo omogočiti, da pri študiju izkoristijo tako možnost, da prihajajo k predavanjem, kot tudi možnost, da po potrebi ostanejo doma in opravljajo študij na daljavo.

Predstavitev dejavnosti

Študentom na začetku študijskega leta povemo, da je možno hoditi k predavanjem ali pa opravljati študij na daljavo. Nekateri študenti ne morejo hoditi k vsem predavanjem, ker imajo veliko službenih poti, vendar pa pridejo na predavanja, če je to le možno. Nekateri študenti redno hodijo na predavanja, potem pa odidejo na delo v tujino in morajo študirati na daljavo. Spet tretji ostanejo doma na porodniškem dopustu in ravno tako del študija opravijo na daljavo. Nekateri študenti radi pridejo na predavanja prvič in pred izpitom, vmes pa študirajo sami – na daljavo. Vsem takšnim študentom pošljemo urnik in učno gradivo, vse tudi tekoče obveščamo o vseh dogajanjih pri posameznih predmetih.

2. 3. 6 Omogočanje študija zaposlenim študentom in študentom z družino – različne oblike študija na daljavo (dr. Irena Marinko)

Namen

Študentom, ki ne morejo hoditi na predavanja, želimo omogočiti, da sami predelajo snov.

Predstavitev dejavnosti

Študentom, ki ne morejo hoditi na predavanja (ženske na porodniški, zaposleni, ki so veliko na poti, invalidi itd.) je treba omogočiti, da študirajo doma. To je možno z bolj ali manj zapletenim sistemom študija na daljavo. Študij na daljavo je lahko organiziran tako, da študenti prejemajo gradiva preko e-orodja, ki jim omogoča tudi dostop do bogato založene knjižnice. Open University organizira študij na daljavo popolnoma preko računalnika tako, da se študenti vpišejo, opravijo plačilo, dobijo gradivo in izpitno nalogo nekaj mesecev pred izpitom, nato pa preko računalnika tudi oddajo izpit v ocenjevanje. V času, ko morajo preštudirati gradivo, imajo na voljo mentorja, ki ga lahko prosijo za pomoč, na razpolago imajo izjemno dobro knjižnico; pa tudi gradivo samo je obdelano tako, da skuša študente voditi k čim širšemu razmišljanju in razumevanju snovi. Učno gradivo je zelo obsežno. Navadno ima študenti tudi srečanja po Skypeu. Vendar pa srečanjem po Skypeu vsi študenti ne sledijo prav radi in tudi na forumih se marsikdo pogovarja samo takrat, ko se mora pridružiti skupinskemu projektu.

Drug način študija na daljavo, ki se zdi proti prejšnjemu manj dovršen, je v uporabi na kar precej univerzah. Študent ima možnost konzultacij, prejme gradivo in napotke za študij, potem pa uporabi lasten način študija, ki mu je pač blizu (miselne sheme, podčrtovanje itd.). Študent mora tudi v tem primeru imeti na razpolago dobro knjižnico z bazami podatkov. Marsikateremu študentu je ta način bolj všeč, ker ne zahteva komuniciranja izključno preko e-orodja, pač pa dovoljuje tudi e-pošto. Poleg tega je študent tu zares svoboden – ni določenih

nobeni e-srečanj ali zahtev po sodelovanju na Skypu in ne postavlja časovnih zahtev (da bi moral biti na primer študent vsak ponedeljek za računalnikom).

Pri obeh načinih so bistvena gradiva, ki morajo zajeti vso snov, ki je v učnem načrtu. Gradiva naj bi bila v obliki učbenika in v obliki prosojnic. Zelo pomemben pa je tudi izpit, ki naj ne bo takšen, da bi študent lahko prepisoval iz učbenika. Izpit mora biti iz snovi v učbeniku, vendar pa naj zahteva tudi pregled določene dodatne literature iz knjižnice, pravilno navajanje literature, kakšno manjšo raziskavo, samostojno razmišljanje, primerjavo dveh sistemov ali pojmov in tako dalje.

Opomba

Marsikdo misli, da pri študiju na daljavo obstaja nevarnost, da bo študentu kdo pomagal pri izpitu. Vendar pri študiju na daljavo pravzaprav ni veliko možnosti, da bi študentu kdo drug pisal izpite, tudi če jih opravlja preko računalnika. Zelo malo verjetno je, da bi se bil nekdo pripravljen učiti tri do pet let namesto tistega, ki je vpisan. In učiti bi se moral, ker drugače ne bi naredil izpita. Poleg tega bi takšen študent moral plačevati šolnino, zraven pa še tistega, ki bi se namesto njega učil in polagal izpite. Redki ljudje so tako bogati, da bi si plačevali šolnino in zraven še nekoga, ki bi študiral namesto njih.

2. 3. 7 Personaliziran pristop do študentov: gradiva v slovenskem in angleškem jeziku (dr. Irena Marinko)

Namen

Omogočiti študij slovenskim in tujim študentom.

Predstavitev dejavnosti

Danes ima marsikatera visoka šola na razpolago programe v domačem in tujem jeziku (pri čemer je tuji jezik skoraj praviloma angleščina). V majhnih državah kot je Slovenija ni veliko študentov iz tujine. V Sloveniji imamo zakon, po katerem mora pouk na visokih šolah potekati v slovenskem jeziku. Izvajanje v angleščini je sicer možno, a le ob slovenski verziji, kar pomeni, da ima visoka šola dvojno delo in stroške: preskrbeti mora predavatelje, ki predavajo v slovenščini in v angleščini in gradiva v slovenščini in angleščini. K sreči večina visokošolskih predavateljev dobro govori angleški jezik in znajo pripraviti tako gradiva kot predavanja tudi v angleščini. Potrebujemo pa kvaliteten učbenik v slovenščini in v angleščini, ki jim ga mora šola preskrbeti.

Opomba

Gradiva v angleščini ni težko preskrbeti. Pomembno je, da vodja knjižnice in nosilec predmeta pregledata najnovejše publikacije o predmetu (zelo dober vir je založba Amazon), se odločita za nabavo, nato pa nosilec predmeta pripravi prosojnice.

2. 3. 8 Personaliziran pristop do študentov: spodbujanje študentov k uspešnemu študiju (dr. Irena Marinko)

Namen

Spodbuditi študente, da delajo redno, hitro, dobro; opogumiti tiste, ki imajo težave.

Predstavitev dejavnosti

Dobra beseda, nasmeh in spodbujanje nas nič ne stanejo, naredijo pa lahko čudeže. Če se vodstvo, administrativni, pedagoški in ostali delavci namesto graje in stresa slabe volje raje nasmehnejo, dajo študentom dodatna navodila, jim pokažejo razumevanje, jih povprašajo o težavah, lahko marsikateremu študentu pomagajo, da se otrese težav in uspešno zaključi študij. Od vodstva šole je odvisno, kakšen poudarek bo namenilo spodbujanju študentov. Če zaposleni ne verjamejo, da je spodbujanje pomembno, so še vedno dolžni slediti smernicam vodstva in opogumljati študente. Če vodstveni delavec ne verjame v spodbujanje, pa naj izračuna, koliko denarja bo zapravil z vsakim študentom, ki ne bo doštudiral.

Opomba

Spodbujanje študentov je zelo preprosta zadeva, vendar doslej tej lastnosti na mnogih univerzah ni nihče posvečal pozornosti. Res pa ta preprosta lastnost pri nekaterih ljudeh terja spremembo nekaterih osnovnih prepričanj. Niso tako redki profesorji, ki so prepričani, da so strogost, nepopustljivost in ostrina nujna osnova za izobraževanje.

2. 3. 9 Personaliziran pristop do študentov: predavanja tujih predavateljev (dr. Irena Marinko)

Namen

Seznanimi študente z dobrimi praksami v tujih državah in prispevati k znanju tujega jezika.

Predstavitev dejavnosti

Tuji predavatelji predstavljajo za šolo veliko dodatnega dela in stroškov, vendar prispevajo k znanju študentov, predavanja so zaradi njih bolj zanimiva, pa še znanje angleščine se študentom izboljša. S tujimi predavatelji lahko šola naveže stike kar po e-pošti in se dogovori za predavanja. Pri dogovarjanju je potrebno predvsem doreči plačilo in termin predavanja. Predavatelju se pošlje učni načrt in se ga povabi, naj izbere najljubšo temo. Povemo mu tudi, koliko časa naj predavanje traja (4 pedagoške ure so primerne), kakšni so študenti, priporočiti mu je treba, naj govori počasi, naj najprej sam razloži snov, polagoma pa vpelje diskusijo in za zaključek morda celo izvede delavnico. Študente je treba večkrat povabiti, naj sodelujejo in jim za sodelovanje dati dodatne točke pri izpitu. Tiste študente, ki najbolj dvomijo v svoje jezikovne zmožnosti, skušajmo prepričati, da ostanejo vsa do odmora, potem pa naj odidejo, če ne bi nič razumeli ali bi jim bilo nerodno. Izkušnje kažejo, da tudi tisti, ki mislijo, da jezika sploh ne znajo, lahko sledijo predavanjem in so na koncu navdušeni, ker so prišli.

Opomba

Navadno je zelo težko pridobiti predavatelje iz oddaljenih krajev zaradi cen letalskih vozovnic. Bolje je povabiti predavatelje iz sosednjih držav, ki lahko pridejo z avtom. Pri vključevanju tujih predavateljev je treba študente pogosto prepričevati in vabiti, da se jih nabere dovolj. Vendar se trud izplača, ker so potem zelo zadovoljni.

2. 3. 10 Personaliziran pristop do študentov - konzultacije za študente (dr. Irena Marinko)

Namen

Na zgoščen način posredovati določeno snov študentom.

Predstavitev dejavnosti

Če imamo pri kakšnem predmetu študenta invalida ali pa le dva ali tri študente, ki se ne morejo udeleževati predavanj, jim lahko pri študiju pomagamo s konzultacijami. Študentu se že vnaprej posreduje gradivo, se mu predlaga, naj ga dobro prebere in si izpiše točke, ki jih ne razume. Med konzultacijami (ki trajajo od 4 do 8 pedagoških ur) predavatelj najprej povzame celotno snov, predstavi poudarke, nato pa odgovarja na vprašanja študentov oziroma razloži tisto, česar ne razumejo.

Opomba

Konzultacije so zelo uspešen način za hitro posredovanje znanja pri predmetu, vendar pa je treba študentom večkrat povedati, da morajo snov že vnaprej predelati doma in priti na konzultacije pripravljeni.

2. 3. 11 Personaliziran pristop do študentov: spodbujanje učiteljev za spremembe v razmišljanju, načrtovanju, poučevanju in ocenjevanju (dr. Irena Marinko)

Namen

Učitelje želimo spodbuditi, da spremenijo lastnosti in prakse, ki jim preprečujejo pristop, osredotočen na študente.

Predstavitev dejavnosti

Marsikateri predavatelj zelo težko sprejme določene elemente na študente osredotočenega učenja. Navadno predavatelji tehnično povsem obvladajo metode kot diskusija, delavnično delo v razredu, študij primerov in tako naprej. Vendar so pomembne tudi osebne lastnosti učiteljev, kakor je pozitiven pogled na življenje in na študente, osebna odprtost do študentov, pozitiven odnos pri ocenjevanju in še vrsta drugih. Če je učitelj po naravi črnogled, mu uporaba metod, značilnih za učenje, osredotočeno na študente, prav malo pomaga. Lahko sijajno izpelje diskusijo, vendar zraven v naglici izreče kakšne prav negativne stavke, npr. »Vi kar študirajte, ampak vaša prizadevanja so obsojena na neuspeh, ker tako ali tako ni služb/ker ste prestari/ker nimate dovolj vztrajnosti/intelligence itd.« Precej učiteljev (in tudi študentov) se zelo težko odpre. Strogo ločijo osebne in javne zadeve. Takšni učitelji se tudi študentom ne

morejo odpreti. Čim nastopi trenutek, ko bi morali izustiti kakšno besedo o svojem zasebnem prepričanju ali življenju, zamrznejo in si mislijo: »To ne spada zraven, to se študentov ne tiče, šola nima pravice zahtevati, da odkrivam svoje zasebno življenje.« Taki predavatelji so zgroženi, če jim rečemo, da lahko tako študentom kot kolegom mirno priznajo, da delajo napake.

Tudi pri ocenjevanju nekateri predavatelji na vsak način želijo, da so ocene razporejene v obliki Gaussove krivulje. Pri učenju, osredotočenem na študente, bi morali pozabiti na to, da le določen odstotek doseže najvišje ocene. Normalno bi moralo biti, da večina študentov doseže lepe ocene.

Prepričevanje predavateljev, da spremenijo eno od navedenih lastnosti lahko traja leta.

Vodstvo šole si lahko zada, da bo s predavatelji v letnih razgovorih apeliralo na spremembo, vendar ne more pričakovati takojšnjega uspeha.

Opomba

Nekateri predavatelji so prepričani, da dela vodstvo šole napako, ker zahteva spremembo v obnašanju. Za takšne je bolje, če poiščejo sebi primernejše okolje.

2. 3. 12 Personaliziran pristop do študentov: pogosto spreminjanje učnih metod (dr. Irena Marinko)

Namen

Obdržati zanimanje študentov za to, kar jih želimo naučiti.

Predstavitev dejavnosti

Učitelj mora učne metode čim pogosteje spreminjati. Izredni študenti imajo pouk skoraj praviloma tri do štiri pedagoške ure skupaj in to popoldne, ko so že zelo utrujeni od dopoldanskega dela. Zato je treba pri teh študentih še bolj paziti, da se čim bolj spreminja učne metode. Samo na prvem srečanju je priporočljivo, da učitelj na začetku nekaj časa govori sam in to zato, da se študenti otresejo tesnobe pred novim predmetom oziroma novim učiteljem. Po pol ure pa naj učitelj vključi v učenje tudi študente. V ta namen je zelo primerna diskusija. Učitelj daje vprašanja in vabi študente k odgovorom. Diskusija lahko traja pet minut, ne sme pa biti predolga. Upoštevati je namreč treba, da vsem študentom tudi diskusija ne odgovarja in tisti, ki se ne vključijo vanjo, lahko postanejo nervozni. Po končani diskusiji učitelj ponovno razloži nekaj snovi (na primer 10 minut), nato študente vključi v delavnični način dela. Da jim v reševanje problem, spodbudi skupinsko delo. Po desetih minutah obravnave primera v skupini študenti predstavijo rešitve. Ponovno sledi krajša razlaga učitelja in nadaljnje aktivno vključevanje študentov, na primer pisanje načrta, osnutka dopisa in podobno.

Opomba

Pogosto spreminjanje učnih metod zelo dobro vpliva na študente, ker se ne dolgočasijo in spodbudi tudi tiste, ki so zelo utrujeni. Predavanje ex cathedra ne bi smelo trajati več kot 15 minut.

2. 3. 13 Personaliziran pristop do študentov : pomoč študentom (dr. Irena Marinko)

Namen

Pomagati študentom pri študiju in v življenju.

Predstavitev dejavnosti

Učitelji in študenti so del iste organizacije. Čeprav marsikateri učitelj misli, da se ni dolžan ukvarjati s problemi študentov, lahko pomoč študentom prispeva k veliko boljšemu vzdušju na univerzi. Če si bo učitelj pri vsakem študentu, ki ga prosi za pomoč, mislil, da bi to lahko bil tudi njegov otrok, mu bo lažje pomagal. Ko govorimo o pomoči, ne mislimo samo na običajno študijsko pomoč kot konzultacije, ponovno razlago tistega, česar ne razumejo, obrazložitev napak pri izpitu, spodbujanje študentov in podobno, pač pa tudi na stvari, ki s študijem nimajo nobene zveze. Študenti lahko učitelje prosijo, naj jim pomagajo razumeti snov, naj jim povedo, kako naj študirajo, kako naj iščejo zaposlitev, kako naj se obnašajo v delovni sredini, kje naj se zaposlijo, kako naj sodelavce prepričajo, da je boljša pozitivna atmosfera, kot pa sami prepri in tako naprej.

Opomba

Nekateri študenti skušajo včasih od učitelja zahtevati preveč: zgodilo se je že, da je imela šola individualne izpitne roke vsak teden, vendar je študent predlagal, naj bodo vsak dan. Prav tako včasih kakšen študent misli, da pomeni plačilo šolnine tudi že opravljene izpite. Takšnim je seveda treba jasno povedati, kje so limiti.

2. 3. 14 Personaliziran pristop do študentov - upoštevanje individualnih potreb študentov (dr. Irena Marinko)

Namen

Pomagati študentom pri študiju in v življenju.

Predstavitev dejavnosti

Študenti imajo različne individualne potrebe, ki so odvisne od njihovih zmožnosti, interesov, motivacije, osebnih in kariernih ciljev itd. Nekateri študenti imajo lahko pri določenem predmetu boljšo podlago od drugih in si želijo boljše in hitreje napredovati kot njihovi sošolci. Značilen primer so tuji jeziki. Če ima učitelj tujega jezika v skupini polovico študentov, ki si želijo čim več diskusije, domačih nalog, obiskov v tujih podjetjih in podobno, polovico pa takšnih, ki so prepričani, da tujega jezika ne bodo nikoli niti potrebovali niti se ga naučili, je postavljen med dvoje zelo različnih interesov. Vendar obstajajo preprosti načini, kako ustreči enim in drugim študentom: tistim, ki želijo več, daje domače naloge, napotke za dodatne vaje, branje, poslušanje, gledanje filmov itd. Tistim, ki želijo pri tujem jeziku samo dobiti pozitivno oceno, pa prve skupine ne daje za zgled in ne zahteva, da tudi ti študenti naredijo vse domače naloge, čeprav bi jim seveda koristile. Učitelj spodbuja in hvali vsak napredek, ki ga opazi.

Opomba

Pri uvajanju tega načina je lahko ovira učiteljev občutek za pravičnost in enakost: od vseh študentov moram za določeno oceno zahtevati enako znanje. Učitelj se mora zavedati, da obstaja standard za oceno, ki je določen v učnem načrtu. Vendar pa je skoraj vedno možno biti do določene mere fleksibilen in pohvaliti tudi študente, ki imajo slabo znanje in jih predmet ne zanima.

2. 3. 15 Personaliziran pristop do študentov: fleksibilen čas učenja in opravljanja izpitov (dr. Irena Marinko)

Namen:

Pomagati študentom pri študiju.

Predstavitev dejavnosti

Eno od načel učenja, osredotočenega na študente, je, da jim omogočimo dovolj časa za učenje in za opravljanje izpitov oziroma da vsakemu študentu damo toliko časa, kot ga potrebuje. Če obstajajo na visoki šoli samo trije izpitni roki, je študentom težko omogočiti dovolj časa za učenje. Če pa so izpitni roki vsaj dvakrat na mesec ali celo enkrat na teden, lahko študent pride na izpit ob individualnem roku – kasneje kot njegovi sošolci; lahko tudi med počitnicami. Prav tako lahko študente pustimo, da pišejo izpit samo pol ure ali dve uri. Če so med izpitom zelo živčni, jim lahko učitelj ponudi, da najprej skicirajo izpitne odgovore na poseben papir, nato pa napišejo izpit.

Opomba

Pri uvajanju tega načina je lahko ovira učiteljev občutek za pravičnost in enakost: vsi študenti morajo imeti na razpolago enako dolžino časa. Zakaj? Saj niso na tekmovanju – opravljajo izpit in učiteljeva naloga je, da jim pri tem pomaga na dovoljene načine.

2. 3. 16 Personaliziran pristop do študentov: omogočanje študentom, da študirajo ob delu in družini (dr. Irena Marinko)

Namen

Pomagati študentom pri študiju.

Predstavitev dejavnosti

Študent, ki študira ob delu in družini, je veliko bolj obremenjen kot ostali, ki študirajo redno. Zato je prav, da takšnim študentom omogočimo pogoje za študij, ki študentom omogočijo, da se bodo naučili snovi in opravili izpite. Najbolj običajni ukrepi za omogočanje študija ob delu in družini so organiziranje predavanj popoldne (po službi), stabilen in vnaprej določen urnik, ki določa predavanja in izpite za celo leto vnaprej, vmesni odmor pri predavanjih, predstavitev najbolj bistvenih vsebin v okviru predmeta oziroma izpuščanje tistega, kar ni

tako pomembno, vključevanje primerov iz delovnega okolja itd. Učitelji dajejo izpite, pri katerih poskušajo iz študentov izvabiti že obstoječe praktično znanje, treba je, da imajo zanimiva predavanja, s katerimi študente pritegnejo k poslušanju (ker so utrujeni po službi, se lahko zgodi, da ob dolgočasnih predavanjih zaspijo). Učitelj mora tudi razumeti, da študenti ob delu ne morejo prihajati na predavanja in izpite točno oziroma po natančno vnaprej določeni shemi.

Opomba

Nekateri učitelji radi utemeljujejo svoje vztrajanje pri točnosti s tem, da na ta način vzgajajo študente. Morda je to potrebno pri rednih in mladih študentih. Pri odraslih, posebej tistih, ki utemeljijo zamude in odsotnost od pouka z delom in družino, pa je treba prizadevanja po vzgoji v točnosti opustiti (saj ta vzgoja tako ali tako ni del učnih načrtov).

2. 3. 17 Personaliziran pristop do študentov: izražanje spoštovanja do študentov (dr. Irena Marinko)

Namen

Pokazati študentom, da jih cenimo, saj so naše stranke.

Predstavitev dejavnosti

Vse osebe šole – od profesorjev do študentskega referata in drugih podpornih služb – bi morale študentom pokazati, da jih ceni kot stranke. Učitelji pokažejo spoštovanje do študentov s tem, da so do njih prijazni in spodbudni, da ne nastopajo proti študentom z neprijetnimi pripombami, da niso cinični oziroma sarkastični. Nikakor ni priporočljiv nekdanji vzvišeni odnos učiteljev do študentov, češ da študenti nič ne vedo in da jim je treba to tudi pokazati. Prav tako je nespoštljivo, če učitelji študentom pripovedujejo, da se ne splača študirati, ker tako ali tako ne bodo dobili službe; če se jim posmehujejo ali jih grajajo zaradi slabega znanja ali razširjajo mnenje, da so na šoli zaželeni samo dobri študenti. Kdo pa so dobri študenti? Tisti z visokimi ocenami? Ostali niso nič vredni? Delodajalci cenijo študente, ki združijo znanje, dobre osebnostne lastnosti in izkušnje. Kaj torej pomaga, če ima študent same najvišje ocene, je pa skrajno prepirljiv ali tekmovalen? Spoštovanje do študentov izražamo ne le s pozitivnim odnosom do njih, pač pa tudi tako, da se izogibamo vsem neprijaznim ocenam. Četudi nas študenti sprašujejo o stvareh, ki ne spadajo v šolo, učitelju ne bi smelo biti pod častjo, da bi dal kar najboljši nasvet, ali vsaj napotil študenta na nekoga, ki bo to lahko naredil.

Opomba

Ni izraz spoštovanja, če nekoga vikamo. Spoštovanje do študentov ne sme voditi v popuščanje pri izpiti.

2. 3. 18 Personaliziran pristop do študentov: izkazovanje empatije (dr. Irena Marinko)

Namen

Pokazati študentom, da jih ne obsojamo zaradi neuspeha in jih spodbuditi za nadaljnje delo.

Predstavitev dejavnosti

Marsikateri učitelj meni, da se študentu ne sme izkazovati sočustvovanja, ker je bodisi padel na izpitu, ker ima nizke ocene ali ker je povsem nezainteresiran za predmet. Marsikdo misli, da bi tako dajali študentom le potuho.

Vendar je vprašanje, če so neuspešni študenti res leni ali nezainteresirani. Velikokrat pride do slabih ocen zato, ker se študenti ne znajo učiti, ker jim nihče ne pove, kako naj se učijo, ker jim vsi dopovedujejo, da niso sposobni za učenje in zato dvomijo v svoje sposobnosti, ker jim učitelji ne podajajo snovi na dostopen in zanimiv način, ker se študenti bojijo učiteljev, ker so jim doma vtepli v glavo, da učenje ni nič vredno, ali pa tudi zato, ker živijo v preslabih razmerah ali so bolni. Nekateri študenti so seveda tudi nezainteresirani ali manj delovni kot drugi, vendar to ne sme biti razlog, da učitelj posplošuje zadeve in se namesto na stališče empatije postavi za sodnika. Z obsojanjem se navadno ne reši nič. Veliko bolje je, če se učitelj pogovori s študentom, zakaj dobiva slabe ocene in mu skuša po svojih močeh pomagati. Če mu ne more pomagati, pa naj učitelj pokaže sočustvovanje zaradi študentovega socialnega položaja, nesposobnosti za to, da bi se skoncentriral ali naj vsaj vljudno in brez obsojanja pove študentu oceno.

Opomba

Nekateri ljudje so prepričani, da je izkazovanje empatije znak šibkosti ali preveč razvitega materinskega občutka do okolja. Tudi nekateri študenti lahko vzamejo izkazovanje empatije za učiteljevo slabost, ki jo poskušajo čim bolj izkoristiti v svojo korist. V takšnem primeru je treba študentu jasno (a brez vsakega vpletanja negativnih čustev) povedati, do kam sega naše izkazovanje empatije. Zaradi empatije namreč učitelj ne sme dajati pozitivnih ocen študentom, ki jih ne zaslužijo. Lahko pa pride k študentu, ki si je na primer zlomil nogo in ne more na izpit v šolo in nadzoruje opravljanje izpita na študentovem domu.

2. 3. 19 Personaliziran pristop do študentov: motiviranje študentov (dr. Irena Marinko)

Namen

Pokazati študentom, da ima določen predmet zelo zanimive vsebine in jih spodbuditi k študiju.

Predstavitev dejavnosti

Za vsak predmet lahko študentom pripravimo kratko pisno informacijo, s katero jih skušamo motivirati k študiju. Spodaj je nekaj izvlečkov iz lističa IBS Times, s katerim smo skušali zainteresirati študente za predmete. Listič je vsakič vseboval tudi križanko, (spodbuden) horoskop, ilustracijo in nasvet, kateri način študija bo študentom koristil.

IBS Times

VAŠA OSEBNA INFORMACIJA ZA PREDMET POSLOVNA STATISTIKA

Delovni načrt za študij poslovna statistika

DATUM	NALOGA
8. 12. 2009	prvi sklop predavanj
9. 12. 2009 dopoldne	podčrtati pomembne pojme v obravnavanih poglavjih
12. 12. 2009	ponoviti snov, narediti naloge
15. 12. 2009	drugi sklop predavanj
16. 12. 2009 popoldne	podčrtati pomembne pojme
17. 12. 2009 zjutraj	ponoviti snov
17. 12. 2009 popoldne	tretji sklop predavanj
18. 12. 2009	podčrtati novo snov, naloge
19. 12. 2009	delati naloge
naprej nadaljujte sami....	

PREGOVORI

Bolje je dvakrat vprašati kot enkrat preslišati.

Nihče ne pade učen z neba.

ZAKAJ V POSLOVNEM SVETU POTREBUJEMO STATISTIKO?

Ali veste, kolikokrat v vsakdanjem in poslovnem svetu potrebujemo statistiko:

- zbiramo in obdelujemo podatke (o prodaji, stroških, zaposlenih, o njihovem izobraževanju itd.)
- delamo verjetnostne račune (ali se nam splača iti v nov posel ali ne)
- delamo statistične raziskave in na osnovi tega različne analize (kako stranke cenijo naše proizvode ali storitve, o odnosih do strank ali medsebojnih odnosih v podjetju; statistične raziskave so tudi zelo pogoste v empiričnem delu diplomske naloge),
- statistične podatke prikazujemo v obliki tabel, grafov, histogramov ali delilne torte,
- izračunavamo indekse (na primer gibanje števila nesreč v nekem podjetju)
- izračunavamo srednje vrednosti (na primer povprečno število prodanih artiklov v sedanjem in preteklem letu)
- in tako naprej.

Poznavanje osnovnih pojmov statistike nam bo dalo večjo samozavest.

Opomba

Pri tem načinu motiviranja študentov je bistveno, da listič ne vsebuje prepisa ciljev ali vsebin predmeta iz študijskega načrta. To imajo študenti na spletni strani in jih zaradi suhoparnosti nikakor ne pritegne. Listič mora biti sestavljen tako, da ga študenti radi vzamejo v roke, ko pridejo v šolo in čakajo na začetek pouka. Zato naj vsebuje tudi nekaj neresnih oziroma zabavnih tem.

2. 3. 20 Personaliziran pristop do študentov: prijazno komuniciranje s študenti po e-pošti (dr. Irena Marinko)

Namen

Pokazati študentom, da so na šoli zaželeni, da nam je mar zanje in da jim skušamo pomagati.

Predstavitev dejavnosti:

E-sporočila so zelo v navadi in danes jih uporabljajo že vsi učitelji. Seveda pa se morajo pri tem zavedati, da s svojim pisanjem dajejo zgled tudi študentom. Pri sporočilih ne gre toliko za slovnično pravilnost sporočila kot za vsebino. Zelo ponesrečeno je na primer naslednje komuniciranje s študentom:

Gospod Meden!

Niste pojasnili tega, kar ste in zakaj ste zapisali v poslani verziji diplomske. Kot da nekaj prikrivate? Očitno v zvezi z empiričnim delom. ZAKAJ NE POVESTE RESNICE? Naj začnem preverjati med zaposlenimi v podjetju Alfaplast, če ste res opravili intervjuje?

Pravila o izdelavi diplomske so bila jasno postavljena vnaprej. S tem poskušam zagotoviti vsem študentom enake pogoje za opravljanje izpita. Na enakih pogojih študenti vedno vztrajajo! In se jim pridružujem! Zato se jih boste morali držati tudi vi. Torej boste nalogo naredili po postavljenih pravilih in ne po svojih pravilih, ki si jih sproti prilagajate.

Učitelj bi lahko svoje trditve napisal z veliko manj ogorčenja. Nobene potrebe ni, da kriči na študenta (z velikimi tiskanimi črkami), niti da uporablja toliko klicajev. Veliko lepše bi se dalo izraziti predlog, naj študent popravi nalogo.

Opomba

Učitelj je dal popolnoma pravilna navodila, vendar bi jih študent sprejel z veliko manj tesnobe in strahu, če mu te stvari povedal na lepši način.

2. 3. 21 Personaliziran pristop do študentov: navajanje študentov na rutino pri študiju (dr. Irena Marinko)

Namen

Naučiti študente, da bodo veliko uspešneje študirali, če bodo razvili dnevno rutino študija.

Predstavitev dejavnosti

Učitelji bi morali večkrat poudarjati pomen rutine pri študiju. Če študenti pridobijo navado, da na primer sedejo za delovno mizo dve uri potem, ko pridejo domov, da uporabijo za študij vse proste dopoldneve, jim to v nekaj mesecih postane navada in se je lahko držijo vse življenje. S študijem začnejo brez kakšnega čakanja na navdih. Enostavno sedejo za mizo k računalniku, vzamejo knjigo in zvezek in začnejo delati miselne sheme, jih ponavljati, itd. Rutine se najlaže naučijo tako, da načrtujejo študij za prihodnji dan.

Opomba:

Veliko študentov misli, da takšno načrtovanje in razvijanje rutine ni kreativno, vendar jim mora učitelj povedati, da se motijo. Človek, ki zadeve ureja rutinsko, veliko lažje dela.

2. 3. 22 Personaliziran pristop do študentov: spodbujanje kreativnega mišljenja (avtorica dr. Irena Marinko)**Namen**

Navdušiti študente za kreativno razmišljanje.

Predstavitev dejavnosti

Učitelj mora študentom večkrat povedati, naj od študija ne pričakujejo samo določene stopnje formalne izobrazbe, ki jim bo omogočal, da bodo našli delo, kakršnega si želijo, pač pa tudi razvoj različnih osebnostnih lastnosti, še posebej ustvarjalnega mišljenja. Za tega je značilno, da ljudje najdejo različne zamisli, kako bi rešili določene probleme, opazijo na nekem pojavu še druge strani, pridobijo globlji vpogled v problematiko oziroma dobijo zanesljiv občutek, kako naj ravnajo v določeni situaciji. Kreativni študent lahko na hitro, v enem popoldnevu, opravi gore dela, za katere bi sicer porabil več dni, ali pa naenkrat začuti navdih in napiše seminarsko nalogo brez posebnega razmišljanja. Človek ima občutek, kakor da bi se mu besede same zlivale iz glave v roke in na računalnik. Čeprav večina ljudi kdaj izkusi intuicijo, je ne sprejemajo in razvijajo vsi in mislijo, da se morajo zanašati izključno na empirična dejstva. Vendar je dokazano, da so znanstveniki seznanjeni z ustvarjalnim mišljenjem in da ga spodbujajo, ker to prinaša nove ideje.

Pomembno je, da se študenti ne omejujejo z mislimi, da za kreativno razmišljanje niso sposobni, da znajo misliti samo na osnovi suhoparnih dejstev in da so povsem nenadarjeni za intuicijo. Kreativno mišljenje je mogoče pospešiti z vizualizacijo in z razmišljanjem o temi, ki predstavlja študijski (ali kakšen drug) problem. Bistveno je, da študenti na določeni stopnji prenehajo razmišljati in pustijo, da misli same vstopijo v njihovo zavest ter zaupajo, da se jim bo prej ali slej porodila dobra ideja, kako naprej. Pri nastajanju novih kreativnih rešitev pomaga čim širši razpon interesov, vedno nove izkušnje in izzivi, srečevanje novih ljudi, potovanje, branje itd. Ko že nekaj časa delajo na kakšni ideji ali dokončujejo seminarsko ali diplomsko nalogo, je treba zadeve prespati oziroma se za nekaj časa odklopiti v drug svet. To je lahko šport, pospravljanje, sprehod in tako dalje. Na ustvarjalno mišljenje dobro deluje spraševanje, poskušanje, da vidijo stvari na drugačen način, da se za nekaj časa umaknejo iz množice.

Opomba

Ustvarjalno mišljenje je mogoče načrtno razvijati s pomočjo mesečnega načrta.

3. DOBRE PRAKSE V LITVI

3. 1 Dobre prakse v učnem procesu

3. 1. 1 Integrirani projekt – načrt razvoja športne organizacije (proizvoda) po načelih trajnostnega razvoja (Aistė Veverskytė, Laima Jesevičiūtė- Ufartienė, Aušra Liorančaitė- Šukienė, Aleksandras Vasiljevas)

Namen

Študenti se bodo naučili, kako pripraviti strateški implementacijski načrt za športno organizacijo/storitev, ki povezuje dejavnosti družbene odgovornosti, poslovne etike in varovanja okolja v športni organizaciji.

Predstavitev dejavnosti

Načrt: pregled izbranih športnih organizacij (proizvodov). Ta del vsebuje osnovne informacije o izbrani športni organizaciji (proizvodu), npr. število zaposlenih, delovno mesto, glavne dejavnosti, tržna pozicija.

Vizija, poslanstvo in cilji izbrane športne organizacije. Ta del vsebuje vizijo, poslanstvo in cilje, pri čemer upošteva strateška načela vodenja. Študenti morajo navesti vsaj en cilj, ki upošteva ekološke, ekonomske in etične vidike.

Analiza zunanjega okolja izbrane športne organizacije. Ta del vključuje analizo neposrednega okolja vključno s strankami, dobavitelji, konkurenco, poslovnimi partnerji, upravnimi določbami in posrednega okolja (ekonomski status države, demografska situacija, znanstveni in tehnični napredek glede na industrijo, narodno in kulturno tradicijo in politične faktorje).

Analiza internega okolja izbrane športne organizacije. Ta del mora vključevati identifikacijo in klasifikacijo organizacijskih virov kot močnih in šibkih točk; identifikacijo glavnih organizacijskih virov, oceno o tem, če so razpoložljivi viri lahko faktorji dolgoročne konkurenčnosti, izbiro metod za aplikacijo, določitev slabih strani in metode, s katerimi jih lahko odstranimo.

Etična analiza slabega delovanja menedžmenta v izbrani športni organizaciji. Ta del mora predstaviti družbeni pojav športa in njegove narave, določiti poteze specifičnega tipa športnega poslovanja/panoge. Potrebno je analizirati potencialne probleme (korupcija v športu, uporaba poživil itd.), do katerih lahko pride v kontekstu izbrane športne organizacije.

SWOT analiza izbrane športne organizacije, ki temelji na notranji in zunanji okoljski analizi. Študenti morajo izpolniti tabelo in jo opisati. Tabela je potrebno izpolniti na osnovi pridobljenih rezultatov notranje in zunanje analize. Študenti morajo razložiti močne in slabe strani.

Pričakovanje strateških alternativ izbrane športne organizacije. Na osnovi SWOT analize morajo študenti izbrati 2 – 3 možnosti in jih oceniti.

Identifikacija ciljev in nalog lastnih strategij izbrane športne organizacije. Ta del mora preveriti, če zastavljeni cilji niso bili spremenjeni zaradi izbrane strategije, če je potrebno izboljšati cilje, vizijo in poslanstvo.

Razvoj programa za implementacijo strategije izbrane športne organizacije za eno leto. Ta del poskrbi za natančno časovno vodenje (tedensko) izbrane strateške implementacije.

Opomba

Uporabnost: za uporabo načel družbene odgovornosti tekom planiranja razvoja organizacije/storitve; za uporabo in implementacijo okoljevarstvenih načel v poslovni proces, za izvedbo analize specifičnih športnih poslovnih situacij (korupcija v športu, uporaba poživil itd.), za uporabo strateških menedžerskih principov v dejavnostih športnih organizacij; za prezentacijo projekta pred javnostjo.

3. 1. 2 Projektno poučevanje in učenje – ta metoda se uporablja za izvajanje samostojnega učenja – priprava projekta *Varnost in zaščita okolja v družbi N* (Audronė Alijošiutė, Virginija Piligrimienė)

Namen

Namen naloge je razviti sposobnost študentov, da analizirajo interakcijo ljudi in okolja ter izberejo ukrepe za človeško varnost in zaščito okolja.

Predstavitve dejavnosti

Namen projektne naloge z naslovom »Človeška varnost in okoljska zaščita v družbi N« je analizirati interakcijo med ljudmi in okoljem in prikazati ukrepe za človeško varnost in okoljsko zaščito v družbi N. Projekt temelji na načelih skupinskega dela. Projekt pripravijo skupine 3 – 4 študentov. Študentom se pove, naj izberejo zanesljive in sposobne partnerje, ker so ti vidiki zelo pomembni pri uporabi timskega dela v resničnem življenju. Študenti se razdelijo v skupine, učitelj pa mora potrditi strukturo skupin in specifično izbrane družbe in njenih aktivnosti. Vodja tima je odgovoren za aktivnosti skupine, odnos med različnimi deli projekta in finančne ocene za vsak del, ki se mora izraziti v finančnem delu naloge. Med pripravo projekta učitelji opravljajo vlogo partnerja – svetovalca. Uporablja se oblike svetovanja kot skupinske diskusije, odgovarjanje na posamezna vprašanja preko e-pošte, diskusije med učiteljem in študentom. Člane tima se spodbuja, da komunicirajo ne le v izobraževalni ustanovi, pač pa tudi v virtualnem okolju. Ko izvede naloge vsakega projektne del, tim povzame rezultate in pripravi javno prezentacijo projekta (za učitelje predmeta in za člane akademske skupine). Elektronska ali pisna verzija projekta mora biti predstavljena pred rokom, predvidenim v študijskem načrtu. Prezentacijo se pripravi z uporabo Power Pointa ali Prezi programov. Člani tima predstavijo projektne dejavnosti, finančni načrt, odgovorijo na vprašanja. Trajanje predstavitve naj bo med 9 – 10 minut. Študenti morajo pripraviti 10 – 12 prosojnic. Po predstavitvi tako učitelji kot člani akademske skupine postavljajo vprašanja. Ocena projektne naloge pokrije 50 % celotne ocene. Projekt se predstavi v času izpita.

Opomba

Po zaključku naloge je študent sposoben identificirati potrebne ukrepe za zagotovitev okoljske zaščite in varnosti ljudi ter oceniti znesek, ki je potreben za njuno implementacijo.

3. 1. 3 Aktivno praktično učenje (Lecture Danute Binkiene)

Namen

Neposredni namen je razviti strokovne sposobnosti študentov, ki so potrebne za profesionalno kvalifikacijo in sledijo teoretičnemu znanju in praktičnim veščinam.

Predstavitev dejavnosti

Načela na študente osredotočenega poučevanja/učenja se uporablja skozi ves proces poučevanja osnov bančništva. Uvodno predavanje ima namen identificirati učiteljevo in študentovo refleksijo o študiju. Ta pregled pomaga implementirati enega od principov na študente osredotočenega učenja, kot je pomoč študentom, da odkrijejo svoj lasten način učenja, dojamajo svojo motiviranost in pridobijo učinkovite veščine učenja, ki jim bodo pomagali vse življenje. S pomočjo teoretičnih predavanj si učitelj prizadeva, da bi bili študenti aktivni udeleženci učnega procesa in ne pasivni sprejemniki. Zato poleg običajnih razrednih aktivnosti poučevanje določene teme povezuje naslednje dejavnosti: izobraževalne ekskurzije v bančno palačo v Litvi, Kaunas in v sodobni muzej denarja v Vilnius, učne igre in video material, ki jih pripravi Banka Litve in ECB.

Vaje: analiza problema, seminarji v komercialni banki, participacija predstavnikov iz komercialnih bank in seminarji, ekskurzija v Swedbank v Vilnius. Namen samostojnega projekta je razviti študentove veščine in teorijo in prakso, ki temelji na analizi komercialnih bančnih storitev. Metoda, ki se uporablja, je komparativna analiza bančnih storitev. Metoda poudarja integriteto, odgovornost, samozaupanje in sposobnost za samostojni študij itd. Študentova povratna informacija o kvaliteti poučevanja in naloga, ki prikazuje študentove dosežke, dokazujeta, da načela učenja, osredotočenega na študente, privabljata študente in zagotavljata kvaliteto študija.

Opomba:

Učitelj mora podpirati študentov interes in poskrbeti za pogoje za uporabo teoretičnega znanja v resnično delovno okolje.

3. 1. 4 Metoda šestih klobukov razmišljanja Edwarda de Bono (Biruta Švagždienė, Lithuanians Sports University)

Namen

Študenti lahko bolje razumejo, kako naj uporabijo vse vrste razmišljanja.

Predstavitev dejavnosti

Slavni psiholog in inovator Edward de Bono je opisal 6 tipov razmišljanja, ki ga ljudje uporabljajo za reševanje problemov.

To metodo je mogoče uporabiti pri učenju. Študenti se lahko naučijo, kako uporabljati klobuke za reševanje problemov po naslednjih korakih:

1. Dajte študentom podatke o metodi 6 klobukov kot 6 metod razmišljanja in jih preberite skupaj z njimi.
2. Recite študentom: Zdaj bomo pomerili klobuke in ugotovili, kako lahko razmišljamo o problemu.
3. Opišite situacijo: Predstavljajte si, da delate v veliki turistični agenciji kot vodja prodaje in dobite naekrat vnetje slepiča in morate v bolnico in na operacijo. Ste bolni in naslednje tri tedne ne boste mogli delati, čeprav problem ni zelo resen. Prosite študente, naj si nataknejo črn klobuk in razmislijo o tem, kakšne težave jih čakajo zaradi odsotnosti z dela.
4. Študenti naj o tem razmišljajo 30 sekund, nato recite: No, težko bo, ali ne? (Pustite, da razmislijo in jim recite, naj izrazijo svoje mnenje).
5. Obvestite jih, ko je dovolj odgovorov in jih pohvalite. Recite jim, naj si dajo na glavo rumeni klobuk. Rumeni klobuk je drugačen od črnega, simbolizira optimizem in upanje. Vprašajte študente, naj razmislijo o tem, kaj je dobrega in slabega v tem, da 3 tedne ne delaš.
6. Študenti naj razmišljajo 30 sekund. Razpravljajte, zakaj je dobro, če človek ne dela.
7. Ko študenti povedo svoja mnenja, jih spodbudite k nadaljnji diskusiji.
8. Ko je odgovorov dovolj, recite študentom, naj si nataknejo zelen klobuk. Zeleni klobuk simbolizira krativno mišljenje. Spodbudite jih, naj razmišljajo na drugačen način. Recite jim, naj razvijejo nove ideje, ne glede na to, če so čudne. Spodbujajte kreativnost in navedite nekaj primerov. Vprašajte študente, naj razmislijo o tem, zakaj je dobro, če se za nekaj časa ostane doma.
9. Naj pomislijo in nato spet sprašujte. Ne pozabite kreativnosti, ker je zelo pomembna.
10. Ko je naloga opravljena, povejte študentom, kako lahko uporabijo različne načine mišljenja, ko rešujejo problem. Spodbudite jim, naj razmišljajo o problemih in načinih za njihovo reševanje. Razpravljajte s študenti, kako so uspeli izvesti nalogo in kaj bi radi ugotovili.

Opomba:

Uporaba te metode omogoča razvoj kompetenc in veščin pri predavanjih iz Ekonomije in podjetništva. Učni cilj je oceniti motivacijo nekoga, da podpira karakterne poteze poštene osebe. Metodološke smernice: predstavite metodo šestih klobukov razmišljanja in razpravljajte o stilih razmišljanja. Študenti naj individualno ali v majhnih skupinah rešujejo naloge glede barve klobukov. Nadzirajte delo študentov, kakšne naloge prevzemajo in kako rešujejo problem. To je zelo dober način, da ugotovite, kakšen način razmišljanja imajo radi. Ko je naloga zaključena, povabite študente, naj razmišljajo o svojih zamislih in zapišejo, česa so se naučili o svojih močnih točkah in priložnostih za razvoj.

3. 1. 5 Integrirani projekt samostojnega učenja “Analiza poslovnega okolja izbrane organizacije” (V.Gembickiene)

Namen

Razviti kreativnost študentov in sposobnost analiziranja. Izvesti analizo poslovnega okolja izbrane organizacije.

Predstavitev dejavnosti

1. Naslov izbrane organizacije, njen profil, zgodovina, aktivnosti in glavni cilji.
2. Prikaži vizijo in poslanstvo organizacije.
3. Opiši vrsto organizacije in aktivnosti od ustanovitve do sedaj.
4. Identificiraj notranje vire organizacije in jih opiši.
5. Opiši proizvod organizacije in uporabi trgovinski sistem klasifikacije.
6. Definiraj ciljni trg organizacije in potrošniški segment.
7. Oцени tržne parametre organizacije.
8. Poimenuj konkurenco izbranih organizacij in jih opiši.
9. Razloži, kako faktorji makro okolja vplivajo na organizacijsko dejavnost.

Opomba

Izvedena analiza poslovnega okolja izbrane organizacije.

3. 1. 6 Učenje s pomočjo raziskovanja, analize in napovedovanja. Prikaz rezultatov, sklepov in grafična prezentacija (Giedrė Gudeliūnienė)

Namen

Študenti se naučijo, kako izbrati cenovno strategijo, pripraviti razvojno fazo, določiti cenovno metodo za proizvod/storitev in poslati predloge za določitev cene.

Predstavitev dejavnosti

“Izbor cenovne strategije proizvoda/storitve in metode za določitev cen v izbranem podjetju”

Stopnje samostojnega projekta:

1. Poskrbite za profil družbe, njene aktivnosti: proizvodi/storitve, sodobna marketinška strategija, izbira cenovne strategije in trenutno uporabljene cenovne strategije in metode.
2. Izberite analizirani objekt, npr. stvar/proizvod ali storitev in ga na kratko opišite.
3. Ocenite poslovne cilje, cenovno politiko, notranje in zunanje cenovne faktorje (kot tudi življenjski cikel proizvoda). Potem pripravite cenovno strategijo za izbrano stvar/proizvod ali storitev. Predstavite opis razvojnih faz.
4. Analizirajte in predstavite proces določanja cene za izbrano stvar/proizvod/storitev na osnovi razpoložljivih primarnih podatkov.

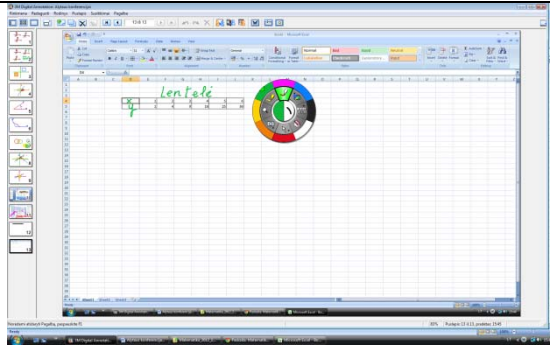
5. Izvedite kalkulacijo proizvodnih in neproizvodnih stroškov za izbrani proizvod ali storitev.
6. Določite fiksne in variabilne stroške izbranega proizvoda ali storitve glede na stroške. Narišite diagram.
7. Izračunajte končno ceno vključno z mark-up in davkom izbranega proizvoda ali storitve.
8. Določite možno razliko v ceni med različnimi proizvodi proti strankam.
9. Poskrbite za možne popuste pri cenah in izračunajte vpliv na poslovno dejavnost.
10. Določite in poskrbite za vse možne faktorje, ki bi lahko vplivali na dvig ali znižanje.
11. Izberite najprimernejšo metodo cen. Upravičite svojo izbiro.

Opomba

Študenti izberejo cenovno strategijo, poskrbijo za proces določanja cene. Po analizi in vrednotenju stroškov znamke/proizvoda, faktorjev, ki določijo dvig in znižanje cene, davka, možnih popustov, študenti izberejo metodo za ceno in izračunajo ceno znamke/proizvoda.

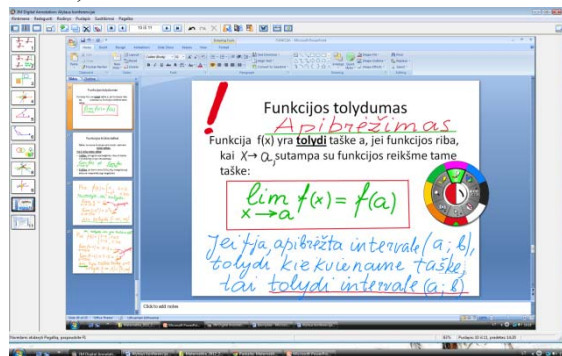
3. 1. 7 Uporaba elektronskega izobraževalnega pripomočka – interaktivna tabla (eBeam Interact program) med poukom matematike (Milda Ilčiukienė)

<p>Namen</p>	<p>Glavni namen uporabe interaktivne table je učinkovito izboljšanje kvalitete poučevanja matematike, pritegniti študente in olajšati učiteljevo delo.</p>
<p>Predstavitev dejavnosti</p>	<p>SMART board nudi predavatelju veliko možnosti. Prikazala bom nekaj primerov uporabe. Vsebino interaktivnih srečanj je zelo lahko razviti, organizirati in prenesti s programom eBeam Interact.</p> <p>SMART board omogoča, da kontroliramo predstavitve, narejene v Power pointu, da začnemo predstavitve prosojnic z mesta projekcije, dodajamo in shranjujemo komentarje v originalni Power Point dosje (Slika 1):</p> <div data-bbox="730 1451 1281 1798" data-label="Figure"> </div> <p>Slika 1. Dodani in shranjeni komentarji v Power Point prezentaciji</p> <p>Ta tabla tudi omogoča, da naložimo Power Point, Excel, Word in zbirke slik in jih komentiramo (Slika 2):</p>

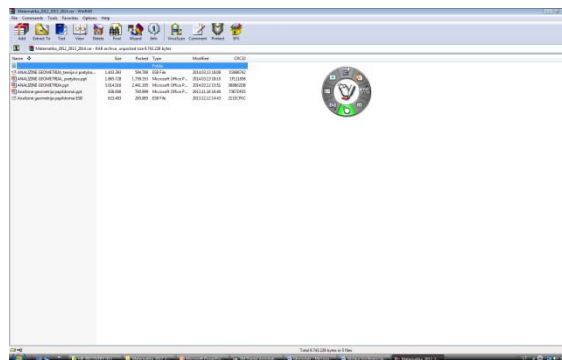
Slika 2. Primer Excel ana tabli

Je odlično orodje za razlago in pripravo prikazov. Primer razlage in komentarjev (slika 3):

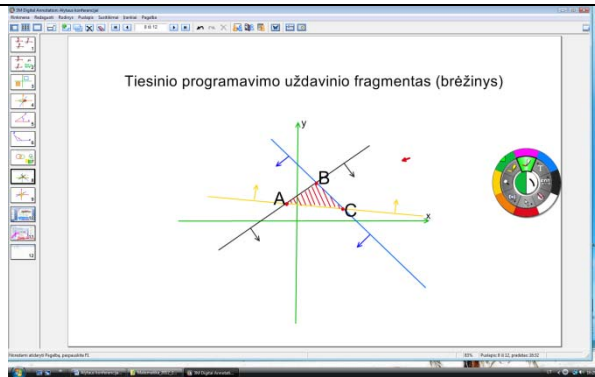
Slika 3. Primer komentarjev

Enako je možno tudi arhiviranje dokončanih demonstracij in razprav (slika 4):

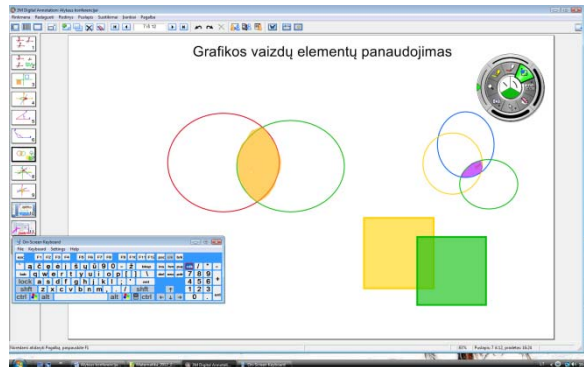
Slika 4. Arhivirane demonstracije v Power Pointu

Možno je shraniti pripombe na list s svičnikom, medtem ko delamo ročne opombe ali dodajamo besedilo z uporabo tekstovnega orodja. Primer je spodaj (Slika 5):

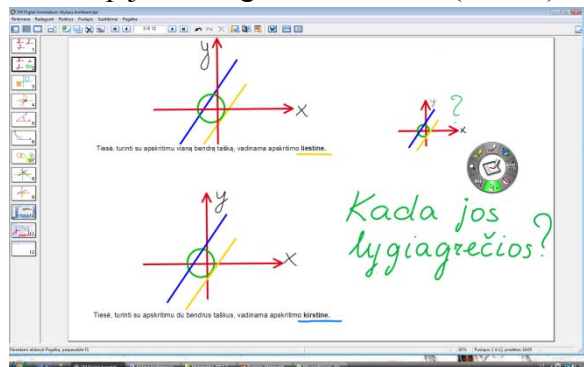
Slika 5. Uporaba tekstovnega orodja za reševanje linearnih programskih nalog

Obstaja možnost, da se naloži trenutne zaslonske kopije ali slike z uporabo orodja za trenutni posnetek ali za uporabo slik iz galerije grafičnih elementov (Slika 6):

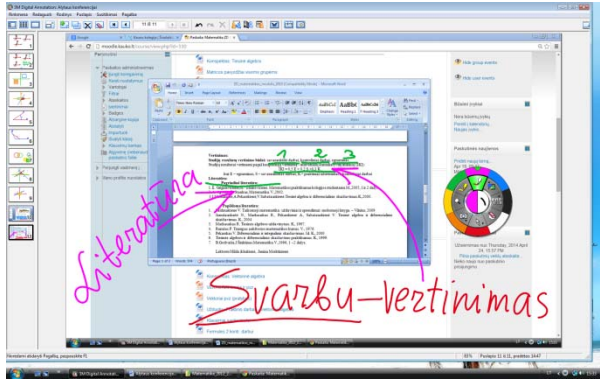
Slika 6. Uporaba grafičnih elementov iz galerije slik in iz tekstovnega orodja

Specifične opcije omogočajo uporabo komentarjev, obrobe teksta ali postavitve slik kot izrezkov kot tudi premikanje, rotiranje, spreminjanje velikosti, skupine ali kopije kateregakoli elementa (slika 7)

Slika 7. Primer kopiranja in spreminjanja velikosti slike

Možno je obnoviti, urediti in komentirati izrezane liste in jih dodajati v seznam sporočil po e-pošti ali po faksu ali jih preprosto pošiljati na tiskalnik. Komentarji pri odpiranju strani virtualnega Moodle razreda

	<p>(slika 8):</p> <p>Slika 8. Komentarji v virtualnem Moodle razredu na izrezano stran</p> <p>To je le nekaj primerov, ki kažejo prednosti SMART boarda. Uporaba table je vplivala na kvaliteto učenja in povečala interes študentov za zadevo. To orodje za poučevanje in učenje olajša učiteljevo delo. Skoraj vsi učni materiali, pripravljene za SMART board se shranijo v obliko prosojnic, kar omogoči, da jih kadarkoli spet uporabimo. Večina teh materialov se naloži v virtualni Moodle razred.</p>
<p>Opomba</p>	<p>Uporaba interaktivne table poveča zanimanje študentov in naredi učenje matematike bolj zanimivo, barvito, ter aktivira študente.</p>

3. 1. 8 Integrirani projekt “Poslovno srečanje v angleščini” (Aušra Arminienė, Simona Jankauskaitė)

Namen

Namen poučevanja in učenja je:

- 1) integrirati znanje in praktične izkušnje dveh študijskih predmetov in ustvariti okolje poučevanja in učenja, ki se približa realnemu poslovnemu svetu;
- 2) razviti družbene, poklicne in splošne veščine študentov z uporabo igre vlog.

Ta metoda namerava spodbuditi interdisciplinarno komunikacijo med urami poslovne angleščine in prakso v podjetju BPTE.

Predstavitve dejavnosti

Integrirani projekt “Poslovno srečanje v angleščini” je simuliran poslovni sestanek med študenti drugega letnika, ki so na praksi v podjetju Talija in študenti prvega letnika menedžmenta, ki študirajo poslovno angleščino. Naloga je bila oblikovana glede na interdisciplinarne povezave med obema predmetoma in izvedena z uporabo študija primera - igra vlog, poslovna simulacija, projekt. Dva predavatelja organizirata dejavnost. Uspešna izvedba naloge zavisi od priprave študentov. Študenti morajo biti vnaprej pripravljene na aktivnost, to je, na poslovni sestanek.

Poslovna angleščina: predavatelj da skupinsko nalogo 3 – 4 študentom, naj pripravijo samostojni projekt »Predstavitve podjetja, ki temelji na lastnih poslovnih idejah«. Študenti

morajo najprej oblikovati poslovno idejo in jo opisati v angleščini. To temelji na primerih že obstoječih podjetij kot tudi na pridobljenem znanju povezanih predmetov v modulu.

Predstavitve naj vsebuje poslovno obliko podjetja, dejavnost, zgodovino, oddelke in njihove aktivnosti, osebje, SWOT analizo in razvojne perspektive. Med pripravo na simulacijo poslovnega sestanka se nalogo predstavi publiki in se na kratko opiše idejo. V času priprav med urami se študenti naučijo novih fraz, potrebnih za uvodno komuniciranje, navezovanje kontaktov, pogajanja in za sestanke. Študenti pripravijo tudi vizitke in promocijski material podjetja.

Praksa v podjetju BPTE: predavatelj za praktično usposabljanje nadzira študente med sestankom. Študenti, ki delajo v različnih oddelkih BPTE, dobijo različne naloge. Študenti pripravijo kratko prezentacijo v angleščini o BPTE Talija (kadrovski oddelek) in njegovih ostalih oddelkih (odgovorni so vsi vodje oddelkov), poskrbijo za promocijski material o razpoložljivih proizvodih in storitvah, prevedejo opise v angleščino (Oddelek za marketing), pripravijo prodajne in kupne pogodbe, komercialne ponudbe in poskrbijo za pogoje plačil (komercialni, finančni oddelek). Zadolžene osebe se pripravijo na sprejem študentov prvega letnika ("poslovni partnerji"), pripravijo dnevni red (določijo odgovornosti glede na svoje dolžnosti, poslovno etiketo itd.).

Med sestankom študenti prvega in drugega letnika komunicirajo le v angleščini. Študenti BPTE predstavijo informacijo o svoji firmi, njeni dejavnosti, funkcijah vsakega oddelka itd., medtem ko študenti prvega letnika na kratko opišejo svoje lastne namišljene družbe (ki temeljijo na njihovih idejah). Poslovni sestanek je simulacija. Z uporabo razpoložljivih katalogov se ponudi proizvode in storitve podjetja BPTE, izvede se pogajanja o cenah, pogojih dobave in popustih. Predavatelj nadzira delo in svetuje, če da kdo prosi za nasvet. Da bi izvajali naloge bolj učinkovito, lahko predavatelji dajejo nasvete ali vprašanja, ki spodbudijo razmišljanje, osebni razvoj ali iskanje določenih rešitev v simulirani situaciji.

Povratna informacija: ko je naloga dokončana, študenti naredijo povzetek predstavitve. Kasneje vsak učitelj s študenti razpravlja o situaciji. Študenti komentirajo opravljeno delo, svoj pogled na situacijo in ocenijo prispevek vsakega študenta k skupinskemu delu. Predavatelj in študenti dajo povratno informacijo o izvedeni nalogi in o prispevku vsakega študenta.

Opomba

Med integriranim projektom se študente spodbudi h kreativnemu procesu, timskemu delu, sodelovanju in komunikaciji v angleščini, učenju, iskanju bolj privlačnih učnih metod. Poleg tega študenti zbirajo in analizirajo informacije, pripravljajo prezentacije, se učijo o poslovni etiketi, potrebni za organizacijo poslovnih srečanj, sprejem, navezovanje kontaktov. Študenti neodvisno odločajo, medtem ko komunicirajo s pomočjo e-pošte oziroma se pogajajo.

Potem ko študenti, ki izvajajo prakso v BPTE, pripravijo poročilo za informativno publikacijo *Simulith žinios¹ of the Simulith centre*. Za določitev povratne informacije o integriranem projektu je izveden pregled (poll analiza).

3. 1. 9 Integrirani projekt samostojnega učenja: prezentacija podjetja (Irena Jankauskienė, Zita Variakojienė)

Namen

Pridobiti potrebno teoretično znanje in praktične veščine, da bi predstavili izbrano podjetje v skladu z zahtevami glede strukture in javnega govora v tujem jeziku.

Predstavitev dejavnosti

Za prezentacijo študenti pripravijo 5 – 6 prosojnic. Vsaka prosojnica vsebuje logotip izbranega podjetja, tekst na prosojnicah mora biti urejen v odstavkih, mora vsebovati nekaj animacije ali drugih efektov, uporabiti tabele oziroma diagram.

Prvi tuji jezik: izberite online tekst o podjetju X. Uporabite informacije v tujem jeziku. Analizirajte gradivo in izberite najprimernejše informacije. Razdelite naloge v majhni skupini. Prevedite termine v litovščino. Naredite seznam besed (slovar). Preverite, če so termini pravilno uporabljeni. Pripravite in prilagodite tekst za prezentacijo (prosojnice): sledite ustrezni strukturi, preverite, če je kaj napak, naredite seznam besed.

Kriteriji za ocenjevanje:

Iskanje online informacije – 30 %, priprava prosojnic – 70 %.

Prvi tuji jezik:

- izvedba naloge in njene zveze metodološkim zahtevam – 20 %
- sposobnost demonstracije znanja tujega jezika, uporabe strokovnih izrazov – 20 %
- sposobnost demonstracije znanja tujega jezika v ustni predstavitvi – 20 %

Opomba

Študenti poiščejo, izberejo in generalizirajo informacijo o izbranem podjetju, obdelajo podatke z uporabo IT veščin, kreirajo dokument z uporabo MS Word in MS Excel, pripravijo prosojnice za prezentacijo samostojnega projekta, prezentirajo informacijo o izbranem podjetju v tujem jeziku glede na metodološke zahteve.

3. 1. 10 Integrirani projekt samostojnega učenja: prezentacija podjetja (Irena Jankauskienė, Aurika Vaičaitienė)

Namen

Pridobiti znanje in praktične veščine zahtevane za izpolnitev rezultatov pri pogajanjih in sposobnost za predstavitev izbranega gradiva v tujem jeziku.

Predstavitev dejavnosti

Umetnost pogajanja: definiraj cilje in predmet pogajanja, pritegni stranko in poskrbi za predlog, pomagaj stranki, da se odloči.

Drugi tuji jezik: izberi tekst o nemški kulturi in mentaliteti (kot je predlagal predavatelj ali po lastni izbiri), analiziraj gradivo in izbere potrebne informacije za praktično nalogo, porazdeli naloge v majhni skupini, prevedi termine v litovščino, naredi seznam ključnih besed (besednjak), priredi določene dele teksta: ponovno napiši stavke v preprosti nemščini, pripravi

priredjen tekst za prezentacijo (pisno): zasleduj ustrezno strukturo, preveri, če je kaj napak, naredi seznam besed. (Zagotovi, da so besede v tekstu pravilno uporabljene). Pripravi prezentacijo (ustno) – vsak študent približno 20 stavkov. Pripravi PowerPoint prezentacijo.

Ocenjevanje:

Umetnost pogajanja: 1. Izbor zadeve za pogajanje 20 %. 2. Postavitev ciljev, originalnost – 20 %. 3. Prezentacija situacije 60 %.

Drugi tuji jezik: 1. Prireditev teksta za nivo A 1.2 – 20 %. 2. Izvedba praktične naloge in povezanost z zadanimi zahtevami 20 %. 3. Sposobnost prikaza veščin v tujem jeziku za prireditev teksta 20 %. 4. Sposobnost prikazati znanje jezika ustno 20 %. 5. Timsko delo: 20 %.

Opomba

Nameravani rezultati: načrt pogajanj in prezentacija v nemščini (ustna in pisna).

3. 1. 11 Evalvacija ravnanja potrošnikov: odnos med potrošnikovim sistemom čutov in oglaševanjem. Ta tema je ena od desetih tem praktičnega izobraževanja, ki jih pokriva predmet Ravnanje potrošnikov (Associated Professor Dr Laima Jesevičiūtė-Ufartienė)

Namen

Namen te teme je praktično razumevanje potrošnikovega mišljenja in funkcioniranja njegovih/njenih petih čutov (vid, sluh, vonj, okus in dotik), ko reagira na oglaševanje, ki ga ustvarjajo in prikazujejo organizacije.

Predstavitev dejavnosti

Da bi zagotovili prostor za kreativnost in razvoj veščin timskega dela, se naloga izvaja v skupinah 3 – 6 študentov. Študenti si lahko sami izberejo člane skupine. To jih spodbudi, da izberejo ljudi, ki jim zaupajo in da prevzamejo odgovornost za kar najboljši možni končni rezultat.

Študenti morajo izbrati enega od znanih oglasov iz svojega okolja, ki jim je všeč, ki je zanimiv, ali pa jih, nasprotno, jezi (video, plakat, brošura, oglasna tabla itd.). Analizo je treba izvesti po naslednji logiki:

- skupina študentov mora ovrednotiti svoj pristop do izbranega oglasa s stališča potrošnika. Morajo pripraviti natančno razlago čustev, ki jih zbudi oglas in jih skušati razumsko dojeti.
- Naslednji korak v analizi izbranega oglasa je identifikacija in uporaba informacij različnih avtorjev, da razložijo uporabo in pomen različnih barv, zvokov, vonjev, okusov (če se uporabljajo) in površin.
- Ko analizirajo pomen posameznih elementov oglasa (na osnovi raziskovalnih in informacijskih virov drugih avtorjev), mora skupina oceniti, kako ti elementi gredo skupaj in če ustrezajo implementaciji ideje in vsebini oglasa kot tudi za končni vpliv na potrošnika.
- Končna faza naloge je kreativne narave. Študenti morajo razviti ideje za izboljšanje oglasa tako, da povečajo učinkovitost vpliva na ciljne potrošnike.

Opis naloge mora obsegati 1 – 2 strani v MS Wordu in ga je treba izročiti učitelju med seminarjem. Poskrbeti mora za oglasno sliko. V primeru video oglaševanja, mora biti glavni slip.

Med seminarjem se predstavi rešitev naloge z uporabo vizualnih sredstev (študenti lahko izberejo plakate, prosojnice, video gradiva itd.). Presentaciji sledi odprta diskusija, med katero vsak od študentov dobi točke za svoja vprašanja, pripombe, vpoglede itd. (eno vprašanje pomeni eno točko).

6 kriterijev za oceno študentove naloge:

- Točnost: če je naloga opravljena v roku, se dobi 10 točk. Če ni narejena do roka, student pri temu kriteriju dobi 0 točk. Na ta način se spodbuja študente, da pravočasno opravljajo naloge.
- Upoštevanje metodoloških zahtev za pisne naloge, ki jih uporablja inštitucija. To je način, na katerega se zagotovi enotnost pisnih nalog. Za ocenjevanje se uporabi 10 točk. Vsaka sistemska napaka (če student ne sledi zahtevam) zmanjša končni rezultat za eno točko.
- Popolnost pisne naloge: dobro sledenje vsebinski strukturi, ko se spoznava in uporablja teoretične drže v praktičnih situacijah. Za ocenjevanje se lahko dobi 10 točk.
- Kreativnost: individualen pristop do reševanja naloge, kreativnost in kako zanimiva je naloga. Možno je dobiti do 10 točk.
- Kvaliteta ustne prezentacije: jezik, izvršitev, vizualni materiali in sodelovanje v diskusiji. Možnih je 10 točk za oceno.
- Samoiniciativnost: točke po lastni predstavitvi, ko student sodeluje v diskusiji o drugih prezentacijah. Vsak student lahko za to dejavnost dobi več kot 10 točk.

Prvih 5 kriterijev se oceni kot rezultat skupinskega dela. Zadnji kriterij je individualen in odvisen od dela vsakega posameznega študenta. Končna ocena je aritmetično povprečje vseh 6 ocen.

Opomba

Študent mora biti sposoben uporabiti teoretično znanje o sistemu človeških čutov in njegovega odnosa do vedenja potrošnikov, ko dela marketinške odločitve za organizacijo.

3. 1. 12 Integrirana projektna naloga Priprava in analiza poslovnega projekta (Irena Klimavičienė, Virginija Piligrimienė)

Namen

Pomagati študentom pri pripravi poslovnega projekta in analizirati njegovo finančno vrednost za podjetje.

Predstavitev dejavnosti

Integrirana projektna naloga povezuje dva predmeta: Organizacijo poslovanja in Analizo kakovosti dela. Študente se spodbuja, da uporabijo teoretično znanje ne samo iz omenjenih, pač pa tudi iz drugih predmetov, razvijejo praktične in glavne strokovne veščine ter izvedejo raziskavo. Projektni pristop prispeva k razvoju logičnega in kreativnega mišljenja, pripravi

študente k iskanju potrebnih informacij v različnih informacijskih virih, povzemanju in sistematizaciji podatkov, iskanju utemeljenih finančnih odločitev in uporabi ustrezne metodologije, ko pripravljajo pisno verzijo naloge.

Študenti izvajajo nalogo v skupinah po 3 – 4, kar razvije tudi družbene veščine kot medsebojna komunikacija, tolerantnost, komuniciranje s strokovnjaki. Skupina opravi javno prezentacijo projekta, uporablja sodobne vizualne pripomočke, logično in jasno izraža ideje, se uči kritičnega pogleda na komentarje.

Uporablja se naslednje metode poučevanja/učena: projektni pristop, timsko delo, sodelovanje študentov in učiteljev, klasične in virtualne konzultacije, reševanje problemov, javne predstavitve in razprave, uporaba sodobne informacijske tehnologije (Internet Explorer, Microsoft Word, Microsoft Excel, Microsoft PowerPoint, Prezi presentation, Movie Maker itd.). Usklajevanje metod poučevanja in učenja omogoča doseg rezultata v kratkem času in je osnova za uporabo kreditnih točk ter kvalitete študija.

Koristi za študente. Namesto, da bi pripravili dve posamezni nalogi, študenti razvijejo samo eno; racionalna uporaba osebne časa in časa skupine; različne metode poučevanja in učenja vodijo v kvaliteto integrirane projektne naloge; študenti pridobijo dragocene izkušnje, ki jih lahko uporabijo tudi pri pripravi diplomske naloge.

Opomba

Rezultati: tržna analiza in analiza poslovnega okolja, utemeljitev poslovne ideje, priprava poslovnega projekta, finančna evalvacija, javna prezentacija, uporaba informacijskih virov in informacijske tehnologije.

3. 1. 13 Simulacija sodnega postopka (Kristina Lukauskaitė)

Namen

Glavni namen metode sodnega postopka je ne samo praktična uporaba pridobljenega teoretičnega pravnega znanja, pač pa tudi možnost za pripravo ustreznega dokumenta pravnih protokolov z uporabo določb materialnega in procesnega prava in razvoj veščin pravne retorike.

Predstavitev dejavnosti

V pripravi procesne simulacije je več stopenj. Najprej morajo študenti sodelovati pri predavanjih: opazujejo primere civilnih, kazenskih in upravnih zadev na sodišču prve stopnje. V tej fazi študent povzema pridobljeno znanje. Opazovanje sodnega postopka pripelje do drugačnega pogleda na predmet, ki ga študirajo, omogoči ocenjevanje pomena pridobljenega znanja, pridobitev novih izkušenj in razumevanje možne uporabe teoretičnega in praktičnega znanja. Študenti se razdelijo v skupine po 8 do 10 oseb in vsak med njimi dobi scenarij primera. Tretja stopnja je skupinsko delo, ki se prične z razdelitvijo vlog. Nato sledi uporaba dokumentov za pravni postopek, ki temelji na pridobljenem znanju, pravnih določbah in sodni praksi. Da bi pripravili govor za poskusni process in pridobili znanje o sosledju in pravilih sodne obravnave, se študente spodbuja, naj opazujejo virtualne sodne obravnave, ki jih omogoča litovska javna uprava. Gre za zelo uporabno gradivo za poučevanje in učenje. Četrta

faza je igra vlog v poskusnem procesu in evalvacija. Študenti ocenijo lastno izvedbo in izvedbo sošolcev ter identificirajo dobre in slabe točke. Ta faza je odlična za razvoj veščin spraševanja in dajanja utemeljnih odgovorov.

Opomba

Med uporabo simulacije imajo študenti možnost poslušati in se slišati v eni od vlog poskusnega procesa (tožnik, zagovornik, obtoženi, žrtev, tistega, ki daje izjavo, priče, eksperta, advokata, sodnika, javnega tožilca). Med simulacijo ima student možnost poslušati in slišati druge, kar podpira kritično samooceno in oceno drugih študentov.

Simulacija se uporabi s poskusom integracije znanja iz več predmetov, ki jih študenti predelajo. Priprava simulacije spodbuja študente – udeležence postopka – da se spomnijo znanja iz civilnega, civilnega procesnega prava, kazenskega, kazenskega procesnega prava, upravnega prava, upravnega postopka, pravoznanstva, pravne psihologije, pravne retorike in etike.

Simulacija omogoča integracijo ne le pravnih predmetov, pač pa tudi drugih metod poučevanja in učenja. Uporaba takšnih metod kot analiza sodne prakse in odločitev za praktične situacije kot tudi skupinsko delo spodbujajo sodelovanje in prispevajo k boljšemu razumevanju drugih, ki so potrebne za učinkovito uporabo simulacije.

Metoda simulacije omogoča prostor za kreativnost in pomaga pri izboru nadaljnjih direktiv pravnih študij kot tudi mesta za praktično delo.

Glede na pogostost uporabe opisane metode, ta lahko služi tudi kot orodje za razvoj profesionalnih veščin.

3. 1. 14 Naloga iz samostojnega učenja - Javna predstavitev sebe ali družbe (Vilija Mačiulienė)

Namen

Pridobiti znanja o pravi podobi, ki oblikuje verbalne in neverbalne parametre javnega govora in razviti zavesten pristop do potrebe po pravilnem in razločnem strokovnem jeziku.

Predstavitev dejavnosti

Ste predstavnik družbe, ki sodeluje v projektu, namenjenem prezentaciji družbe ali njenih proizvodov. Pripravite javni govor, s katerim boste predstavili sebe ali družbo. Če boste predstavili sebe, pri pripravi skušajte odgovoriti naslednja vprašanja: Kdo sem? Kakšne so moje izkušnje? Zakaj sem tu? Kakšen je namen mojih dejavnosti? Kako sem lahko zanimiv? Poiščite primerno zgodbo, situacijo in dogodek, motiv zgodbe ali anekdoto, s katero boste pričeli prezentacijo na nenavaden način. Če boste predstavili družbo ali njene proizvode, skušajte izbrati enega, ki je vključen v virtualne kataloge in se skušajte naučiti o njem čim več je mogoče. Zapomnite si dejstvo, da je dobra prezentacija zanimiva zgodba. Zanimiva zgodba ne more biti dolga, zato morate biti previdni, ko izbirate informacije za prezentacijo, načrtujete čas in strukturo. Imejte v mislih pravila sestavljanja besedil, pripravite si pisno verzijo vaše prezentacije. Ko to naredite, poudarite bolj redke koncepte, glasno preberite

celoten tekst, ocenite logiko in trajanje prezentacije in se naučite besedila na pamet. Trajanje prezentacije ne sme biti daljše od 3 minut.

Javno prezentacijo boste morali izvesti pred skupino prijateljev v razredu. Govornik se snema. Video informacija se analizira in se s tem poda feedback in ocena.

Opomba

Delovne metode: analiza informacijskih virov, demonstracija, prezentacija.

3. 1. 15 Kratko snemanje video filmov kot učna strategija in njihova aplikacija pri študiju splošne prakse za medicinske sestre (dr. Viktorija Piscalkiene)

Namen

Kratek opis naloge: delo v timu (4 – 6 študentov), ki pripravijo kratek video film, ki opiše dejavnost sestre pri zagotavljanju psiholoških potreb pacienta in izvede poučevanje pacienta. Naloga omogoča, da se dosežejo tri strokovne kompetence, ki so določene v študijskem programu: komuniciranje in sodelovanje s pacienti in njihovimi družinskimi člani; sposobnost personaliziranja nege v vseh fazah negovalnega procesa itd.

Predstavitev dejavnosti

Projekt samostojnega učenja je izvedlo 85 študentov drugega letnika programov pri splošni negovalni praksi. Vsi posnetki so zadostili ciljem projekta samostojnega učenja in omogočili doseganje nameranih učnih rezultatov študijskega programa in pridobitev strokovnih kompetenc kot določeno v študijskem programu (17 videov). Ocena projekta je bila izvedena na formalen in neformalen način. Formalno ocenjevanje je bilo v primerih, ko so predavatelji ocenili dela študentov z uporabo ocen. Neformalno ocenjevanje: študenti so imeli priložnost sodelovati v pregledu video filmov in so izbrali tri filme, ki so jim bili najbolj všeč.

Med individualnim in nejavnim glasovanjem so morali študenti izbrati najboljše filme glede na vsebino in kvaliteto prezentacije. Po sumiranju rezultatov so določili tri filme, ki so prejeli nagrado. Med naslednjim predavanjem so objavili dobitnike nagrad.

Študenti uporabljajo različne vire informacij za ustvarjanje video filmov. Nekateri so poiskali informacijo na internetu (67.5%), v knjigah in priročnikih (60.8%) in analizirali e- učni material (54%). Manj kot tretjina študentov je uporabila lastne osebne izkušnje ali nasvet sorodnikov/znancev.

Eden od največjih problemov, s katerimi se študenti srečujejo pri snemanju filmov, je pomanjkanje ustreznega okolja za filmanje. Okrog tretjina študentov je izrazila mnenje, da je bil to problem 23 vseh študentov, ki so sodelovali, je navajalo, da so imeli tehnične probleme. Pomanjkanje tehničnih izkušenj najbolje ilustrira naslednja izjava »Nihče iz skupine ni mogel uporabiti Movie Marker programa«. Več kot 60% študentov je navedlo, da so aktivnosti glede naloge omogočile izboljšanje komunikacije in sodelovanja s pacienta in njihovimi sorodniki kakor tudi skupinske delovne veščine. Skoraj vsi študenti (96%) so navedli, da je bilo sodelovanje pri video filmih koristno.

Opomba

Kratki video filmi temeljijo na metodi simulacije, z uporabo aktivnih in interaktivnih metod, konstruktivnega znanja in procesov pridobivanja veščin, ki bazirajo na sodelovanju, timskem delu, študiji sebe, odgovornosti, kreativnosti in evidencah.

3. 1. 16 Integrirana naloga v okviru samostojnega učenja: projekt Ocena možnosti za razširitev vrste proizvodov z uvedbo novih imenov znamk in razvoj osebnih prodajnih veščin (Rasa Šabrinskienė, Jūratė Maščinskienė)

Namen

Oceniti znamke izbrane skupine proizvodov (na primer športna obutev, oblačila itd.) na tržišču in po izvedbi analize konkurence na trgu Simulith poskrbeti za predloge za razširitev proizvodne vrste poslovnega podjetja za praktično izobraževanje (BPTE) kot tudi pripraviti prodajne programe za izbrano skupino proizvodov.

Predstavitev dejavnosti

Marketinška segmentacija je delitev trga na dele, ki temeljijo na demografskih, geografskih in psiholoških potezah kot tudi identično ali podobno reakcijo potrošnikov proti marketinškim faktorjem.

Za izvedbo analize Simulith in litovskega e-trga identificirati neposredni niz proizvodov in v tem segmentu povezanih konkurentov. Informacijo o konkurentih se lahko najde na spletni strani Simulith (www.sl.viko.lt) kot tudi na litovskih e-trgovinah (poiščite 3 – 5 trgovin).

Za zbiranje informacij o znamkah izbrane proizvodne skupine na litovskem e-trgu. V prvi fazi je zelo pomembno zbrati informacije o znamkah, ki bodo izbrane pod določeno skupino proizvodov in uporabiti informacije, ki jih daje proizvajalec za identifikacijo glede na proizvajalca, ime in cilj.

Z uporabe nomenklature seznama identificirati kvaliteto in značilnosti izbrane proizvodne skupine: namenoma ovrednotiti faktorje, ki določajo potrošno vrednost dobrine. Nabaviti kontrolni fitnes po namenu, kvaliteti, ustreznih dobaviteljnih in pripeljati do redukcije cen. Pred odločanjem je treba upoštevati potrebe strank.

Na osnovi analize izbrane proizvodne skupine in konkurenčne situacije tako v Simulith kot na litovskem e-trgu predlagati razvoj novega niza proizvodov BPTE.

Formulirati novi BPTE niz proizvodov, ki temelji na analizi izbrane skupine proizvodov.

Pripraviti podrobno analizo novega niza proizvodov (širina, globina, predlagane znamke, cene).

Pripraviti katalog novega niza proizvodov (elektronska in natisnjena verzija).

Pripraviti scenarij za izbrano skupino proizvodov. Ta scenarij je namenjen podpori prodajnikov in sistemiziranju informacij o prodanih dobrinah, razvoju osebnih prodajnih veščin in lažji komunikaciji s kupcem.

Za pripravo prezentacije Power Point samostojne naloge. Prezentacija mora vsebovati.

Uvod v BPTE ciljni segment/potrošnika.

Uvod v analizo tržne konkurence (na Simulith in litovskem e-trgu).

Uvod v znamke, predvidene za porast izbranega niza proizvodov BPTE.

Uvod v novi katalog proizvodov z uporabo prodajnih scenarijev.

Opomba

Nov obogaten BPTE katalog proizvodov bo pripravljen kot rezultat najdb tržne raziskave. Prodajni scenarij bo služil kot baza za prikaz osebnih prodajnih veščin ob uvajanju novega niza proizvodov.

3. 1. 17 Kako pripraviti nalogo samostojnega učenja za predmet strokovna angleščina (Rasa Šemiotienė)

Namen

Razviti študentovo neodvisnost in odgovornost kakor tudi strokovne kompetence, jezikovne veščine, sposobnost analiziranja, povzemanja, izvajanja zaključkov, razvijanja individualnega in skupinskega dela tako, da se omogoči uporabo pridobljenega znanja in oceni rezultate naloge samostojnega učenja.

Predstavitev dejavnosti

Razdeli študente v skupine po 4 - 5 študentov.

Ko se pripravlja portfolio o izbrani družbi, je treba zadostiti naslednjim zahtevam:

Ime firme.

Tip posla. Glavne aktivnosti.

Zgodovina in razvoj podjetja.

Lokacija, oddelki, tehnična baza.

Organizacijska struktura, upravna struktura.

Število zaposlenih, njihove kvalifikacije, izkušnje, načini motiviranja.

Tuji partnerji (če obstajajo). Uvoz - izvoz.

Letni prihodek, dobiček.

Močne in šibke točke družbe in možnosti za izboljšave.

Perspektive družbenih aktivnosti.

Pripraviti ustno prezentacijo naloge (timsko delo). Trajanje: 20 – 25 min (prosojnice v Power Pointu).

Opomba

Študenti bodo poznali in bodo sposobni uporabiti glavne koncepte angleškega jezika, ki so potrebni za diskusijo na naslednjih področjih: vodenje podjetja, ekonomika, trženje, oglaševanje, finance, računovodstvo, notranje komuniciranje, strokovna komunikacija itd.

3. 1. 18 Ustanovitev in vodenje športne organizacije (Dr. Andrius Šimkus)

Namen

Pridobitev in sposobnost za uporabo znanja, potrebnega za vodenje športnih organizacijskih procesov in virov.

Predstavitev dejavnosti

Študenti razvijejo koncept športne organizacije (specifika, t.j. profesionalni šport, masovni šport. Vrsta aktivnosti, t.j. preventivno vključevanje otrok in mladih, orientirana na rezultate, aktiven prosti čas, rekreacija s pomočjo športa, usmerjenost proti profesionalnemu razvoju ene športne branže itd.). Glede na pravne zahteve se ustanovi pravna oseba (kar zavisi od izbrane oblike pravne osebe, pripravi se potrebne dokumente, t.j. protokol o ciljih in ustanovitvi. Pripravi se tudi struktura organizacijskega menedžmenta (funkcionalne enote in opis njihovih aktivnosti kot tudi odgovornost; treba je grafično predstaviti organizacijsko strukturo, ki osvetli medsebojno povezanost med enotami.

Teme praktičnih nalog/samostojnih nalog:

- Primerjalna analiza glavnih oblik podjetja
- Vodenje sprememb v JSC X
- Načrtovanje materialnih resursov
- Služba strankam
- Vodenje naročil

Opomba

Študent bo sposoben izbrati in voditi človeške in druge vire, potrebne za zagotovitev učinkovitih dejavnosti organizacije.

3. 1. 19 Ustanovitev pravne osebe (Vitalija Skėruvienė)

Namen

Sposobnost uporabiti zakonske normativne akte; vedeti, kaj je civilno pravo in kaj regulira; razumeti pravne akte, ki veljajo za pravne razmere poslovanja; biti sposoben pripraviti dokumente, ki se zahtevajo za ustanovitev pravne osebe.

Predstavitev dejavnosti

Analizirati določbe civilnega zakonika Republike Litve, ki velja za pravne osebe; analizirati zakone, ki veljajo za pravno obliko podjetja (v Republiki Litvi lahko delujejo pravne oblike podjetij kot javne družbe, privatne družbe, državna podjetja, občinska podjetja, kooperativna podjetja, kmetijske družbe, splošno partnerstvo, partnerstva z omejeno odgovornostjo, s.p., majhna skupnost in evropska gospodarska interesna skupina, evropska družba, evropska kooperativna družba). Izbrati enega od podjetij in na osnovi ustreznih zakonov pripraviti dokumente, da bi ustanovili pravno osebo.

Opomba

Ko izvedejo ta projekt, študenti poznajo zakone, ki urejajo pravno obliko podjetja, so sposobni uporabljati pravne normativne akte in jih uporabljati v praksi ter pripraviti zahtevane dokumente za ustanovitev pravne osebe in jih posredovati v register pravnih oseb.

3. 1. 20 Integrirana naloga samostojnega učenja: Obvladovanje konfliktov zaradi odpuščanja delavcev (Birutė Leonienė, Vitalija Skėruvienė)

Namen

Uporaba primerov v primerih konfliktov zaradi odpuščanja delavcev, podprtih s sodno prakso in dejavnostmi družb, da bi identificirali razloge in posledice; napovedali možnosti za vodenje takšnih situacij in jih javno prezentirali.

Predstavitev dejavnosti

Zahteve za izvedbo naloge.

Študenti morajo biti seznanjeni s predmeti osnove prava in osnove vodenja.

Naloge se izvaja v skupinah.

Potrebne so 4 skupine študentov: dve analizirata prvo situacijo, drugi dve pa delata na drugi kot na analognih odločitvah vrhovnega sodišča o poteku pogodbe o zaposlovanju.

Analiza konfliktne situacije, ki jo izvajajo člani skupine, se prikaže v pisnem poročilu, ki se ga pripravi z upoštevanjem metodoloških zahtev za pisne naloge Fakultete za menedžment in ekonomiko. Vsak član skupine poskrbi za individualne primere pritožb in razmišljanje o pridobljenem znanju in izkušnjah.

Individualno delo v času priprave naloge:

Ko študenti analizirajo dano situacijo in informacijske vire, ki jih posredujejo učitelji, morajo identificirati razloge za in posledice odpuščanja delavcev.

Študenti morajo v skladu z zahtevami napisati izjavo o kršenju pravic delavca za sodišče.

Študenti pripravijo razmišljanje, v katerem prikažejo, kakšno znanje in izkušnje so pridobili.

Skupinsko delo:

Študenti se v skupini odločijo o razlogih in posledicah konfliktne situacije.

Pripravijo možne menedžerske odločitve za analizirane konflikte in jih javno predstavijo.

Študenti ovrednotijo odločitve, ki jih predlaga drugi tim za isto konfliktno situacijo.

Opomba

Pridobiti veščine za reševanje konfliktov v zvezi s pravnimi izjavami; sposobnost pisanja izjav, s katerimi branjo kršenje svojih pravic.

3. 1. 21 Esej (Dr. Dalia Štreimikienė)

Namen

Polemično razmišljanje o določeni temi

Predstavitev dejavnosti

Esej (francosko *essai* – poskus) je strukturirano, skladno, kratko pisno delo, za katerega je značilen specifičen stil in argumenti. Priprava za esej vključuje prejšnje izkušnje in pridobljeno znanje. Ko študent dobi temo, mora razmisliti ne o tem, kaj ve (katera pisna dela ali publikacije je prebral ali katere TV showe je gledal), pač pa o tem, kaj hoče povedati o temi. Pomembno je, da izrazi svoj pogled na zadevo in da ima dovolj informacij. Uvod mora

vsebovati specifične informacije kot na primer bistvo problema in hipotezo. Glavno idejo eseja je treba izraziti v enem stavku, se pravi, da morajo študenti navesti določeno trditev, ki jo je treba dokazati. Glavni stavek v uvodu mora jasno razkriti bistvo. Pomembno je določiti povezavo med problemom, ki se ga analizira in vire informacij. Dober začetek eseja mora zbuditi zanimanje bralca. 2. Jedro eseja mora vsebovati lastno idejo za zagovor, druge poglede ali ideje o temi ter razmišljanje, ki temelji na argumentih. Ta del predstavi, kaj oseba, ki piše, zna. Ta del pokaže, da avtor ve, kaj govori in pripravi bralca, da verjame v pravilnost njegovih argumentov. Vsak odstavek mora vsebovati informacije in mora biti dobro strukturiran. Potrebno je dovolj dejstev, ki pokažejo, da ima avtor dovolj znanja, da izvede analizo. Dejstva, ki niso povezana s temo eseja, je treba izključiti. Na koncu vsakega odstavka so potrebni delni zaključki. Da bi povezali vse argumente, je treba uporabljati določene povezovalne besede. 3. Zaključki so na koncu eseja. Ta del eseja ima namen prikazati glavno idejo, ki je bila definirana, razpravljati in zagovarjati. Ta del povzema ali na novo in boljše formulira glavno idejo eseja. To se lahko naredi s povezavo začetka in konca eseja. Dolžino eseja določi predavatelj (priporočena dolžina 1 – 2 strani). Eden glavnih kriterijev za ocenjevanje je sposobnost jedrnatno izraziti idejo. Število informacijskih virov določi predavatelj (od 3 do 20).

Opomba

Ocenjevanje eseja je kompleksno in se ga včasih smatra kot subjektivno. Študenti so lahko razočarani nad komentarji predavatelja. Pomembno je, da predavatelj daje študentom feedback. Komentarji predavatelja morajo biti jasni in natančni. Študenti morajo vedno vedeti, kaj so slabe strani in kaj naj naredijo, da se jim za naprej izognejo. Priporočljivo je, da predavatelj piše podroben komentar, ki identificira močne in šibke točke.

3. 1. 22 Miselne sheme (Dr. Biruta Švagždienė)

Namen

Miselna shema je izraz razmišljanja, posvečenega mislim, idejam, rešitvam, zbranim okrog osrednje teme.

Predstavitev dejavnosti

Tony Buzan (2012) predlaga, da se pri oblikovanju miselne sheme uporablja naslednje korake:

1. Napišite glavno temo na sredino lista. Uporabite vsaj 3 barve in dodajajte veje k osrednji sliki.
2. Rišite simbole, podobe, kode in različne skale.
3. Izberite ključne besede in jih napišite z drugačnimi črkami.
4. Uporabite eno besedo/sliko na eno vejo.
5. Veje morajo biti povezane s sliko v sredini.
6. Dolžina črte naj bo enaka dolžini besede ali slike.
7. Uporabiti barve kot kodo.
8. Ustvarite originalen stil.

9. Določite in definirajte povezave.

10. Pazite, da je vse jasno in navadite se uporabljati žarkovno hierarhijo, strukturo ali glavno naslove vej.

11. Sheme so idealno orodje za izražanje naravne sposobnosti za ustvarjanje in uporabite jih za učinkovite rešitve.

Miselne sheme lahko olajšajo delo, npr. pripravijo za srečanje ali nov projekt, izpit, poročilo, načrt izleta, dogodkov itd. Ko napiše ključne besede ali fraze na list papirja, predavatelj naredi kopije in da vsakemu študentu na začetku predavanja. Študentom pove, da je njihova naloga ugotoviti, kaj ključne besede ali fraze pomenijo. Študenti lahko to naredijo na različne načine kot je aktivno poslušanje predavatelja, učenje od drugih in iskanje informacij v različnih virih literature. Študenti morajo imeti na razpolago knjige in druge vire. Na koncu predavanja predavatelj spet uporabi kos papirja s ključnimi besedami. Po naključju izbrani študenti dobijo vprašanja o tem, kako so razumeli informacije. Druge študente se prosi, da dopolnijo informacijo.

Kako pripraviti miselno shemo?

1. Izbrana tema je osnova ali center sheme.

2. Glavna dejstva so veje na shemi.

3. Vsaka veja ima manjše veje, ki dopolnjujejo glavna dejstva.

Študenti morajo napisati besedo ali narisati sliko, ki je povezana s temo. Simbole, ki izražajo misel ali znake, se postavi okrog besede ali slike v center in se postopoma polni celotno stran. Ključne besede se piše z velikimi črkami. Na isti višini naj bo samo ena beseda ali simbol.

Veje morajo biti enake dolžine kot besede. Treba je uporabljati različne barve in fonte. Vse misli, ki se pojavijo, je treba vključiti v shemo, prav tako tudi dejstva, ovire, primerjave z drugimi nalogami. To metodo se lahko uporablja za zapomnitev znanja, za kreiranje novega znanja, izboljševanje znanja tujih jezikov.

Koristi miselnih shem: 1. Identifikacija teme in podtem. 2. Pomaga pokazati vsak element. 3. Hitro ocenjevanje situacije. 4. Pomaga, da se izognemo dolgim razlagam, analizam in piflanju.

Področje uporabe: Turizem. Orodja. Kos papirja, svinčniki, pisalni pribor, lepilni trak, barvni samolepilni lističi. Uporaba in vzorci: to metodo so uspešno uporabili za temo »Potovalni načrt« v modulu Organizacija turističnih storitev. Na osnovi družbeno-kulturnega okolja, lastnih izkušenj in uporabe metode miselnih shem študenti narišejo potovalni načrt, ustvarijo ime zanj in to prezentirajo javnosti. Poleg tega pripravijo poročilo o storitvi, njeni privlačnosti in implementaciji. To metodo se lahko uporabi za prezentacijo dogodka (organizacija priložnostnih dejavnosti v času ekskurzije) kot nalogo za skupinsko delo.

Opomba

Za vsako veljavno in pomembno izjavo študent dobi eno točko. Hierarhija. So vsi koncepti predstavljeni v hierarhiji? Je vsak koncept napisan kot manj splošen in manj specifičen kot koncept zgoraj? Za vsak veljaven hierarhični nivo študent dobi 5 točk. Navzkrižne povezave. Ali so razmerja med različnimi segmenti hierarhične strukture pomembna? Ali so veljavna in pomembna? Za vsako veljavno razmerje se dobi 10 točk. V primeru, da je navzkrižna povezava veljavna, vendar ne sintetizira podobnih konceptov ali izjav, se dobi 2 točki. Primeri. Vsak specifičen dogodek ali objekt, ki ustrezno ilustrira koncept, se lahko oceni z 1

točko. Eksperti narišejo miselno shemo, ki se smatra kot model za ocenjevanje, nato pa se oceni shemo vsakega študenta. Da bi določili, če je študent razumel temo, se točke, ki jih prejme, deli s točkami modelne mape in nato množi s 100 %. Nekateri študenti uspejo ustvariti boljšo miselno mapo kot je model.

3. 1. 23 Projekt – organizacija izleta (Violeta Urbaitė)

Namen

Sposobnost organizirati turistični izlet v Litvo.

Glede na projektno tipologijo je ta projekt: razvoj proizvoda (storitve); tipičen; družbeno-organizacijski; kombiniran: izobraževalni, raziskovalni, kratkoročni – 4 mesece; povprečen; ni zapleten z oziroma na vodenje; vključuje skupino študentov drugega letnika, enojen.

Predstavitev dejavnosti

Projekt – ORGANIZACIJA IZLETA – se uporablja kot metoda poučevanja in učenja – gre za proces, odločanje, aktivno sodelovanje vsakega člana:

- I. Uvod (uvod v projektno nalogo in ocenjevanje, kriteriji za samo ocenjevanje, seznanitev).
- II. Izbira (kaj in kako se lahko naredi – faza generacije idej).
- III. Odločitev (kaj in kako bomo delali – začetek samostojnih skupinskih dejavnosti, identifikacija namena in ciljev).
- IV. Načrt (načrtovanje dejavnosti in delitev vlog).
- V. Dejavnosti (implementacija načrta – zbiranje in organiziranje informacij, priprava prezentacije).
- VI. Prezentacija (prezentacija rezultatov projektnih skupin).
- VII. Ocenjevanje in samoevalvacija (procesa in rezultata).

Končna ocena projektne naloge obstoji iz naslednjih elementov:

- 40 % - proces projektne dela, kriteriji ocenjevanja: večšine komuniciranja in aktivna participacija študentov v skupinskih dejavnostih med pripravljanjem za izbrano vlogo (menedžerji, vodniki ali animatorji);
- 60 % – komunikacijske veščine in rezultati timskih dejavnosti med izletom (komunikacija in sodelovanje).

Primerjalni delež (v %) ocenjevanih elementov projekta v končni oceni predmeta: – 20 %.

Opis turistične poti

Priporočljivo je vnaprej razmisliti (ali pripraviti) načrt potovanja:

- posvetiti pozornost delovnemu času objektov in voznikov, sezoni in skušati doseči kar največjo vključitev turistov.
- Napovedati, katere objekte bodo turisti obiskali, kaj bodo delali, koliko prostega časa bodo imeli, kdaj se bodo morali vrniti na avtobus itd.
- Napovedati možnost za načrtovane dejavnosti (“kaj če” zaradi vremenskih pogojev, spremenjenega časa za obiska kraja itd.).

Poskrbeti za kratko informacijo o poti in načrtu potovanja:

- Vključena mesta/naselbine in objekti

- Trajanje izleta, predvideni čas vrnitve
- Specifika izleta.

Med izletom:

- Predstaviti načrt potovanja;
- Identificirati glavna tranzitna mesta;
- Poskrbeti za kratko zgodovinsko, gospodarsko, družbeno, kulturno informacijo o mestih, skozi katera se potuje;
- Informirati o predvidenih odmorih, njihovem trajanju, priložnostih.

Potem ko se prispe na destinacijo:

- poskrbeti za podrobno zgodovinsko, ekonomsko, družbeno, kulturno in aktualno informacijo o obisku mesta in objektov;
- voditi ekskurzije predvidene v programu (seznanitev z in obisk predvidenih mest);
- informirati o cenah vozovnic;
- informirati o času in kraju srečanja;
- poskrbeti za koristne informacije (kje bi jedli, kakšne dodatne objekte/mesta bi si še ogledali, kje bi kupili spominke, informacije o lokalnem transport ali komunikacijskih uslugah itd.).

Lahko rečemo, da je projektna metoda "Organizacija potovanja" ena od najbolj učinkovitih metod poučevanja in učenja za študente, ki želijo uspešen razvoj sebe in svoje profesionalne kariere.

Opomba

Zato projektna metoda zagotavlja učinkovito pridobivanje tako strokovnih veščin – organizacija izleta in kvalifikacije visokošolskega izobraževanja; pomaga razširiti naslednje značilnosti študentove osebnosti: aktivna vključenost, samoiniciativnost, radovednost, interes, podjetniški pristop, odprtost, strpnost do drugačnega obnašanja, želja po doživljenjem učenju, kreativnost. Študenti imajo radi sodobne metode poučevanja in so odprti za spremembe in inovacije v študijskem procesu.

3. 1. 24 Samostojna naloga: Posebnosti poslovne komunikacije s predstavniki države X (Danguolė Žuklienė)

Namen

Pripraviti se za poslovno komuniciranje s člani izbrane države/kulture.

Predstavitev dejavnosti

Ta samostojna naloga je predvidena za študenta, da bi prikazal ustrezen nivo poznavanja komunikacijskih posebnosti, načina mišljenja in specifičnosti obnašanja s poslovnimi predstavniki iz določene države/kulture med pogajanjem in sprejemanjem odločitev. V pisno nalogo je treba vključiti naslednji opis: ali je država primer strukture, ki je bolj usmerjen proti profesionalni komunikaciji ali spada med tiste, ki posvečajo več pozornosti osebnim

odnosom, t.j. je bolj pripravljena delati s tistimi, ki jim lahko bolj zaupa – družinskim članom. V nalogi je treba analizirati predpogoje in potencialne konflikte in probleme, ki nastanejo med predstavniki teh dveh različnih kultur kot tudi njihove rešitve.

V delu je treba raziskati tudi pristop predstavnikov države proti situaciji zaposlenih in njihovem nivoju moči. Status, hierarhija in nivo avtoritete lahko neposredno vplivajo na nivo izkazanega spoštovanja. Predstavniki tako imenovanih neformalnih kultur bolj cenijo egalitarne skupnosti z manj izraženimi razlikami v statusu in avtoriteti, kar je lahko problem, če se komunicira s predstavniki iz držav, v katerih vlada hierarhija.

Zelo različen je tudi pristop svetovnih kultur do časa. Nekatere kulture cenijo čas in točnost je zanje nujnost, medtem ko druge polagajo na to manj pozornosti in se ne menijo za končne roke. Da bi se izognili konfliktom, povezanim s časom, se je treba na to strokovno pripraviti.

Zelo pomembno je analizirati in razumeti bistvo neverbalnih komunikacijskih oblik. S tega stališča se lahko kulture razdeli v ekspresivne in rezervirane. Če se temu ne posveča pozornosti, lahko takšne razlike povzročijo veliko problemov v komunikaciji. Zelo pomembno je opazovati, kakšna je sprejemljiva medosebna razdalja. Znanje o razlikah pri vzpostavljanju očesnega kontakta (ali ga vzdrževati ali se tega izogibati) je prav tako pomembno, ker se ga v različnih državah različno interpretira. Telesna govorica, katere posamezni elementi imajo drugačen pomen v različnih kulturah, je tudi zelo pomembna.

Določeni problemi lahko nastanejo zaradi različne interpretacije telesnega jezika: kar se smatra za vljudno in pravilno obnašanje v eni kulturi, lahko ima v drugi čisto nasproten pomen. Zato je potrebna celovita priprava. Ko študenti o teh zadevah pišejo v nalogi, morajo pokazati razumevanje protokola/etikete v profesionalni komunikaciji.

Opomba

Študent se s tem nauči profesionalne komunikacije s predstavniki iz druge kulture/države.

3. 1. 25 Poslovna etika: samostojna naloga (Danguolė Žuklienė)

Namen

Ko študent pridobi teoretično znanje o predmetu, mora demonstrirati svoje znanje s pomočjo uporabe znanje pri analizi dejanskih situacij, s prezentacijo določenih ukrepov in faz (kodeks etike) implementacije v organizaciji.

Predstavitev dejavnosti

Študenti izberejo temo, ki jim je všeč, med spodnjimi 6:

- Razložite/navedite razmišljanje o tem, kako lahko elementi etike v organizacijski strukturi povečajo konkurenčnost.
- Analiza pogojev in okoliščin za samoreguliranje zaposlenih, samokontrolo in odgovornost – implementirana družbena pogodba med delodajalcem in delavcem.
- Družbeni predpogoji za teorijo interesnih skupin, njeno bistvo in resnična vrednost v poslovnih odnosih.
- Koncept družbeno odgovornega poslovanja in njegova razvidnost v družbenih aktivnostih.
- Integracija načel trajnostnega razvoja v turističnih dejavnostih in v nastanitvenih podjetjih.

- Struktura kodeksa etike, okoliščine za njegovo pripravo in pogoji za njegovo resnično učinkovitost.

Oceniti organizacijsko okolje družbe in identificirati resnične elemente, ki omogočajo predpogoje za integracijo infrastrukture etike v njene aktivnosti (ustvaritev resnične etike).

Identificirati realne ukrepe in specifične korake, potrebne za implementacijo odnosov, ki temeljijo na zaupanju in odgovornosti med vsemi interesnimi strankami v podjetju.

Opisati koncept organizacijske kulture in pogojev za humanizacijo delovnih odnosov, kar je temelj za povečanje odgovornosti in lojalnosti zaposlenih.

Identificirati elemente družbeno odgovornega poslovanja v aktivnostih družbe, razmisliti o njihovi vrednosti in vplivu na konkurenčnost družbe.

Specificirati priložnosti za implementacijo načel trajnostnega razvoja v turističnih dejavnostih in podjetjih za nastanitev.

Kreativno uporabiti specifične primere etičnega vodenja litovskih družb.

Opomba

Pisna verzija naloge mora biti pripravljena v skladu z metodološkimi zahtevami za pisno nalogo, ki jih je odobrila Fakulteta za menedžment in ekonomiko.

4. DOBRE PRAKSE V POLJSKI

4. 1 Dobre prakse v učnem procesu

4. 1. 1 Uporaba metod e-učenja na Univerzi za humanistiko in ekonomijo v Lodzu (dr. Andrzej Gołębiowski in dr. Gerard Paweł Maj)

Namen

1. Zadovoljiti naraščajoče potrebe študentov, da bi pridobili znanje iz sodobnih virov in s hitrim razvojem informacijske tehnologije, so bili razviti on-line študijski programi, katerih namen je doseči čim širšo publiko.
2. Naraščajoče število študentov na Poljskem v osemdesetih in devetdesetih letih 20. stoletja je prisililo univerze, da so se odprle večjemu številu študentov. Eden od načinov je tudi uvajanje metod, ki omogočajo učenje na daljavo.
3. Kandidati in študenti so sprejeli spremembe kot dobrodošle, zato je prišlo do odklona od neposrednega stika. Učne metode, ki uporabljajo internet, temeljijo na identifikaciji virov znanja, na oblikovanju samostojnega razmišljanja študentov in podpora študentov pri iskanju kreativnih izobraževalnih rešitev.
4. Prilagoditev kurikula zahtevam Ministrstva za znanost in visokošolsko izobraževanje.
5. Izobraževalno delo, ki temelji na predavanjih, vajah, laboratorijskem delu, seminarjih itd. ni dovolj glede na obstoječe realnosti trga dela. V tem kontekstu naraščajo potrebe po razširitvi ponudbe izobraževalnih predmetov in usposabljanja, vključno s tistimi online.
6. Uvajanje na študente osredotočenih predmetov jim daje priložnost, da pridobijo veliko kvalifikacij vzporedno z visokošolsko stopnjo. Zato so ti diplomanti bolj konkurenčni na odprtem trgu dela.
7. Predmeti, organizirani s pomočjo interneta, omogočajo uporabo sodobnih tehnologij, prihranijo čas študentom in predavateljem in omogočajo boljše kontakte.
8. On-line akademija omogoča ne le podporo študentom pri učnem procesu, pač pa tudi pri osebnem, profesionalnem in družbenem razvoju. Te oblike podpore so še posebej pomembne, kadar imajo študenti osebne ali čustvene probleme, v primerih invalidnosti, dolgotrajne bolezni ali rehabilitacije.
9. Svetovanje študentom poteka v dveh oblikah: enkratni nasvet ali dolgotrajnejše psihološke terapije s pomočjo virtualnih orodij.
10. Skupaj s predavatelji se ustvarijo akademske skupnosti, katerih cilj je skupno iskanje rešitev za problem študentov. To je posebej razvidno v primeru dela z invalidnimi študenti.
11. On-line univerza daje možnost hitre povezave med študentom in učiteljem. Primeri te vrste so Virtualna pisarna dekan, Virtualna soba predavateljev, Virtualna soba študentov, Virtualna knjižnica in druge.

12. V didaktičnem na študente osredotočenem delu z e-metodami učitelj postane študentov vodnik oziroma mentor, ki podpira njegov razvoj in prikazuje vire informacij, potrebne za študijski proces.
13. Študent ima priložnost kontakta kadarkoli in od kjerkoli. Ta mobilnost omogoča izgradnjo posebne povezave med didaktiko in študenti in poseben izobraževalni prostor za učinkovito učenje.
14. Z uporabo tehnik in orodij, ki temeljijo na internetu, postaja univerza manj birokratska, zmanjšuje se uporaba papirnatih dokumentov, ki pa hitreje in lažje krožijo med ljudmi. Komuniciranje med oddelki univerze postane bolj učinkovito.
15. Uporaba metod in tehnik on-line poučevanja daje veliko priložnosti za izvajanje zunanjih usposabljanj in predmetov v družbah in industrijah regije.
16. Obstaja širok krog možnosti za izmenjavo izkušenj, ki temelji na on-line konferencah, diskusijskih forumih itd.
17. Univerza izvaja za druge stranke raziskovalne projekte, ekspertize in druge aktivnosti za lokalno skupnost.
18. Univerza organizira postdiplomske in druge predmete.
19. Skupaj z zaposlenimi gradi podatkovne zbirke ponudb delovnih mest.
20. Šola ponuja on-line predmete podjetnikom v regiji.

Predstavitev dejavnosti

- Izvajanje študija v e-učni platformi na Poljski Virtualni Univerzi – Univerza humanistike in ekonomike v Lodzu.
- Izvajanje e-predmetov in e-izobraževanja za študente.
- On-line psihološko, pedagoško in didaktično svetovanje kot del psihosocialne podpore študentom.
- Sodelovanje med študenti in predavatelji pri učenju preko interneta.
- Učitelj kot mentor in svetovalec podpira razvoj virtualnih študentov med on-line učenjem.
- Izboljševanje organizacije, razvoja in ustvarjanja akademskega okolja v virtualnem učnem prostoru univerze.
- Uporaba možnosti in metod učenja na daljavo v sodelovanju z družbenoekonomskim okoljem.

Opomba

Uporaba informacijske tehnologije na univerzi in vpeljava predmetov in izobraževanja on-line omogoča študentom, da dokončajo in se pogosto bolj aktivno vključijo v učni proces. Na drugi strani postajajo učitelji bolj razpoložljivi za študente. Internet, učne platforme so nov izobraževalni prostor 21. stoletja.

4. 1. 2 Uporaba projektnih tehnik v izobraževanju študentov na izbranih primerih (dr. Andrzej Gołębiowski, dr. Gerard Pawel Maj)

Namen

- Sistemizacija teoretičnega znanja, ki so ga pridobili študenti.
- Priprava za široko uporabo razpoložljivih sodobnih virov informacij.
- Navajanje študentov na hitro in konstruktivno obravnavo informacij.
- Razvoj sposobnosti za uporabo in pravi izbor orodij za določeno problemsko situacijo.
- Navajanje študentov na proces načrtovanja in ustvarjanja reševanja problemskih situacij.
- Razvoj znanj za hitro odločanje.
- Stimuliranje kreativnega razmišljanja v obliki samostojnih rešitev.
- Gradnja socialnih veščin članov skupine.
- Stimulacija študentov za samokontrolo in samoevalvacijo.
- Razvoj veščin načrtovanja.
- Razvoj strategij prezentacije in samoprezentacije.
- Oblikovanje čuta za odgovornost za lastne in skupinske naloge ter odgovornost do skupine.
- Razvoj samotojnosti v razmišljanju in dejanju pri študentih

Predstavitev dejavnosti

Projekt: Občinske strategije za reševanje socialnih problemov v zvezi z alkoholizmom

Faza I

Seznanitev s projektnim ciljem in predlog tem za obravnavo.

Predavatelj:

Področje politike in socialne pedagogike. Oženje teme na problem lokalno socialne politike – izbrano območje v regiji Radom. Izbira obravnave problema alkoholizma s področja široko definiranih družbenih tem

Študenti:

izberejo skupnost, ki jo bodo analizirali in bodo zanj razvili Občinsko strategijo za reševanje družbenih problemov v letih 2015 – 2020.

Faza II

Oblikovanje zadeve in določitev ciljev projekta

Predavatelj:

se strinja s pogodbo in uredi zadevo – ime izbrane občine in razdeli študente na skupine – 5 oseb v vsaki.

Predavatelj:

uredi pogodbo z nalogo – ime izbrane občine in 5 študentov, ki bodo opravili timsko nalogo.

Študenti:

podpišejo pogodbo, se strinjajo z izbiro partnerjev v projektu. Določijo potrebne vire za projekt: CD-ji, prenosni računalniki, preglednice, občinski dokumenti, pravni akti, povezani s projektom.

Faza III

Implementacija projekta

Predavatelj:

se redno srečuje s timi, da bi preveril dokončane naloge. Preveri pripravljena gradiva in analizira literaturo kot tudi ostalo, kar so študenti našli sami: anketne vprašalnike, intervjuje, občinske dokumente.

Študenti:

zbirajo diagnostične materiale v občini, preglede in intervjuje, analizirajo dokumente.

Razvijejo strategije v skladu s pravili in besedilom, pridobljenim v pisarni občine. Zberejo gradivo in pripravijo prezentacijo. Razvijejo gradiva v obliki članka in izvedejo prezentacijo.

Faza IV

Prezentacija projekta

Predavatelj:

naredi časovno shemo in vrstni red za prezentacije. Povabi vodstva občin in področij, za katere je bila narejena prezentacija strategije v okviru regionalne konference o preventivi na območju univerze.

Študenti:

predstavitev projektov v obliki konference z diskusijo in priporočili za lokalne oblasti. Priprava gradiva iz prezentacij v obliki poglavja v monografiji.

Faza V

Poročilo ali izpit

Predavatelj:

s študenti razpravlja o oceni. Popravi monografije.

Študenti:

Priprava konferenčnih gradiv za natis. Sodelovanje in samozavest zaradi opravljenega projekta. Promocija monografije po objavi v regiji.

Projekt: Film, ki promovira avtorjevo mesto – Lodz

Faza I

Seznanitev s projektnim ciljem in predlog tem

Predavatelj:

predlaga izvedbo projekta v kontekstu programskega gradiva. Naglasi s tem povezane probleme. Presentira razpoložljivo literature, potrebno za nalogo.

Študenti:

omejijo projektno področje na mesto Lodz, vzpostavi se delovne skupine, izmenja poglede na razpoložljivost literature in izvedljivost projekta. Izbira prizorišč za realizacijo projekta.

Faza II

Oblikovanje zadev in obsega projekta

Predavatelj:

dogovor med predavateljem in študenti, ki vsebuje naslov filma in prezentacijo, sprejem vlog v skupinah. Priprava načrta konzultacij za individualne študente in time.

Študenti:

se strinjajo z naslovom filma, na katerem bodo delali. Predhodna določitev vlog v skupinah. Podpis pogodbe s predavateljem.

Faza III

Implementacija projekta

Predavatelj:

implementacija konzultacij – po določeni shemi. Tehnična pomoč pri obdelavi scenarija in filmskega gradiva. Nasvet in predlogi za reševanje problematičnih situacij.

Študenti:

pisanje scenarija. Snemanje scen za film. Tehnična obdelava video in audio dela filma. Vabila gostom na prezentacijo filmov. Gostje so iz Nacionalne filmske šole v Lodzu, novinarji in regionalna televizija.

Faza IV

Prezentacija projekta

Predavatelj:

določi zunanje evalvatorje za ovrednotenje projekta. Naredi vrstni red prezentacij. Moderira razpravo po prezentacijah. Evalvira projekta.

Študenti:

predstavitve filmov. Predstavitve skupin, ki so delale na projektih. Priprava lokacije, ureditev za prezentacijo in za banket. Udeležba v diskusiji po prezentaciji filmov. Samoevalvacija in kritična razprava.

Faza V

Poročilo ali izpit

Predavatelj:

evalvacija projekta po timskih in individualnih intervjujih. Naznanitev srečanja z oddelkom za promocijo Mesta Lodz – posredovanje promocijskega videa.

Študenti:

sodelujejo pri povzetku diskusije, evalvirajo projekt. Sodelujejo v srečanju s predstavniki župana mesta Lodz – posredujejo promocijski video.

Projekt Zgradimo stolp (Piramidni project)

Faza I

Seznanitev s ciljem projekta in predlogi za teme

Predavatelj:

predlaga izobraževalno področje, ustrezno za implementacijo projektne metode. Osvetli probleme, ki bi jih bilo treba rešiti v okviru projekta. Pokaže dostopno literature na področju kreativnosti in ustvarjanja.

Študenti:

omejijo temo projektov in določijo cilje za kreativne naloge, ki jih izberejo. Izmenjajo poglede o razpoložljivosti literature, ukrepov in o projektih, ki se jih lahko realizira. Izbira babilonskega stolpa (Piramida) je simbolična in spodbuja procese kreativnega mišljenja in dejavnosti. Stolp – piramida je simboličen, ne realen.

Faza II

Določitev zadeve in obsega projekta.

Predavatelj:

vzpostavi pravila za sodelovanje, ki se jih pisno potrdi v obliki pogodbe, vzajemne dolžnosti strank za izdelavo naloge.

Tema: gradimo multikulturni stolp – piramido samostojnega mišljenja, premagovanja strahov, predsodkov, stereotipov in omejitev zavesti.

Študenti:

podpišejo pogodbo, se zavežejo za delo, si razdelijo naloge in vloge. Preverijo razpoložljivost potrebnih gradiv in se strinjajo s področjem implementacije. Področje Holy Cross Mountains - St Catherine. Termin naloge: 1. – 6. maj 2014.

Faza III

Implementacija projekta

Predavatelj:

je na razpolago na mestu projekta. Konzultacije potekajo ves čas med realizacijo različnih faz v nalogi.

Študenti:

določijo lokacijo za piramido. Izmerijo mesto, iščejo gradbeni material – kamenje, skale, zgradijo piramido. Na koncu organizirajo kres.

Faza IV

Prezentacija projekta

Predavatelj:

povabi gostitelje, ki so dal ina razpolago mesto za umetniške prezentacije projekta.

Študenti:

povabijo predstavnike občine St. Catherine, direktorja nacionalnega parka Holy Cross in predstojnika samostana OO Oblates pri Holy Cross. Prezentacija projekta, ideje in izgradnje. Kres in posnetki zunaj.

Faza V

Poročilo ali izpit

Predavatelj:

prevzem poročil in evalvacija projekta.

Študenti:

samoevalvacija.

Opomba

Projektna metoda kot metoda poučevanja je na Poljskem v uporabi že dolgo, danes pa doživlja renesanso. Ko študenti uporabljajo to metodo, postanejo odgovorni za proces izobraževanja skupaj z učitelji.

4. 1. 3 Podpora študentom pri izbiri poklicne kariere na Univerzi za menedžment v Varšavi (dr. Mieczysław Dudek)

Namen

Pomoč študentom pri izbiranju poklicne kariere. Podpora študentom, da dosežejo karierna in izobraževalna prizadevanja.

Predstavitev dejavnosti

Karierna pisarna je bila ustanovljena z odločitvijo predsednika WSM leta 2000. Odločitev je temeljila na skrbi za pravo vodenje izobraževanja, da bi študente univerze preskrbeli z razvojem kariere, primerne njihovim prizadevanjem. Poleg tega karierna pisarna tudi omogoča izraz resničnega interesa študentov s tem, da podpira njihove aktivnosti v zvezi z razvojem kariere in napredkom.

Treba je poudariti, da je karierna pisarna članica nacionalne mreže kariernih pisarn. Glede na specificirane standardne mreže pisarna implementira poslanstvo ter omogoča pomoč študentom in diplomantom univerze pri učinkovitem vstopu na sodobni trg dela. Pisarna je odprta za obiskovalce trikrat na teden: ponedeljek, sreda in petek med 9.00 in 15.00.

Karierna pisarna organizira prakse, usposabljanja in informira o možnostih dela. V ta namen zainteresirane vabi na intervjuje. Biti morajo pripravljeni, prinesiti življenjepis in vlogo za zaposlitev v e-obliki. Sami morajo imeti zamisel o vstopu v svet dela. Uslužbenci pisarne v primeru potrebe na spoštljiv način popravijo dokumente. Če je treba, tudi skenirajo ali naredijo fotografije za dokumente.

Karierna pisarna informira o različnih možnostih pripravništva in izobraževanja z delom. Primer je Feender.com www.pl.feender.com, ki je narejen za študente in diplomante, zainteresirane za pridobitev mednarodnih izkušenj. Trenutno lahko uporabniki izbirajo med 600 ponudbami za staž po Evropi. Poleg tega je del storitev tudi dvojezični blog o temah, povezanih s kariero. Karierna pisarna izvaja različna izobraževanja in usposabljanja. Trenutno najuspešnejši je pripravljalni predmet za varuha socialnega sodišča. To je posebej pomembno zaradi velikega povpraševanja. Za ljudi, ki iščejo delo, stalno ali honorarno, v Varšavi, v kakšnem drugem delu dežele ali v tujini, je prvo mesto, ki ga obišejo, karierna pisarna.

Zanimiva iniciativa biroja je, da bi odprl prosta predavanja, ki bi jih imeli predstavniki poslovnega sveta, konzultanti in osebni svetovalci.

WSM karierna pisarna aktivno sodeluje na kariernem sejmu (TargiPracy.pl) s pomočjo promocije sejmov in iniciativ za sedanje in bivše študente WSM. To je prvi tak dogodek v Varšavi, organiziran preko portala za rekrutiranje. Zaposlitveni sejmi so največji in najbolj prestižen dogodek te vrste v glavnem mestu Poljske, na katerem so udeležene dobro znane in spoštovane firme. Ti sejmi omogočajo neposreden kontakt z delodajalci v prijetnem okolju knjižnice varšavske univerze. Človek lahko išče prakso, staž ali delo, za vse je sejem odličen način, da se predstavijo tistim, ki so zadržani za rekrutiranje v vodilnih podjetjih regije. Dogodka so se udeležili največji delodajalci v različnih industrijah.

Udeležba na sejmu je brezplačna, potrebna pa je vnaprejšnja rezervacija. Poleg običajnih koristi kot je pregled CV-ja s strani profesionalca, udeleženci tudi dobijo informacijo o novih podjetjih iz panog, ki jih zanimajo. Poleg tega se udeležence vnese v bazo podatkov, v kateri nastajajo profesionalni profili in do katerih imajo delodajalci dostop. Med sejmom ima pomembno vlogo karierni svetovalci, ki ocenjuje CV-je, svetuje o situaciji na trgu dela in kako narediti kariero. Obstaja tudi možnost za sodelovanje v predavanjih in diskusijah, pri čemer lahko študenti izvedo, kako naj pridejo do izbranih firm in kako naj se spopadejo s trgom delovne sile.

Pisarna vabi kandidate, trenutne študente WSM in člane alumni kluba k brezplačnemu individualnemu kariernemu svetovanju. Med takšnim razgovorom s svetovalcem je možno:

- Izgubiti dvome glede izbire področja študija in najti več informacij o priložnostih, ki jih nudi študij,

- spoznati specifiko in možnosti študija, ki ga je ali ga bo določena oseba izbrala
- spoznati lastne močne točke in možnosti za izboljšanja
- določiti sposobnosti za delo
- spoznati se z metodami aktivnega iskanja zaposlitve
- popraviti ali oblikovati prijavne dokumente.

Varšavske šole menedžmenta že vrsto let delajo na tem, da bi univerzo prilagodili študentom invalidom in omogočili enake možnosti. Zmanjšujejo se arhitekturne ovire, gradijo rampe, posebna dvigala, toaletni prostori, prilagojeni za invalide.

V knjižnici so postavili računalnik s softwarom za OCR tekstovno prepoznavanje, program Super Nova Reader Magnifier, ki ima funkcije za povečanje in glas, skenirne naprave, slušalke in specialno tipkovnico za osebe z okvaro vida. Za čitalnico so kupili elektronski povečevalec (Pebble 4.3"), ki osebam z okvaro vida omogoča, da uporabljajo knjižnične vire. V računalniškem laboratoriju je bilo postavljenih 5 postaj za invalide, ki omogočajo učenje ljudem, ki imajo težave z vidom ali gibanjem.

Študentski dom je bil opremljen z Wi-Fi, da bi omogočili brezžični dostop invalidom, ki imajo mobilne naprave za učenje. Posebno pomembne so v tem pogledu dnevne aktivnosti karijerne pisarne. Izvajajo obsežno izobraževalno podporo osebam z različnimi ovirami.

Ustrezno izobražen uslužbenec daje zainteresiranim dodatno pomoč glede:

- ✓ vpisa za posebno štipendijo za invalide,
- ✓ konzultacijo o trenutni akademski situaciji
- ✓ omogočanje alternativnih oblik izpitov in kreditnih točk
- ✓ svetovalno službo v zvezi z zdravjem
- ✓ pomoč v organiziranju prostega časa in počitnic
- ✓ pomoč pri izpolnjevanju prijavnice
- ✓ organiziranje brezplačnega prevoza za invalide do univerzi iz kateregakoli mesta v Varšavi
- ✓ posojanje potrebne opreme za proces poučevanja
- ✓ svetovalne storitve v kariernem centru.

Uslužbenec v karierni pisarni in uradnik za podporo invalidom morajo reagirati na vsak problem ali pritožbo študenta invalida. Pritožbo posredujejo vodstvu univerze in predlagajo rešitev. Zaposleni delujejo kot pomočniki za študente s posebnimi potrebami in težavami v vsakdanjem življenju kot tudi svetovalci na področju njihovih pravic.

Opomba

Priprava in pomoč študentom pri vstopa na trg dela bi morala biti glavna tema dela na univerzi.

4. 1. 4 Študent kot subjekt sodelovanja med WSM in tujino (dr. Mieczysław Dudek)

Namen

- Organiziranje sodelovanja s partnerskimi univerzami.
- Odkrivanje znanstveno – raziskovalnega okolja tujih univerz.
- Omogočanje študentom, da pridobijo izkušnje in znanje izven poljskih mej.

- Razvoj in implementacija mednarodnih raziskovalnih projektov.

Predstavitev dejavnosti

Varšavska univerza za menedžment (WSM) je skušala uvesti sodelovanje s tujimi univerzami že od svojega začetka. Oktobra 1995 smo pričeli sodelovati z ELMS College v ZDA. Maja 1996 je WSM obiskal ELMSov predavatelj, Bill Donovan. Njegov obisk je bil povezan z vrsto predavanj o mednarodnem poslovanju, kakor tudi razvoju sodelovanja med zainteresiranimi in lokalnimi oblastmi. Teh srečanj in predavanj so se poleg študentov in osebja WSM udeležili tudi predstavniki lokalnih oblasti iz Varšave in Ostroleka. Bill Donovan je ponovno obiskal WSM leta 1997 in 1998. Zelo pomemben je bil podpis sporazuma o raziskovanju in sodelovanju na področju izobraževanja med WSM in ELMS College aprila 1998. Od 1997 dalje lahko študenti WSM študirajo na ELMS College s pomočjo izmenjave študentov. Doslej je v ZDA na osnovi izmenjave študiralo ducat študentov WSM.

Posebne pomena je bil podpis pogodbe o sodelovanju z Akademijo javne uprave iz Kieva leta 2003. Takoj je bil ustanovljen Ukrajinsko – poljski inštitut za menedžment v Kijevu. Inštitut se ukvarja z univerzitetnim izobraževanjem študentov, ki prihajajo iz Poljske in Ukrajine. Prvi del študija poteka v Kijevu, drugi pa v Varšavi. Študenti se poleg zahodnoevropskih jezikov učijo tudi poljsko in ukrajinsko. Predavanja se izvajajo v treh jezikih tako v Kijevu kot v Varšavi (poljsko, ukrajinsko in angleško). Že v letu 2003 se je prva skupina okrog 150 študentov Inštituta v Kijevu začela učiti poljsko. Diplomanti prejmejo diplomu Varšavske univerze za menedžment in Akademije za menedžment v javni upravi Kijev.

Naslednji pomembni dogodek za WSM predstavlja datum 9. 11. 2004, ko sta predsednik Varšavske univerze za menedžment dr. Stanislaw Dawidziuk in predsednik Brest State Technical University Belarus, dr. Petr Pojta, podpisala pogodbo o sodelovanju med univerzama. Sodelovanje predstavlja skupno raziskovanje, izmenjavo študentov za staž, izmenjavo publikacij, učbenikov, metodoloških pripomočkov, skupno organizacijo znanstveno-pedagoških stažev za akademsko osebje in doktorske študente. Sodelovanje poteka tudi v obliki informiranja o načrtovanih konferencah in znanstvenih seminarjih ter skupni organizaciji znanstvenih konferenc. Pomembna določba tega sporazuma zadeva sodelovanje na področju kulture in športa, to je izmenjavo študentskih umetniških skupin in športne tekme med obema univerzama. V letu 2005 so se dogovorili za izmenjavo 20 študentov iz Belorusije v mednarodno poletni šoli Varšavske univerze za menedžment in sicer je šlo za predavanja z naslovom "The European Union after the accession of the countries of Central Europe".

Varšavska univerza za menedžment trenutno sodeluje z 39 mednarodnimi univerzami.

Univerza vsako leto organizira mednarodne konference, ki promovirajo poljsko znanost in omogočajo učenje o dosežkih v drugih državah. Prav tako na konferencah sodelujejo tudi zaposleni na WSM. Rezultat so številne znanstvene publikacije, izdane kot zborniki. Znanstveni dosežki se objavljajo tudi v znanstvenih časopisih teh univerz.

Že več let si prizadevamo za mednarodno raziskovalne programe. Pomembno je tudi sodelovanje v program Erasmus+. Erasmus+ 'Away for study', ki ga izvaja WSM, je namenjen izmenjavi študentov. Izmenjave omogočajo priložnost, da študenti opravijo del

študija na tujih univerzah, izboljšajo znanje jezika, spoznajo drugo kulturo, pridobijo veščine za komuniciranje ter nova poznanstva in prijateljstva po vsej Evropi in izven.

Opomba

Izmenjave študentov so pomemben element izgrajevanja mednarodnih odnosov. Multikulturalizem in z njim povezano spoštovanje za kulturno identiteto državljanov v posameznih državah je povezan s toleranco in spoštovanjem do identitete vsakega človeka. To je še posebej pomembno v času migracij in za področje varnosti držav v EU.

4. 1. 5 Virtualna dekanova pisarna – projekt univerze kot študentom prijaznega prostora (dr. Alina Maria Basak)

Namen

Namen je izboljšanje administrativnega delovanja univerze in olajšanje študentskih kontaktov s predavatelji in strokovnimi delavci univerze. Dostop do virtualne dekanove pisarne je možen ob vsakem času in iz vsakega prostora. Sistem usmerja komunikacijski proces, skrajšuje čakalne dobe za odgovore in zmanjšuje potne stroške do univerze. Omogoča hitro nalaganje informacij o ponudbi in delovanju izobraževalnih ali organizacijskih enot.

Predstavitev dejavnosti

Oblikovanje virtualne pisarne dekana na poljskih univerzah je povezano z razvojem in implementacijo obsežnega projekta e-administracije, osredotočenega na profesionalizacijo v zvezi s storitvami za študente.

Projekt vključuje nekatere od naslednjih modulov:

Delovanje implementacijske skupine za sistem

Modul e-študent

Modul e- zaposleni

Modul e - rekrutiranje

Modul e- dekanova pisarna

Modul e- uprava

Delovanje implementacijske skupine za sistem:

Ta tim obstaja iz specialistov za informacijsko tehnologijo, ki koordinirajo delo razvijalcev na projektu. Tim pripravlja strategijo za delovanje e-univerze, izvaja izobraževanje ter zbira in procesira informacije na spletnih straneh. Tim dela z vodstvenimi organi univerze pri pripravi zakonodajnih aktov glede delovanja projekta, določa obseg objavljenih informacij itd.

Modul e-študent: omogoča študentom, da se logirajo na posamezne dele sistema, omogoča pogled v organizacijo akademskega leta, študijski načrt, kontrolo sprememb v razredih, pregled izpitnih terminov. Sistem omogoča preverjanje ocen, daje možnost za pridobitev študijskih gradiv ali napovedi iz različnih šolskih dejavnosti.

Modul e- zaposleni: vnos in urejanje podatkov o zaposlenih, vnos in posodabljanje učnih načrtov za posamezna predavanja, komuniciranje predavatelj-študent, učitelj-predavatelj itd. Dokončanje protokolov, potrebnih za opravljen izpit, priprava in objava časa za predavanja.

Modul e-rekrutiranje: rekrutiranje s pomočjo interneta, podatkov in validacije šolnin, vsebuje obrazce pogodb za kandidate.

Modul e-dekanova pisarna: možnost določiti področja študija, vodenje študentove osebne mape, delitev v skupine in redno ažuriranje podatkov, urniki, ustvarjanje urnikov za konzultacije, informacije itd.

Modul e-uprava: vodenje statistike in poročil.

Opomba

Na veliko poljskih univerzah obstajajo sistemi elektronskih storitev, ki skušajo zadovoljiti potrebe študentov: jim prihraniti čas in omogočiti dostop do potrebnih informacij ob vsakem času. To tudi zmanjša delo administrativnih delavcev.

4. 1. 6 Virtualna študentska soba Univerze za humanistiko – ekonomiko v Lodzu (dr. Alina Maria Basak)

Namen

Namen virtualne študentske sobe (VSR) na AHE Lodz je omogočiti skupno virtualno izobraževalno območje za študente. VSR služi študentom kot vrsta prostora za izmenjavo idej, jim mogoča srečanja, razprave, oglase, ali določitev skupnih akcij.

Predstavitev dejavnosti

Virtualna študentska soba deluje v okviru projekta virtualna univerza in je sestavni del platforme za poučevanje na daljavo. Vsak študent dobi lastno geslo oziroma password. Lahko se logira v sistem ob vsakem času in od koderkoli, preveri prisotnost svojih kolegov ali prijateljev iz letnika, ali skupine. Sistem pomaga pri komunikaciji in izmenjavi informacij. Administratorji, tutorji in razredni koordinatorji lahko pošiljajo sporočila ali oglase, pomembne za skupino ali za individualne študente. Obstaja možnost za objavo zapiskov predavanj, izročkov, nalog, dokumentov ali opazovanj na konzultacijah. Sistem daje možnost za hitro in natančno pridobitev informacij izbranim osebam s pomočjo različnih medijev.

Opomba

Študenti se pogosteje in več kot druge socialne skupine ali zveze srečujejo po razredih v virtualnem družabnem okolju. Prihaja do neke vrste druge akademske skupnosti – virtualne skupnosti v virtualni akademiji. Videti je, da se tega sistema zdaj ne da spremeniti, vendar ga je možno kontrolirati in voditi. Dobro organizirana univerza daje študentom orodje za njihov razvoj v kar največji možni meri.

4. 1. 7 Akademska študentska karierna pisarna v Akademiji za ekonomiko Radom (dr. Piotr Chojnacki)

Namen

Seznantiti študente z aktivnostmi vodilnih firm v regiji, spremljati življenje članov alumni, vodenje kariere študentov.

Predstavitev dejavnosti

Ustanovitev in aktivnosti akademske karijerne pisarne

Organizacija študentskih obiskov v različnih delovnih okoljih. V vsakem semestru se izvede študijski obisk v skladu z učnim načrtom različnih področij študija. Med mesti, ki so jih študenti obiskali v zadnjem letu, so: Zakladnica Poljske, zaporniški center v Radomu, deželni urad za zaposlovanje, tovarna orožja "Archer"; center za psihiatrijo "Drewnica", Radwag v Radomu; Zakłady Automatyki KOMBUD SA Humansoft, občina v Radomu, občina v Kozienice, Ministrstvo za finance – IT oddelek, Center za terapijo odvisnikov v Radomu, Center za posvojitve v Radomu, Psihološko – pedagoško svetovanje v Radomu.

Organizacija odprtih dni:

Deželni urad za zaposlovanje

Poljska zveza bank

Odprti dan pivovarske družbe

Odprti dan telovadnice Platinum.

Opomba

Akademske karijerne pisarne so rezultat sodelovanja med univerzami in družbeno – ekonomsko regijo. Gre za kraj, kjer se srečujejo teoretiki – raziskovalci s praktiki na trgu delovne sile, v poslovnem in finančnem svetu. Študenti se jim radi pridružijo.

4. 1. 8 Svet delodajalcev Ekonomske akademije v Radomu (dr. Piotr Chojnacki)

Namen

Priprava diplomantov za vstop na trg dela, konzultacije z delodajalci glede učnih načrtov, da bi prilagodili ponudbo izobraževanja študentov za potrebe trga dela.

Predstavitev dejavnosti

Na WSH Radom obstaja Svet delodajalcev, v katerega so povabljeni naslednja podjetja:

- Hortex Holding S.A.
- Občinska pisarna Radom
- Polish Tobacco SA
- Radwag Meteorology Center
- Rosa Bud Radom
- Bank Pekao SA
- Trend Glass Sp.z.o.o
- PPHU Trans Hurt
- GGG Sp . zoo.
- Urban Roads and Transportation Department
- Regional Police Headquarters
- PPHU Radkom

- Optimum Energy Sp.z.o.o.
- Humansoft Sp.z.o.o

Srečanja Sveta delodajalcev so forum za izmenjavo informacij in so organizirana dvakrat letno. Predstavniki družb iz Radoma in okolice skupaj z vodstvom univerze in s študenti razpravljajo o izboljševanju izobraževalnih programov, da bi bolje pripravili diplomante za vstop na trg dela. Med srečanjem vodstvo univerze predstavi akcije, ki so jih izpeljali glede na komentarje in predloge delodajalcev, izražene na prejšnjih srečanjih. Predstavniki družb imajo priložnost deliti svoja pričakovanja do kandidatov in zaposlenih z ozirom na znanja, kompetence in veščine. Delodajalci običajno vključujejo vrsto praktičnih veščin, npr. priprava različnih dokumentov za pisarne in inštitucije, izdaja računov, poznavanje računalniških programov v podjetjih, računovodski software in sistemi, programi za vodenje procesov, skladišč, za odnose z javnostmi in znanje tujih jezikov. Delodajalci poudarjajo pomen razvoja mehkih znanj, izobraževanje specialistov bolj kot oseb s splošnimi znanji, seznanjanje študentov z delovnimi pogoji z več učnimi obiski in praktičnimi usposabljanji ali s širitvijo znanja in veščin z najnovejšim softwarom in dokumentacijo.

Nekatere zahteve delodajalcev so ali bodo implementirane v najbližji prihodnosti kot npr. podjetništvo v petem semestru, obvezno vajeništvo v šestem semestru.

Kot odgovor na te potrebe delodajalcev univerza organizira razna IT usposabljanja kot ECDL, CAD – intermediate, CISCO certifikat, komunikacijski trening, izobraževanje za aktivno iskanje dela, itd.

Opomba

Srečanja Sveta delodajalcev so priložnost za poslušanje o tekočih problemih na trgu dela. To je priložnost za izmenjavo idej in izkušenj, ki se jih bo nato predlagalo kot izobraževalne programe, področja in specializacije. Svet delodajalcev je inštrument za diagnosticiranje potreb trga dela in specifičnih področij veščin, kompetenc in znanja diplomantov.

4. 1. 9 Projekt Študentska objava mladih znanstvenikov (Magdalena Kępa, B.S., dr. Andrzej Gołębiowski)

Namen

Priprava študentov za samostojno pisanje in urejanje tekstov znanstvenega značaja.

Oblikovanje veščin samostojnega raziskovanja na področju družboslovnih znanosti.

Izvajanje raziskav.

Razvoj veščin statistične analize empiričnih podatkov.

Priprava na samostojno razmišljanje na osnovi analize in sinteze empiričnih podatkov.

Oblikovanje zaključkov in posplošitve študij.

Učenje pisanja znanstvenih besedil glede na vsebino in metodologijo.

Razvoj veščin kritičnega pristopa do znanstvenega besedila.

Priprava publikacij, ki jih uredi tutor študentov na univerzi.

Predstavitev dejavnosti

Organiziranje skupine raziskovalcev, avtorjev in urednikov znanstvenih besedil, da bi pripravili študentsko znanstveno publikacijo o poljski družbeni politiki.

Napoved rekrutiranja raziskovalnih timov v okviru akademskega raziskovalnega projekta – družbeno odgovorno poslovanje.

Rekrutiranje in testiranje nivoja znanja študentov, njihovih veščin in kompetenc, potrebnih za izvedbo projekta.

Delitev nalog znotraj raziskovalnega tima.

Raziskava literature o socialnih zadevah, omenjenih v projektu.

Razvoj raziskovalnega orodja za študij.

Priprava metodološkega koncepta raziskave.

Izbira študijskega področja 100 družb v podregiji Radom, ki zaposlujejo vsaj 25 oseb.

Študije na terenu med podjetniki.

Zbiranje in analiza empiričnih gradiv.

Urejanje znanstvenih besedil in razvoj zaključkov iz študije.

Avtorske pravice in uredniški popravki zbranih besedil.

Recenzije pripravljenih monografij.

Avtorske pravice in uredniški popravki monografskih besedil.

Priprava študijskega poročila.

Prezentacija raziskave in promocija knjige kot del študentske znanstvene konference:

Družbeno odgovorno poslovanje – izmišljotina ali dejstvo v Poljski XXI. stoletja.

Opomba

Študentske publikacije so merljivo delo, pri katerem se združujejo študenti in akademsko osebje univerze in predstavljajo dober primer na študente osredotočene dejavnosti.

4. 1. 10 Prostovoljstvo študentov (dr. Agnieszka Sadowska)

Namen

Vključitev WSH študentov v narodne prostovoljne aktivnosti.

Vključevanje aktivnosti študentov – WSH prostovoljcev v aktivnosti mednarodnih prostovoljskih dejavnosti.

Implementacija projekta za ljudi, ki potrebujejo pomoč.

Oblikovanje študentov v prosocialne osebe, pripravljene nuditi pomoč.

Opis dejavnosti

Aktivnosti študentskega prostovoljskega kluba vključujejo: sodelovanje z društvom kanuistov v Radomu – prostovoljna pomoč za invalidne osebe ob dogodkih, ki jih organizira društvo, rejniška družina v Radomu – pomoč direktorju v izobraževalno vzgojnih dejavnostih za sirote, podporne aktivnosti za mlade ljudi, ki živijo v mladinskih izobraževalnih centrih, aktivna udeležba v projektih poljsko ameriške fundacije za svobodo, aktivna udeležba v krvodajalskih akcijah. Prispevek hospicu v Radomu: delo s pacienti, pomoč organizaciji dobrodelnih aktivnosti, organizacija srečanja z izkušenimi prostovoljci hospica v Akademiji za ekonomiko Radom, pomoč in preživljanje prostega časa s starejšimi občani v domovih za ostarele, pomoč

invalidom, da premagajo socialne prepreke, medoddelčna povezava prostovoljnih izkušenj med prostovoljci – študenti iz Radoma in Mielec. Študenti se tudi pridružijo božični kampanji s “plemenitim darilom” za otroke v sirotišnicah ter z materialno podporo za žrtve požarov. Poleg tega v okviru znanstvene dejavnosti študentov poteka razvoj raziskovalnih orodij, s katerimi so izvedli študijo v svoji prostovoljni dejavnosti. Študentska znanstvena konferenca na temo Prostovoljne inovacije v družbi XXI. stoletja. Konference se organizira periodično in se navezujejo na področja in izzive, ki jih srečujejo prostovoljne organizacije v 21. stoletju.

Opomba

Prostovoljne aktivnosti na univerzi so manifestacija humanistične akademske skupnosti. To je dokaz občutka mladih ljudi za potrebe drugih. V prostovoljne dejavnosti se povezujejo tudi predavatelji, visokošolski študenti, predstavniki lokalnih poslovnih družb. V tem kontekstu prostovoljstvo povezuje akademski svet in okolje. Tema te integracije je skupni cilj in skupno dobro.

4. 1. 11 Študent v lokalnem okolju (Paulina Tuchowska B.S.)

Namen

Oblikovanje socialnega zavedanja študentov.

Kombiniranje življenja na univerzi z družbenim okoljem.

Vključitev v akademsko skupnost v aktivnostih socialne pomoči.

Povečanje študentskega znanja v izbranih področjih, ki se nanašajo na področje študija.

Predstavitev dejavnosti

Akadska tekmovanja

Kulturne dejavnosti

Družbeno dobrodelne dejavnosti

Dejavnosti usposabljanja

Šport in rekreacija. Pripravijo študenti in tutorji športnega turnirja za visokošolske študente 'Small Mundial - Open Volleyball Championship of Piotrkow Trybunalski and District'

Vsako leto se študenti na mnogih poljskih univerzah pridružijo krvodajalski akciji imenovani 'Wampiriada'. Kri posredujejo v specialno bolnico v Piotrkow. Tovrstna študentska dejavnost pozitivno vpliva na pomoč in prostovoljstvo ter gradi socialne povezave med ljudmi.

Študenti WSH, ki se zanimajo za fotografijo, se srečajo z generacijo tretjega življenjskega obdobja in si izmenjajo izkušnje. Podoben projekt so organizirali za prebivalce kraja Piotrkow: razstavo fotografij Dariusza Klimczaka 'Frimagination'. Drug projekt za lokalno skupnost je bila razstava del fotokluba "9x12" iz Ukrajine 'Donbass' in odprtje fotografske razstave Kamila Pierka poimenovane »Kontrasti«.

Študenti so organizirali koncert in dražbo umetnin 'Artists for Olinek', pomoč za invalidnega otroka. Dogodek je močno povezal študente, otroke in družino bolnega otroka.

Na iniciativo študentskega sveta je bilo organizirano izobraževanje študentov Mednarodne varnosti. Naziv je bil »Uporaba tehnik simulacije pri modelih vojaških in nevojaških groženj«. Treening je izvedel dr. Jacek Stempień iz Narodne akademije za obrambo v Varšavi.

Naslednji izobraževalni projekt, ki ga je začel Svet, je bilo izobraževanje 'Representative and Internal Auditor of Safety Management System according to OHSAS 18001 and PN-N 18001'.

Primer dobre prakse povezovanja akademskega in poklicnega življenja je bilo usposabljanje za študente o učinkovitem vodenju kariere (Grzegorz Gorak – direktor varšavskega in lublinskega oddelka DSA Investment SA and Protecta Finance). V okviru projekta je potekalo tudi posebno predavanje: »Tudi vi lahko nekemu rešite življenje. Postanite darovalec kostnega mozga.« Bilo je združeno z akcijo za registracijo potencialnih donatorjev ' DWA WYMAZY & DO BAZY' (TWO Swabs and File it).

Za študente mednarodne varnosti je bilo izvedeno posebno predavanje kapitana obmejne straže - Przemyslaw Kornacki na temo: 'Vloga obmejne straže pri zagotavljanju notranje državne varnosti'. Naslednji dan so povabili številne vabljene goste in uniformirane enote, kar je privabilo tudi mnoge mestne prebivalce.

Opomba

Zgornje akcije kažejo možnosti za povezavo univerze in lokalnega okolja. Pogosti animatorji the akcij so učitelji, strokovno osebje univerze ali študenti. Delo na skupnih nalogah je kreativen proces, ki razvija tako študente kot predavatelje.

4. 1. 12 Debatni krožki (dr. Pawel Kowalski)

Namen

Vključitev študentov v družbene probleme mesta in regije v povezavi s tekočimi družbenimi problemi. Oblikovanje družbenega angažiranja za žrtve kaznivih dejanj, agresije, nasilja, marginalizacije ali groženj. Informiranje o nevarnostih marginalizacije in družbene izključenosti. Oblikovanje veščin in kompetenc, potrebnih za razvoj lokalnih in nacionalnih strategij za preprečitev in reševanje socialnih problemov.

Opis dejavnosti

Organiziranje odprtih javnih razprav: razprave o javni varnosti, o drogah, o socialnem funkcioniranju ljudi v primerih invalidnosti, o nasilju doma.

WSH Radom redno organizira debate v partnerstvu z regionalnim policijskim uradom, z regijskim centrom družbene politike Mazovia, s centrom za preventivo pred zasvojenostjo, z varšavsko fundacijo za nikogaršnje otroke in z veliko drugimi inštitucijami (vlada, lokalne oblasti, neprofitne organizacije itd.). Študenti so pomembna povezava v organizaciji debat. Aktivno sodelujejo v srečanjih s partnerji, se učijo o specifični naravi nalog, ki jih prevzemajo v okolju. Študenti se pridružujejo diagnostičnim procesom okolja, pripravljajo socialne ekspertize pod vodstvom tutorjev. Med debatami sprašujejo številna vprašanja o problemih v regiji. Pomemben element organiziranih debat so izjave in poročila, ki jih pripravlja in objavlja akademska skupnost in partnerji. Družbene debate spremljajo mediji, ki jih razširijo daleč izven Radoma in regije. Periodičnost in ponavljanje tem diskusij omogoča spremljanje pojavov in njihovih sprememb, razvoj ali prenehanje motečih tendenc, pomembnih za družbo. Razprave povzročijo, da so študenti, predavatelji in celotna WSH skupnost stalno prisotni v

javnem prostoru. Za študente je še posebej pomembno, ker omogoča povezovanje med vsebinami akademskih predavanj in prakso vsakodnevnega življenja.

Opomba

Socialni dialog ali debata je priložnost za študente, da se angažirajo v diskusijah o resničnih problemih družbe, iz katere prihajajo in v katero se vrnejo po študijskih letih. Socialne debate so del eksplicitne odgovornosti za oblikovanje mesta, vasi, regije. Udeležba v njih je evidenca rasti in kreiranja civilne družbe, katere del je univerza.

4. 1. 13 Mednarodni kulturni dnevi (dr. Gerard Paweł Maj)

Namen

Vključitev študentov v mednarodne, kulturne, socialne, verske in izobraževalne kontekste. Želja, dvigniti nivo socialne integracije na področju kulture, ekonomije, izobraževanja, vere. Razvoj veščin in socialnih kompetenc v kontekstu človeškega funkcioniranja v multikulturni družbi. Organiziranje kulturnih dni, odprtih predavanj, dni evropske kulture, študentskih mednarodnih srečanj.

Predstavitev dejavnosti

Dnevi kulturnega dialoga v svetu

To je kulturno izobraževalni projekt, ki se ga organizira v sodelovanju z vodstvom Radoma pod pokroviteljstvom poljske komisije UNESCO. Dogodek je vseboval med drugim predavanja, predstave, showe, razstave, kuhinje posameznih držav, udeležence projekta. Srečanj so se udeležili predstavniki ambasad mnogih držav, skupina umetnikov je izvajala regionalno glasbo, plesne skupine iz različnih delov sveta, turisti, etnografi in entuziasti za svetovne kulture. Višek praznovanja je bila izvedba Glorie, ki so jo izvajali umetniki iz Lviv Academic Theatre Waskreiesjenia. Dogodek je zbral veliko študentov iz Poljske, Ukrajine, Turčije, Portugalske, Nigerije, med katerimi so vsi imeli priložnost izmenjave izkušenj v zvezi z multi kulturalizmom in kulturami. Ti dnevi so pokazali pomen občutka za narodnost, kulturno identiteto in individualnost v sodobnem globaliziranem svetu.

Afriški dnevi, dnevi Tajske

Pokroviteljstvo dogodkov so prevzele ambasade afriških držav na Poljskem in tajske ambasade. Ta izjemni dogodek je omogočil študentom seznanitev z različnostjo in bogastvom tako umetnosti kot tudi kulture teh regij. Za prebivalce naše regije so to eksotične kulture, pomembne in zanimive s kulturnega in ekonomskega pogleda.

Evropski kulturni dnevi

Namen dogodkov, ki so jih pod tem imenom organizirali študenti, je bil predstaviti tradicije, jezike in navade evropskih držav. Pomemben element the dogodkov je srečanje za mizo, pri

čemer se predstavi posebne jedi izbrane države. Ta multinacionalni dogodek vonjev postane mesto, v katerem se študenti vključijo in doživijo skupnost. Pod evropskimi kulturnimi dnevi so bili organizirani dnevi britanske, nemške, ruske in francoske kulture. Dogodki so odprti in organizirani v sodelovanju s prebivalci mesta Radom.

Opomba

V času, ko je svet globalna vas, je poznavanje navad, tradicij, kulture, kuhinje, glasbe, umetnosti, običajev bližnjih in daljnjih sosedov, nujnost. To je ne le del dobrega obnašanja, pač pa tudi ključ za prave poslovne odnose.

4. 1. 14 Študentski znanstveni klub (dr. Andrzej Gołębiowski)

Namen

Vključitev študentov v znanstveno – raziskovalno delo univerze.

Razširiti znanje študentov na področjih, pomembnih za področja študija.

Razvoj veščin samostojnih rešitev v raziskovalnem, znanstvenem in literarnem področju.

Izboljšanje veščin timskega dela z ozirom na načela individualizma.

Izgradnja družbenih kompetenc za prevzemanje samostojnega raziskovanja.

Popularizacija splošno akademskega znanja in kombiniranje z družbeno prakso.

Ustvarjanje lastnih parametrov identitete mladih študentov znanosti.

Predstavitev dejavnosti

Načela delovanja kluba.

Dejavnost študentskega znanstvenega kluba se izvaja na osnovi statuta, ki ga je razvil znanstveni klubski pokrovitelj in oblikoval klubski svet univerze. Dejavnost je sestavni del dejavnosti poučevanja univerze. Znanstveni klubi imajo lastni svet, ki se ga izvoli. Klub pripravi letne delovne načrte in posreduje letno poročilo o implementaciji načrta predsedniku univerze.

Študentski znanstveni klubi (primeri): Študentski znanstveni klub mladih študentov upravnega prava, Študentski znanstveni klub mladih diplomantov, Študentski znanstveni klub SECURIRAS, Študentski znanstveni klub študentov računalništva, Študentsko znanstveno društvo psihologov, Študentski znanstveni klub mladih izobraževalcev, Dejavnost kluba.

Študentski znanstveni klub izvaja raziskovanje na področjih, relevantnih za njihova področja. Raziskovanje, ki ga vodi študent, je lahko interdisciplinarno, kar odpre znanstveni klub v izobraževalne teme, povezane s širšim območjem. Ta vrsta dejavnosti omogoča študentom, da zelo razširijo svoje znanje in pridobijo nove izkušnje v znanstvenem raziskovanju. Oseba, odgovorna za veljavnost študija predmeta, je pokrovitelj, ki ga imenujejo univerzitetne oblasti. To je običajno oseba z akademskim naslovom doktor ali samostojni znanstveni sodelavec. Študentski znanstveni klub izvaja raziskovalne projekte v lokalnem okolju;

opravljajo diagnoze in ekspertize za družbe, za lokalno vlado, nevladne organizacije in zbirajo statistike. Klub pripravlja in organizira študentske znanstvene konference lokalnih, nacionalnih in mednarodnih znanstvenih združenj. Njihova naloga je tudi popularizirati akademsko znanje. V ta namen obstajajo diskusijski forumi, debate, simpoziji in se objavljajo publikacije. Dejavnost znanstvenih klubov prispeva k boljšemu znanju, kompetencam in veščinam študentov. Povezuje akademski svet znanosti v pogojih usmeritve proti nalogam in povezovanja. Je tudi izraz prevzemanja odgovornosti študentov za lastno učenje in delovanje univerze.

Opomba

Študentski znanstveni klubi podpirajo znanstveno dejavnost univerze. Omogočajo študentom, da si oblikujejo osebnost raziskovalca. Učijo se samostojnega znanstvenega razmišljanja in omogočajo, da se mladi oblikujejo v znanstvenem okolju. Lahko bi se reklo, da je to prvi korak v izgradnjo znanstvene delavnice bodočih znanstvenikov.

4. 1. 15 Akademska mednarodna srečanja (dr. Gerard Pawel Maj)

Namen

Omogočanje študentom in vabljenim gostom, da se seznanijo z evropskimi in svetovnimi državami.

Seznanitev s socialno – politično situacijo v svetu.

Omogočanje študentom, da izboljšajo svoje veščine in kompetence za delovanje v sodobnem svetu – globalni vasi.

Razširjanje akademskega znanja na izbrane države, regije, skupnosti in mednarodne organizacije.

Študij v mednarodnem okolju.

Izmenjava idej, izkušenj in znanja v mednarodnem forumu.

Vključitev študentov iz različnih držav v akademsko okolje Radoma.

Vključitev poljskih študentov v multikulturno akademsko okolje v ERASMUS +.

Predstavitev dejavnosti

Organizacija mednarodnih odprtih predavanj

Mednarodna skupnost

Mednarodna izmenjava študentov

Mednarodna univerza

Ena od značilnih potez WSH je dejstvo, da je zelo aktivno vključena v javno življenje. Skozi aktivno vključevanje v medkulturno okolje osvetljuje problem Evrope in sveta študentom in prebivalcem regije Radom. Periodično organizirana javna predavanja obiskujejo ambasadorji držav, ki vzdržujejo diplomatske odnose s Poljsko. To je odlična priložnost za zagotovitev, da se ljudje zanimajo za mednarodne zadeve, mednarodne dogodke in diplomacijo in diskutirajo o pomembnih temah sodobnega sveta. WSH je gostil ambasadorje iz več kot 40 držav, med drugim: Norveška, Švica, Švedska, Hrvaška, Kitajska, Francija, Italija, Palestina, Pakistan,

Mehika, Mongolija, Južna Afrika, Makedonija, Madžarska, Litva, Azerbajdžan, Afganistan, Ruska federacija.

Več kot 450 tujih študentov v okviru programa ERASMUS je v preteklih letih študiralo na naši univerzi. Sodelovali so v mnogih raziskovalnih projektih, predavanjih, mednarodnih srečanjih, srečanjih s predstavniki firm, lokalnih oblasti in znanstvenega osebja. Prisotni so bili predstavniki univerz iz Turčije, Bolgarije, Romunije, Španije, Ukrajine, Portugalske, Litve, Belorusije in drugih. Študenti so se udeležili dneva strpnosti in poletnega tabora, delavnic o terorizmu, mednarodne varnosti, finančne varnosti itd. Poljski študenti hodijo na izmenjave med drugim v Mallorco, Turčijo, Madžarsko, Italijo, Grčijo, Finsko, Irsko in druge.

Opomba

Mednarodna srečanja na WSH v Radomu imajo dolgo tradicijo. Med temi srečanji, ki jih pogosto pričnejo sami študenti, obstaja možnost izmenjevati ideje in izkušnje. To je forum, ki izraža njihove upe, pa tudi strahove, ki nastajajo zaradi spajanja kultur in tradicij mnogih držav. Te aktivnosti dajejo priložnost za iskanje odgovorov na sodobne dileme mnogih ljudi, kako obdržati identiteto in razlike v globalizirani in multikulturni svetovni družbi.

4. 1. 16 Študentsko gledališče – gledališka igra Nebesa (dr. Monika Mazur – Mitrowska)

Namen

Vključitev študentov v praktično umetnost gledališča. Občutljivost za področje estetike, poezije in drame. Učenje gibanja na odru, gibanja telesa s plesom. Vključitev invalidnih oseb.

Opis dejavnosti

Ustvariti študentske gledališki klub.

Začetni koraki.

Objava kandidatom, da lahko začnejo obiskovati gledališče delavnice, v katerih se kombinira učenje gibanja na odru, razvoj gibanja in umetniške delavnice.

Verbalna in plesna predstavitev kandidatov.

Delitev v skupine za pripravljeno igro.

Igra Nebesa, ki jo je napisala in katere direktorica je Monika Mazur.

Organizacija gledaliških delavnic za študente: trikrat na teden po tri ure.

Ustna in plesna predstavitev kandidatov.

Vaje so potekale 9 mesecev v akademskem letu 2014/15 in so se zaključile s predstavo študentov.

Študenti so sami izdelali sceno za igro, kostume itd.

Pri vajah so združili gledališče in umetnost v posebej pripravljene delavnice. Sodelovali so tudi študenti invalidi, za katere je bila to priložnost za boljšo vključitev v univerzitetno življenje.

Izvedba igre pred univerzitetno publiko.

Izvedbe igre v okviru potujočega gledališča v dobredelnih ustanovah, hišah kulture itd. Igra je bila zaigrana 24 krat.

Opomba

Študentsko gledališče predstavlja odličen prenos študentskega življenja izven univerze. Študentom omogoča, da so člani akademske skupnosti in obenem igralci. Igra vlog in nadaljnje predstave prinašajo akademsko znanost številnim drugim zainteresiranim.

4. 1. 17 Kultura- tehnika v izobraževanje (dr. Monika Mazur – Mitrowska)

Namen

Vključitev študentov invalidov v izobraževalni process na osnovi socialne integracije v okviru slikanja, kiparstva, poezije in fotografije.

Poskus omogočiti enake izobraževalne priložnosti za študente invalide.

Izboljšati socialne veščine invalidov s pomočjo realizacije umetniških dejavnosti.

Oblikovanje medosebnih komunikacijskih veščin, ki temeljijo na interakcijah avtor – delo – prejemnik.

Predstavitev dejavnosti

Na WSH Radom in na drugih univerzah v regiji je velika skupina študentov invalidov z različnimi vrstami invalidnosti. Takoj po odstranitvi arhitekturnih ovir je Akademije organizirala različne oblike podpore tem študentom. V UTH Radom obstaja projekt, katerega cilj je izboljšati strokovne kompetence študentov invalidov. Med številnimi akcijami v ta namen je tudi organiziranje točke za svetovanje invalidom. WSH Radom periodično organizira projekt, katerega namen je pokazati invalidom, da so ravno tako sposobni kot drugi. Invalidnost je pogosto okoljski problem zdravih in ne prizadetih ljudi. Zato je zamisel projekta pokazati podobnosti in ne razlik pri funkcioniranju teh skupin. Univerze organizirajo usposabljanja in izobraževanja za zdrave študente in učitelje, ki jih usposobijo za delo z invalidi. Za študente invalide organizirajo večere poezije, pri katerih lahko prikažejo svoje delo ali vidijo delo drugih invalidov, ki so dosegli uspeh pri umetniškem delovanju. V letu 2015 je bila organizirana razstava J. Kirenka – pesnika, slikarja učitelja. V letu 2016 so organizirali slikarske, kiparske in fotografske delavnice.

Opomba

Integracija je ena od nalog akademskega okolja. Poslanstvo univerze je povezovati in ne deliti družbo.

4. 1. 18 Izobraževanje s pomočjo kulture in umetnosti (dr. Andrzej Gołębiowski)

Namen

Uporaba dosežkov sodobne umetnosti in izobraževalnega procesa v visokošolskem izobraževanju.

Priprava študentov za aktivno sodelovanje v kulturnem življenju, spremljanje sodobnega umetniškega fima in gledališča.

Oblikovanje umetniških veščin.

Oblikovanje kompetence uporabe umetnosti kot metode poučevanja.

Predstavitev dejavnosti

Študenti obišejo muzej v Radomu, pri čemer se seznanijo z regionalno dediščino, možno je izobraževanje v lončarskih delavnicah, peki kruha in čebelarskem pikniku.

Študenti pedagogike obišejo muzej sodobne umetnosti v kraju Orońsko.

Obisk študentov notranje varnosti v muzeju Beli orel v Skarżysko Kamienna.

Študenti so sodelovali pri snemanju v Helios kinu v Radomu. Dogodek na temo Vpliv mode na razvoj v regiji je poleg snemanj spremljala še razstava fotografij, slikanja, oblikovanja, modnih showov ter predstavitev modnih oblikovalcev. Uprava WSH je organizirala simpozij za razpravo o sodobnih modnih trendih in njihovem vplivu na film in gledališče. Predstavniki gledališča, filma, oblikovalcev so delili izkušnje pri snemanju showov, tekem in drugje. Študenti so se udeležili snemanja filmov kot Untouchables, The Diving Bell and the Butterfly, Idol, Everest.

Študenti so tudi obiskali gledališče Jan Kochanowski Radom. Med drugim so si ogledali predstave Dinner for a fool, Fiddler on the Roof.

Zdi se, da zgoraj opisane metode dela s študenti omogočajo privlačne dejavnosti in pridobivanje organizacijskih in tehničnih izkušenj. To je priložnost za izmenjavo pogledov in izkušenj sprejemanja, interpretacije in uporabe umetnosti kot vrste kulturno tehničnega dela s študentom. Ta vrsta izkušenj se veliko uporablja pri specialnem izobraževanju, rehabilitacijski pedagogiki in kulturnem izobraževanju.

LITERATURA

Barraket, J. (2005) Teaching Research Method Using a Student-Centred Approach? *Critical Reflections on Practice, Journal of University Teaching & Learning Practice*, vol. 2 (2). Available at: <http://ro.uow.edu.au/jutlp/vol2/iss2/3> [Accessed 26 November 2014].

Blackie, M.A.L., Case, J.M., Jawitzc, J. (2010) Student-centredness: the link between transforming students and transforming ourselves, *Teaching in Higher Education*, vol. 15 (6), pp. 637-646.

Bone, Z. (2014) Using a Learning Contract to Introduce Undergraduates to Research Projects, *Electronic Journal of Business Research Methods*, vol. 12 (2), pp. 115-123.

Çubukçu, Z. (2012) Teachers' evaluation of student-centered learning environments, *Education*, vol. 133 (1), 49-66.

Friedlaender, D., Darling-Hammond L, Snyder, J. (2014) *Student-Centered Schools: Closing the Opportunity Gap*, Stanford, Center for Opportunity Policy in Education.

Guest, R. (2005) Will Flexible Learning Raise Student Achievement? *Education Economics*, vol. 13 (3), pp. 287–297.

Harden, R.M., Laidlaw, J.M. (2013) Be fair to students: four principles that lead to more effective learning, *Medical teacher*, vol. 35, pp. 27–31.

Harkema, S.J.M., Schout, H. (2008) Incorporating Student-Centred Learning in Innovation and Entrepreneurship Education, *European Journal of Education*, vol. 43 (4), pp. 513-526.

Johnson, M. (2004) Personalised learning: New directions for schools? *New economy*, pp. 224-228.

Lemos, A.R., Sandars, J.E., Alves, P., Costal, M.J. (2014) The evaluation of student-centredness of teaching and learning: a new mixed-methods approach, *International Journal of Medical Education*, vol. 5, pp. 157-164.

Mclean, M., Gibbs, T. (2010) Twelve tips to designing and implementing a learner-centred curriculum: Prevention is better than cure, *Medical teacher*, vol. 32, pp. 225–230.

Papinczak, T., Peterson, R., Babri, A.S., Ward, K., Kippers, V., Wilkinson, D. (2012) Using student-generated questions for student-centred assessment, *Assessment & Evaluation in Higher Education*, vol. 37 (4), pp. 439–452.

Plush, S. E., Kehrwald, B.A. (2014) Supporting New Academics' Use of Student Centred Strategies in Traditional University Teaching, *Journal of University Teaching & Learning Practice*, vol. 11(1), pp. 1-14.

Prince, M. (2004). *Does Active Learning Work? A Review of the Research*. Available at: http://www4.ncsu.edu/unity/lockers/users/f/felder/public/Papers/Prince_AL.pdf [Accessed 29 November 2014].

Randall, L., Zundel, P. (2012) Students' Perceptions of the Effectiveness of Assessment Feedback as a Learning Tool in an Introductory Problem-solving Course, *The Canadian Journal for the Scholarship of Teaching and Learning*, vol. 3 (1), pp. 1-16.

Silen, C., Uhlin, L. (2008) Self-directed learning - a learning issue for students and faculty! *Teaching in Higher Education*, vol. 13 (4), pp. 461-475.

Student-Centred Learning: Toolkit for students, staff and higher education institutions. (2010), Brussels, The European Students' Union.

Tarhan, L., Acar-Sesen, B. (2013) Problem based learning in acids and bases: learning achievements and students' beliefs, *Journal of Baltic Science Education*, vol. 12 (5), pp. 565-577.

Thomas, J. W. (2000) A review of research on project-based learning. Available at: http://www.newtechnetwork.org.590elmp01.blackmesh.com/sites/default/files/dr/pblresearch_2.pdf [Accessed 15 March 2016].

